
Shri Mahaganapati Sahasranama Stotram Sabhashyam

श्री महागणपति सहस्रनामस्तोत्रं सभाष्यम्

Document Information

Text title : Shri Mahaganapati Sahasranama Stotram Sabhashyam

File name : mahAgaNapatIsahasraNAmastotraMsabhAShyam.itx

Category : ganesha, sahasraNAma, stotra, vyAkhyA

Location : doc_ganesha

Author : bhAskaraRAyadIkShIta

Proofread by : Narendran Madathil

Description/comments : From Vighneshvara-stuti-manjari 2. See corresponding stotram

Latest update : August 16, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 16, 2026

sanskritdocuments.org

શ્રી મહાગણપતિ સહસ્રનામસ્તોત્રં સભાષ્યમ્

શ્રીવિદ્યેશ્વરાય નમઃ ।

શ્રી ભાસ્કરરાયદીક્ષિત પ્રણીત બાષ્યસડગ્રહયુતમ્ ।

ગુરુરેવ ગતિર્ગુરુમેવ ભજે, ગુરુણૈવ સહાસ્મિ, નમો ગુરુવે ।

નમો ગુરોઃ પરમં, શિશુરસ્મિ ગુરોઃ મતિરસ્તિ ગુરૌ મમ, પાહિ ગુરો ॥

ગણેશ વઃ પાયાત્ પ્રણમત ગણેશં જગદિદં

ગણેશેન ત્રાતં નમ ઇહ ગણેશાય મહતે ।

ગણેશાન્નાસ્ત્યન્યત્રિજગતિ ગણેશસ્ય મહિમા

ગણેશે મચ્ચિત્તં નિવસતુ ગણેશ ત્વમવ મામ્ ॥

ઇહ ખલુ સર્વવેદાન્તસંવેદં અખણ્ડં સત્ ચિદ્ આનન્દં નિરસ્તત્રિવિધભેદં અવાઝ્મનસગોચરં સ્વપ્રકાશં મુક્તોપસૃષ્ટં પરં બ્રહ્મ । તન્નિર્વિકલ્પેન તદ્વિષયકસવિલાસાજ્ઞાનનિવૃત્ત્યા કણ્ઠયામીકરન્યાયેન તદાત્મતાવાસિરૂપો મોક્ષ ઇત્યવિવાદમ્ । સ ચ નિર્વિકલ્પઃ શુદ્ધચિત્તાનામેવ ન મલિનાશયાનામ્ । ચિત્તશુદ્ધૌ તુ શ્રૌતસ્માર્તકર્માણિ તત્તદ્વર્ણાશ્રમોચિતાનિ વેદે કર્મકાણ્ડસમધિગમ્યાનિ બહિરડ્ગોપાયાઃ । તસ્યૈવ બ્રહ્મણઃ સગુણ-નિર્ગુણભેદેન દ્વિવિધસ્ય ઉપાસનાનિ વેદે રહસ્યતરોપનિષત્કાણ્ડસમધિગમ્યાનિ અન્તરડ્ગોપાયાઃ । બહિરડ્ગાનુષ્ઠાન-શીલાનામેવ ત્વન્તરડ્ગાનુષ્ઠાનેઽધિકારઃ । સગુણં તુ રૂપમુપાસકાનુગ્રહાર્થં કલ્પિતમેવ ઇત્યુપાસકરુચિવૈચિત્ર્યેણ નાનાવિધમ્ । તેષુ “આદિત્યમમ્બિકાં વિષ્ણું ગણનાથં મહેશ્વરમ્” ઇતિ સ્મૃત્યુક્તરૂપાણિ તત્તદવાન્તરમૂર્તિભેદાશ્ચ તત્તજ્જન્માયાતસંસ્કારાનુગુણ્યે નોપાસ્યાનીતિ સર્વેઽપિ ઇશ્વરા એવ । અત એવ પુરાણાન્યપિ તત્તદુપાસકાનુજિઘૃક્ષયા પ્રવૃત્તાનિ તસ્ય તસ્યૈવ સર્વોત્તમત્વમ્, અન્યેષાં તત્તોઽપકર્ષં ચ, નહિનિન્દાન્યાયેન પ્રતિપાદયન્તિ । કલ્પભેદેન એકસ્માદન્યેષામુત્પત્તિઃ સમ્ભવતીત્યાદિકમાકરેષુ સ્પષ્ટમ્ । તત્ર ગણપતિવિષયે હેરમ્બોપનિષદ્ગણેશોપનિષદાદ્યાઃ શ્રુતયઃ, એદમ્મર્યેણ ગાણપતન્નાણિ, ગણેશોપપુરાણં, પુરાણાન્તરેષ્વપિ તત્ર તત્ર સર્વોત્તમત્વ-નિરૂપણભાગાશ્ચ, ઇતિ શતશઃ પ્રમાણાનિ તત્તદ્વિદાં સ્પષ્ટાનિ ॥

તદુપાસનં ચૈકાક્ષરષડ્ક્ષારાષ્ટાવિંશત્યક્ષરાદિ - બહુવિધગણપતિમન્ત્રજપાદિરૂપં બહુવિધમ્ । સ્વતન્ત્રતયા સહસ્રનામસ્તવપાઠોઽપિ । સહસ્રનામસ્તવસ્યાપિ પુરાણતન્ત્રભેદેન બહુવિધસ્ય મધ્યેઽયમેવ બહુભિરુપાસકૈઃ પરિગૃહીત ઇત્યયમેવ વ્યાક્રિયતે ॥

ગણેશપુરાણે તાવદુપાસનાખાણે - “અષ્ટાદશપુરાણાનિ - વિસ્તરાચ્છાવિતાનિ નઃ । અન્યેષામપિ શુશ્રૂષા વર્તતે વહ્નિસમ્ભવ” , ઇતિ સૂતં પ્રતિ ઋષીણાં પ્રશ્ને પુરાણમવતાર્થ કતિચિદ્ આખ્યાનાનિ નિર્વર્ણ્ય ષટ્ત્રિંશમધ્યાયમારભ્ય ગુત્સમદોષાખ્યાનં પ્રવર્તિતમ્ । તદીયક્ષુતાત્ ત્રિપુરાસુરસ્યોત્પત્તિઃ, તસ્ય તપઃ, તસ્મૈ વરદાનં, તસ્ય ત્રૈલોક્યજયઃ, શિવેન સહ યુદ્ધં, શિવપરાજયઃ, નારદં પ્રતિ શિવકૃતપ્રશ્નઃ, નારદવાક્યે - “યુદ્ધાય ગન્તુકામેન નાર્ચિતો ગણપસ્ત્વયા । અતઃ પરાભવં પ્રાપ્નોડસ્યગ્નિનેત્ર પિનાકધૃક” ઇત્યાદિ । તતઃ, “સોડતપ્યત તપોડત્યુગ્રં દશ વર્ષાણિ શકુરઃ । તતસ્તસ્ય મુખામ્ભોજાન્નિર્ગતોડભૂત્યાનુમ્ પરઃ । પચ્યવક્રત્રો દશભુજો ભાલચન્દ્રઃ શશિપ્રભઃ । મુણ્ડમાલઃ સર્પભૂષો મુકુટાડ્ગદભૂષણઃ । અચ્યર્કશશિનો ભાભિસ્તિરસ્કુર્વન્ દશાયુધઃ” ઇત્યાદિના ગણેશાવિર્ભાવતત્પ્રસાદવરદાનાદિકં ઉક્ત્વા, “તતઃ સ્વનામ્નામવદત્ સહસ્રં તસ્મૈ ગણેશઃ પ્રણતાય દિવ્યમ્ । શિવસ્ય ભક્ત્યા પરિતુષ્ટચિત્તો જયપ્રદં કામકરં જનાનામ્ ॥ “ ઇત્યાદિના તપઃ સમાપ્તિઃ પચ્યયત્વારિંશેડધ્યાયે વર્ણિતા ॥

તત ઉત્તરેડધ્યાયે બ્રહ્માણં પ્રતિ વ્યાસકૃતપ્રશ્નઃ - “વ્યાસ ઉવાચ ॥ કથં નામ્નાં સહસ્રં સ્વં ગણેશ ઉપદિષ્વાન્ । શિવાયૈતન્મમાયક્ષ્વ લોકાનુગ્રહતત્પર !” ઇતિ । તતઃ બ્રહ્મોવાચ । “દેવ” એવં પુરાણાતિઃ ઇત્યાદિશ્લોકચતુષ્ટયેન પૂર્વોક્તવિસ્તૃતકથાયાઃ સંક્ષેપેણાનુવાદઃ । તદિદં સ્તોત્રં ગણેશપુરાણે ષટ્ચત્વારિંશત્તમાધ્યાયરૂપમ્ । અત્ર પૂર્વપીઠિકા- ભાગઃ પચ્યશ્લોકાત્મકઃ । મધ્યે નામભાગઃ સાર્ધષટ્ષષ્ટ્યુત્તરશત-શ્લોકાત્મકઃ । અન્ત્યઃ ફલશ્રુતિભાગઃ સાર્ધત્રિચત્વારિંશત્ શ્લોકાત્મકઃ । સંહત્ય પચ્યદશોત્તરે દ્વે શતે શ્લોકાનામુક્ત્વા સમચત્વારિંશેડધ્યાયે પુનર્યુદ્ધં ત્રિપુરસંહારાદિકં ચોક્ત્વા ત્રિપુરાખ્યાનમુપસંહૃતમ્ ॥

એવં વ્યાસેન પૃષ્ઠમર્થ દીનજનાનુજિઘૃક્ષયોપદિદિક્ષુર્ભગવાન્ બ્રહ્મા “સહસ્રનામમન્ત્રોડયં જપિતવ્યઃ શુભામયે” ઇતિ મન્ત્રજપં વિધાય ગુરુસમ્પ્રદાયશુદ્ધિમન્તરેણ લબ્ધસ્ય ફલાનાવહત્વાદ્ગુરુપરમ્પરાજ્ઞાનાવશ્યકત્વં ધ્વનયિતુમાખ્યાયિકાં પૂર્વં વિસ્તૃત્ય વર્ણિતામપિ પુનઃ સંક્ષિપ્યાનુવદતિ

વ્યાસ ઉવાચ ।

કથં નામ્નાં સહસ્રં સ્વં ગણેશ ઉપદિષ્વાન્ ।

શિવાયૈતન્મમાયક્ષ્વ લોકાનુગ્રહતત્પર ! ॥ ૧ ॥

બ્રહ્મોવાચ -

દેવ એવં પુરાણાતિઃ પુરત્રયજયોદ્યમે ।

અર્ચનાદ્ગણેશસ્ય જાતો વિદ્માકુલઃ કિલ ॥ ૨ ॥

મનસા સ વિનિર્ધાર્ય તતસ્તદ્વિઘ્નકારણમ્ ।

મહાગણપતિં ભક્ત્યા સમભ્યર્ચ્ય યથાવિધિ ॥ ૩ ॥

વિઘ્નપ્રશમનોપાયમપૃચ્છદપરાજિતઃ ।

સન્તુષ્ટઃ પૂજયા શમ્ભોર્મહાગણપતિઃ સ્વયમ્ ॥ ૪ ॥

સર્વવિઘ્નૈકહરણં સર્વકામફલપ્રદમ્ ।

તતસ્તસ્મૈ સ્વકં નામ્નાં સહસ્રમિદમબ્રવીત્ ॥ ૫ ॥

એવં પૂર્વાધ્યાયૈરુક્તરીત્યા ઉક્તં ચ । “ગુરુક્રમમવિજ્ઞાયોપાસ્તે યઃ સ્વેષ્ટદેવતામ્ । સોપાસ્તિર્નિષ્ફલા જ્ઞેયા ભસ્મન્યર્પિતહવ્યવત્ । તસ્માદ્યત્ને વિજ્ઞેયા મૂલાદ્ગુરુપરમ્પરા” ઇતિ । સા યથા - સર્વેષાં ગાણપતમન્ત્રાણાં આદિગુરુર્ગણેશ એવ । તતો ગણકીડસ્તતો વિકટ ઇત્યાદિક્રમેણ કુલાખ્યા ગુરવો નવ । તતઃ સુરાનન્દાદયો વિદ્યાગુરવોડપિ નવ । તતઃ સન્તાનગુરવો વિનાયકાદયો વિંશતિઃ । એતેષુ પ્રત્યેકં દિવ્યૌઘાઃ સિદ્ધૌઘા માનવૌઘાશ્ચેતિ ત્રેધા વિભાગો ગુરુમુખાદવસેયઃ । તત્પશ્ચાત્કપિલાદિવ્યાસપર્યન્તા એકવિંશતિઃ । તતો ગણકાદિ-શકુરાચાર્યાન્તા દ્વિચત્વારિંશત્ । સમ્ભૂયૈકોત્તરં શતં ગુરવો વિદ્યારણ્યશ્રીપાદૈર્વિદ્યાર્ણવિ પ્રતિપાદિતાઃ । તેષાં વિશિષ્ટનામાનિ તત્રૈવ દ્રષ્ટવ્યાનિ” । પ્રાયેણાસ્મિન્સ્તોત્રે પ્રાથમિકનામશતદ્રયમધ્યે તાનિ સર્વાણિ વ્યક્તીભવન્તીતિ રહસ્યમ્ । શકુરભગવત્પાદેભ્યોડર્વાચીના તુ સ્વનાથપર્યન્તા ગુરુપરમ્પરા સ્વસ્વદેશિકમુખાદેવાવગત્તત્યા ગુરુપસદનક્રમમાહ - મહાગણપતિમિતિ । ગુરોઃ પ્રસાદફલમાહ - સન્તુષ્ટ ઇતિ । ઉપદેશક્રમમાહ - સર્વવિદ્યેતિ । અખિલાનિષ્ઠબાધકેષુ ઉપાયેષુ અસ્ય મુખ્યત્વકથનાય - એકેતિ । ચતુર્વર્ગસાધનત્વ-કથનાય - સર્વકામેતિ । ઇદંશગુરુપરમ્પરામૂલભૂતો ગણેશ એવ શિષ્યભક્તિમાહાત્મ્યાત્ સ્વમુખેનૈવ સ્વકીયં મહામન્ત્રં એનમુપાદિક્ષત્ ઇત્યાહ - સ્વકમબ્રવીદિતિ । તતશ્ચાનૈરપિ અયં મન્ત્રઃ પ્રોક્તગુરુપરમ્પરાગતેષ્વન્યતમં ગુરું ભક્ત્યા સન્તોષ્ય તન્મુખાદેવ લબ્ધ્વા જપનીયઃ, ન પુસ્તકમાત્રેણ ગૃહીત્વા જપ્ય ઇતિ તાત્પર્યાર્થઃ । અથોપદેશવિષયસ્ય લૌકિકત્વાત્ વ્યૂઢાદિવત્સ્વયમેવ તત્સ્વરૂપં વિધ્યપેક્ષિતત્વાત્પ્રદર્શયતિ ગણેશ્વર ઇત્યાદિનાડનન્તાનન્તસૌખ્યદ ઇત્યન્તેન ॥

ગણેશો ગાણપત્યાનાં ગણદીક્ષાપ્રભુર્મતઃ ।

ગણેશ્વરો ગણકીડો વિકટો વિઘ્નનાયકઃ ॥

દુર્મુખઃ સુમુખો બુદ્ધો વિઘ્નરાજો ગણાધિપઃ ।

એતે કુલાખ્યા ગુરવઃ તત્તેજસિ વિભાવયેત્ ॥

સુરાનન્દઃ પ્રમોદશ્ચ હેરમ્બશ્ચ મહોત્કટઃ ।

શકુરો લમ્બકર્ણશ્ચ મેઘનાદો મહાબલઃ ॥

ગણજ્ઞયો નવૈતે તદ્વિદ્યાનામવતારકાઃ ।

વિનાયકો વિરૂપાક્ષો બુદ્ધઃ શૂરો વરપ્રદઃ ॥

એતે પગ્ચૈવ દિવ્યૌઘાઃ, વિજયો દુર્જયો જયઃ ।

કવીશ્વરશ્ચ બ્રહ્મમણ્યો નિધીશઃ સિદ્ધ સંજ્ઞાકાઃ ॥

ગજાધિરાજો દુઃખારિઃ સઘોજાતઃ સુખાવહઃ ।

પરાત્મા સર્વભૂતાત્મા મહાનાદઃ શુભાનનઃ ॥

બાલ (ભાલ)ચન્દ્રો નવૈતે ચ માનવૌઘાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ।

તતશ્ચ બાલચન્દ્રાન્તાં પૂજયેદ્ગુરુ સન્તતિમ્ ॥

कपिलाद् व्यासपर्यन्तं ऐकविंशति सङ्ख्यकाः ।

(कपिलोऽत्रिर्वसिष्ठश्च सनकश्च सनन्दनः ॥

भृगुः सनत्सुजातश्च वामदेवश्च नारदः ।

गौतमः शुनकः शक्तिमार्कण्डेयश्च कौशिकः ॥

पराशरः शुक्रचैवाङ्गिराः कण्वस्तथैव च ।

जाम्बालिश्च भरद्वाजो वेदव्यासस्तथैव च ॥

गणकः सुभगो नित्यो नित्यालम्बश्च शाश्वतः ।

पूर्णानन्दः परानन्दः सुभक्तः पद्मलोचनः ॥

कामपालो बुधश्रेष्ठो गजवक्त्रो गणप्रियः ।

भूतेशो बाललीलश्च कुमारो बोधनो हरः ॥

सत्यलीलः सुलीलश्च विकटो धूम्रवर्णकः ।

नन्दिप्रियो नन्दिदासो देवीपुत्रो धनेश्वरः ॥

विश्वम्भरी विशालाक्षो विघ्नहर्ता विनायकः ।

कूष्माण्डेशः कपर्दी च शिवः कालो महीधरः ॥

गौडादि शङ्करान्ताश्च सप्त प्रागीरिताश्च ये ।

(गौडः पावक एव च । पाराशर्यः सत्यनिधी ।

रामयन्द्रस्ततः परम् । गोविन्दः शङ्कराचार्यः ॥)

त्रिषष्टिसम्मिता ज्येते गुरवः सिद्धिदायकाः ।

पूजिताः संस्मृता नित्यं सर्वेप्सितफलप्रदाः ॥

श्रीमायास्मरणीजध्याः सिद्धान्ताचार्यनमोन्तकाः ।

(श्रीविद्यावितन्त्रे प्रथमाश्वासो श्लो. २५१-२६४)

अस्य श्री मङ्गागणपतिसङ्ग्रहनामस्तोत्रमङ्गलमन्त्रस्य । गणेशऋषिः ।

अनुष्टुप् छन्दः । श्रीमङ्गागणपतिर्देवता । गं बीजं । तुं गं शक्तिः ।

स्वाहा कीलकं । श्रीमङ्गागणपतिप्रसादं सिद्ध्यर्थं नामपारायणं विनियोगः ॥

अथ करन्यासः ।

गां अङ्गुष्ठभ्यां नमः ।

गीं तर्जनीभ्यां नमः ।

गूं मध्यमाभ्यां नमः ।

गैं अनामिकाभ्यां नमः ।

ગૌં કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ ।

ગઃ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ॥

અથાગ્ન્યાસઃ ।

ગાં હૃદયાય નમઃ ।

ગીં શિરસે સ્વાહા ।

ગૂં શિખાયૈ વષટ્ ।

ગૌં કવચાય હું ।

ગૌં નેત્રત્રયાય વૌષટ્ ।

ગઃ અસ્ત્રાય કૃટ્ ।

ભૂર્ભુવસ્સુવરોમિતિ દિગ્બન્ધઃ ॥

ધ્યાનં -

પગ્ચવક્રો દશભુજો લલાટેન્દુઃ શશિપ્રભઃ ।

મુણ્ડમાલઃ સર્પભૂષો મુકુટાદ્ગદભૂષણઃ ॥

અગ્ન્યર્કશશિનો ભાભિઃ તિરસ્કુર્વન્ દશાયુધઃ ।

સર્વવિદ્મહરો દેવઃ તં ધ્યાયામિ દિવાનિશમ્ ॥

અથ લમિત્યાદિ પગ્ચપૂજા ।

લં પૃથિવ્યાત્મને મહાગણપતયે ગન્ધં સમર્પયામિ ।

હં આકાશાત્મને મહાગણપતયે પુષ્પાણિ સમર્પયામિ ।

યં વાઘ્યાત્મને મહાગણપતયે ધૂપમાદ્રાપયામિ ।

રં અગ્ન્યાત્મને મહાગણપતયે દીપં દર્શયામિ ।

વં અમૃતાત્મને મહાગણપતયે અમૃતોપહારં નિવેદયામિ ॥

(ગણેશ્વરો ગણક્રીડઃ ઇતિ અડગુષ્ઠાભ્યાં નમઃ ।

કુમારગુરુરીશાનઃ ઇતિ તર્જનીભ્યાં નમઃ ।

બ્રહ્માણ્ડ કુમ્ભશ્ચિદ્વ્યોમભાલઃ ઇતિ મધ્યમાભ્યાં નમઃ ।

રક્તો રક્તામ્બરધરઃ ઇતિ અનામિકાભ્યાં નમઃ ।

સર્વસદ્ગુરુ સંસેવ્યઃ ઇતિ કનિષ્ઠિકાભ્યાં નમઃ ।

લુપ્તવિદ્મહઃ સ્વભક્તાનાં ઇતિ કરતલકરપૃષ્ઠાભ્યાં નમઃ ।

છન્દશ્છન્દો વપુઃ ઇતિ હૃદયાય નમઃ ।

નિષ્કલો નિર્મલો નિત્ય ઇતિ શિરસે સ્વાહા ।

સૃષ્ટિસ્થિતિલય ક્રીડ ઇતિ શિખાયૈ વષટ્ ।

જ્ઞાનં વિજ્ઞાનમાનન્દઃ ઇતિ કવચાય હુમ્ ।
 અષ્ટાઙ્ગયોગઃ ફલભૂઃ ઇતિ નેત્રત્રયાય વૌષટ્ ।
 અનન્તશક્તિ સહિતઃ ઇતિ અસ્ત્રાય ફટ્ ।
 ગજવદનમચિન્ત્યં તીક્ષ્ણદંટ્રે ત્રિણેત્રં
 બૃહદ્દુદરમશોષં ભૂતિરાજં પુરાણમ્ ।
 અમરવર સુપૂજ્યં રક્તવર્ણં સુરેશં
 પશુપતિસુતમીશં વિઘ્નરાજં નમામિ । ઇતિ કેચિત્)

અથ સહસ્ત્રનામસ્તોત્રં પ્રારંભઃ ।

ૐ ગણેશ્વરો ગણકીડો ગણનાથો ગણાધિપઃ ।
 એકદંટ્રો(ન્તો)વક્તુણો ગજવક્ત્રો મહોદરઃ ॥ ૬ ॥
 ૐ વિયદાદિપ્રપગ્ચસ્ય સમૂહો ગણ ઉચ્યતે ।
 તદાત્મકસ્તદીશશ્ચ તેન દેવો ગણેશ્વરઃ(૧) ॥ ૧ ॥
 સાક્ષાસ્થિષ્થો ગણેશસ્ય ગણકીડાભિધો ગુરુઃ ।
 તસ્થિષ્થો વિકટસ્તસ્ય શિષ્થો વૈ વિઘ્નનાય(શ)કઃ ॥ ૨ ॥
 ઇત્યાદયોઽપ્યભેદેન ગણેશા એવ દેશિકાઃ ।
 મન્ત્રારંભે ગુરુસ્મૃત્યાવશ્યકત્વેન કીર્તિતાઃ ॥ ૩ ॥
 વિયદાદિગણસ્યાન્તઃ પ્રવિશ્ય કીડનેન વા ।
 ગણકીડ ઇતિ પ્રોક્તસ્તત્સૃષ્ટૈત્યાદિવિશ્રુતેઃ(૨) ॥ ૪ ॥
 ગણનં ગુણસંજ્ઞ્યાનામથશબ્દાત્તુ મઙ્ગલમ્ ।
 કૃતે તયોર્બહુગ્રીહૌ ગણનાથ ઇતિ સ્મૃતઃ(૩) ॥ ૫ ॥
 આદિત્યવિશ્વવસ્વાધા રુદ્રાન્તા ગણદેવતાઃ ।

(Footnotes)

(૧) ગણેશાધાશ્ચ ચત્વારોમૂર્તયો (૧।૧)બ્રહ્મણસ્પતેઃ ।
 અવ્યક્તાધાસ્તત્ત્વગણાઃ બ્રહ્માધા દેવતાગણાઃ ।
 અનાદયો બ્રહ્મગણાઃ સ્મૃતા એવ ત્રિધા ગણાઃ ।
 ગણાત્મકસ્તદીશશ્ચ તેન દેવો ગણેશ્વરઃ (૧।૨) ॥ (બ્રહ્મ)
 (૧।૧) ગણેશઃ ગાલવઃ મુદ્ગલઃ સુધાકરઃ ઇતિ ।)
 (૧।૨) જગદ્ગુપ્તો ગકારશ્ચ લકારો બ્રહ્મવાચકઃ ।
 તયોર્યોગે ગણેશાય નામ તુભ્યં નમો નમઃ ॥ (મુદ્ગલે ।)

જ્ઞાનાર્થવાચકો ગચ્છ ભાષ્ય નિર્વાણવાચકઃ ।
 તથોર્થોગે પરં બ્રહ્મ ગણેશં પ્રણમામ્યહમ્ ॥ (બ્રહ્મવૈવર્તે)
 (૨) ત્રિવિધેષુ ગણેષ્વન્તઃ પ્રવિશ્ય ક્રીડનેન ચ ।
 ગણક્રીડ ઇતિ પ્રોક્તઃ તત્સૃષ્ટ્વેત્યાદિતઃ શ્રુતેઃ ॥
 ગુણ નિર્ગુણરૂપેણ ચતુર્ધ્વપિ જગત્સુ ચ ।
 ક્રીડકસ્તુ સ્વસ્વરૂપી ગણક્રીડ ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ (બ્રહ્મ)
 (૩) સર્વાકારા મહામાયા પ્રકૃતિર્ગુણરૂપિણી ।
 તસ્યાઃ સત્તાદાયકોડયં નિર્ગુણો ગણનાથકઃ ।
 ચિન્માયાસંયોગરૂપી સગુણો ગણનાથકઃ ॥ (બ્રહ્મા)
 તદાધિપત્યશાલિત્વાન્મમ દેવો ગણાધિપઃ(૧) ॥ ૬ ॥
 એકા મુખ્યા કેવલા વા દંટ્ટા યસ્ય ગણેશિતુઃ ।
 ભૂમ્યુદ્ધારે જગન્નાથે વૈકદંટ્ટઃ સ કીર્ત્યતે(૨) ॥ ૭ ॥
 (૩)શુણ્ડાદણ્ડસ્ય વક્ત્વાદ્ વક્તુણ્ડ ઇતીર્યતે ।
 શ્રિયં તનોતિ રમ્યાણાં વિકારોડપીતિ લોકવાક્ ॥ ૮ ॥
 ગજસ્યેવ મુખં યસ્ય ગજવક્ત્રઃ સ ઉચ્યતે (૪) ।
 અનન્તકોટિબ્રહ્માણ્ડપૂર્ણકુક્ષિર્મહોદરઃ ॥ ૯ ॥
 લમ્બોદરો ધૂમ્રવર્ણો વિકટો વિઘ્નનાથકઃ ।
 સુમુખો દુર્મુખો બુદ્ધો વિઘ્નરાજો ગજાનનઃ ॥ ૧૦ ॥
 (Footnotes)
 (૧) જગજ્જીવેશ્વરાણાં ચ સમૂહો ગણ ઉચ્યતે ।
 તદાધિપત્યશાલિત્વાત્ દેવદેવો ગણાધિપઃ ॥
 સમ્પ્રજ્ઞાતાસમ્પ્રજ્ઞાતસમાધીનાં સમૂહકઃ ।
 ગણ ઇત્યેવ કથિતઃ તદીશઃ સ્વમહિમ્નિગઃ ॥
 પૂર્ણ યોગાત્મકો દેવો ગણેશ ઇતિ કથ્યતે ।
 ચતુર્વિધાનાં જગતામધિપોડયં ગણાધિપઃ । (બ્રહ્મા)
 (૨) એકશબ્દાત્મિકા માયા દન્તઃ સત્તાધરો મતઃ ।
 તથોરભેદસંયોગે ચૈકદન્ત ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 એકશબ્દઃ પ્રધાનાર્થી દન્તશ્ચ બલવાચકઃ ।
 બલં પ્રધાનં સર્વસ્માત્ એકદન્તં નમામ્યહમ્ ॥ (બ્રહ્મવૈવર્તે)

(૩) વક્તુણાદયશ્ચાષ્ટ હાવતારાઃ પરાત્મનઃ ।

(૩।૧) વક્તુણઃ, એકદન્તઃ, મહોદરઃ, ગજાનનઃ, લમ્બોદરઃ

વિકટઃ વિઘ્નરાજ, ધૂમ્રવર્ણઃ ઇતિ । (મુદ્રલ)

કલા માયા ઇતિ પ્રોક્તાઃ સ્વાનન્દેશસ્ય બ્રહ્મણઃ ॥

અસમ્પ્રજ્ઞાતસમાધિ સ્થિતિરૂપાઃ પુરાતનાઃ ।

વક્ષા વિઘ્ના ઇતિ પ્રોક્તાઃ વિઘ્નાઃ સત્તાત્મકાઃ સ્મૃતાઃ ॥

તુણેન હન્તિ તાન્દેવ વક્તુણો મતો બુધૈઃ ।

(૪) ગજાત્મકં પરં બ્રહ્મ નિર્ગુણં યસ્ય વક્ત્રકમ્ ।

મુખચિહ્નાજ્ઞાયતે યઃ સ એવ ગજવક્ત્રકઃ ॥

બ્રહ્માણડાલમ્બનં યસ્ય કુક્ષિર્લમ્બોદરસ્તુ સઃ ।

વાયોર્બીજં ધૂમ્રવર્ણં તદ્રૂપત્વાદસાવપિ(૧) ॥ ૧૦ ॥

કટ વર્ષાવરણયોરિતિ ધાતોરનાવૃત્તેઃ ।

વિભુત્વાદ વિકટઃ પ્રોક્તઃ સ યસ્ય વિગતઃ કટઃ ॥ ૧૧ ॥

વિઘ્નાન્નયતિ ભક્તૌઘાત્ વિઘ્નાનામધિપોડય વા ।

યદ્વા વિહન્તિ નયતિ પ્રાણિનો વિઘ્નાયકઃ(૨) ॥ ૧૨ ॥

આરમ્ભાઃ શોભના યેન યસ્ય શોભનમાનનમ્ ।

સ એવ સુમુખસ્તસ્મૈ સુમુખાય નમો નમઃ ॥ ૧૩ ॥

દુઃસ્પર્શં વા સુદુર્દર્શમગ્નેઃ સૂર્યસ્ય વા મુખમ્ ।

તદ્રૂપત્વાદભક્તેષુ તથાત્વાચ્ચૈષ દુર્મુખઃ(૩) ॥ ૧૪ ॥

નિત્યબુદ્ધસ્વરૂપત્વાત્ અવિદ્યાવૃત્તિનાશનઃ ।

યદ્વા જિનાવતારત્વાદ્ બુદ્ધ ઇત્યભિધીયતે(૪) ॥ ૧૫ ॥

વિઘ્નૈર્વિરાજતે તેષાં રાજા વિઘ્નસ્તુ વિઘ્નકઃ ।

ભક્તાધીનશ્ચ રાજા ય વિઘ્નરાજસ્તતો મતઃ(૫) ॥ ૧૬ ॥

“અન પ્રાણન” ઇત્યસ્માદ્ધાતોર્ણિચિ તતો લ્યુટિ ।

ગજાનનયતીત્યર્થે સાધુરેષ ગજાનનઃ(૬) ॥ ૧૭ ॥

ભીમઃ પ્રમોદ આમોદઃ સુરાનન્દો મદોલ્કટઃ ।

હેરમ્બઃ શમ્બરઃ શમ્બુર્લમ્બકર્ણો મહાબલઃ ॥ ૮ ॥

(Footnotes)

- (૧) ધૂમ્રાયન્તે ચત્રવર્ણા ધૂમ્રવર્ણાઃ સ ઈરિતઃ ।
 (૨) વિદ્યાન્નયત્યભક્તૌઘાન્ વિદ્યાનામધિપોડથવા ।
 (૩) દુઃસ્પર્શ બા સુદુર્દર્શ સૂર્યાગ્નિવિદ્યુતામિવ
 તદ્દન્મુખમભક્તાય દુર્મુખાય નમો નમઃ ।
 (૪) બુદ્ધ્યારુઢો બુદ્ધ ઇતિ ચિત્તવૃત્તિ પ્રચાલકઃ ।
 (૫) વિદ્ધઃ કાલાત્મકસ્તસ્ય વિરાજો નિયામકઃ ॥
 (૬) ગજા સત્વમયી માયા તસ્યાઃ સત્તાપ્રદાનતઃ ।
 અન્નાત્પ્રાણદો દેવો ગજાનન મહેશ્વરઃ ॥
 ગકારઃ સર્વગં બ્રહ્મ ગજાનન ઇતિ સ્મૃતમ્ ।
 ગજસ્ય વક્ત્રસંયુક્તઃ શિવપુત્રો ગજાનનઃ ॥
 દુષ્ટાનાં ભયકાશિત્વાદ્ ભીમ ઇત્યુચ્યતે બુધૈઃ ।
 ઇષ્ટલાભાત્સુખં યત્તુ સ પ્રમોદ ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૧૮ ॥
 તતઃ પ્રાદ્ સુખમામોદ ઇષ્ટાર્થપ્રાપ્તિનિશ્ચયાત્ ।
 (૧) ઇષ્ટાર્થભોગજનિતં સુખમાનન્દ ઉચ્યતે ॥ ૧૯ ॥
 સ સુરોત્થઃ સુરસ્થો (શર્થો)વા સુરાનન્દસ્તદાત્મના ।
 અત એવાન્યવિષયમોષાદાત્મૈકભાનતઃ ॥ ૨૦ ॥
 મદેનાવરણોત્કાન્ત્યા મદોત્કટ ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 હઃ શકુરે રવિઃ શબ્દે શૈવતન્ત્રપ્રવર્તનાત્ ॥ ૨૧ ॥
 ઉદ્દામશૌર્યવત્ત્વાદ્વા હેરમ્બ ઇતિ કથ્યતે(૨) ।
 શં સુખં તદ્દરં શ્રેષ્ઠં યસ્મિન્નસ્તિ સ શમ્બરઃ ॥ ૨૨ ॥
 શમ્બં વા કુલિશં રાતિ યદ્વા સલિલવિગ્રહઃ ।
 શમ્બુસ્તુ શં ભવત્યસ્માચ્છિવાભેદેન વોદિતઃ ॥ ૨૩ ॥
 યત્ર ક્વાપિ કૃતં ભક્તૈરાહ્વાનસ્તવનાદિકમ્ ।
 નાતિદૂર ઇવાકર્ણ્ય લમ્બકર્ણ ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૨૪ ॥
 મહાન્બલાસુરો યેન બલિત્વાદ્વા મહાબલઃ ।
 (મહાબલા જિતા યેન બલિત્વાદ્વા મહાબલઃ)
 નન્દનોડલમ્પટોડભીરુર્મેઘનાદો ગણઞ્જયઃ ।
 વિનાયકો વિરૂપાક્ષો ધીરશૂરો વરપ્રદઃ ॥ ૯ ॥

मङ्गागणपतिर्बुद्धिप्रियः क्षिप्रप्रसादनः ।
 रुद्रप्रियो गङ्गाध्यक्ष उमापुत्रोऽधनाशनः ॥ १० ॥
 नदिः समृद्धिवायीति तद्धेतौ व्युटि नन्दनः ॥ २५ ॥
 अलम्पट समृद्धत्वादलङ्कारः पटोऽस्य वा ।
 अभीरुर्भयशून्यत्वात् अङ्गनारुडितोऽथ वा ॥ २६ ॥
 मेघनादः प्रसिद्धार्थो मेघान् नादयतीति वा ।
 ऐकैकं यत्नतः शत्रुञ्जयति प्राकृतो जनः ॥ २७ ॥

(Footnotes)

(१) छत्रार्थं भोगजनित आनन्दस्तु प्रमोदकः ।
 तदात्मकः प्रमोदः स्यात् छत्रार्थलाभ सम्भवः ।
 आमोदस्तन्मयो देवः आमोद इति कथ्यते । (ब्रह्मा)
 (२) डे श्रुवस्तु परो रम्भो द्विभेदपरिवर्जितः ।
 सर्वसाक्षी परं ब्रह्म डेरम्भोद्गमशौर्यवान् ।
 अनायासादयं व्यूढान् जयतीति गङ्गाञ्जयः(१) ॥
 विः पक्षिरूपो श्रुवौघः तन्नेतृत्वाद्विनायकः(२) ॥ २८ ॥
 विरुपाक्षो विसदृशैर्नत्रैरग्निरवीन्दुभिः ।
 धीरशूरो धैर्यशौर्य-सामानाधि-करण्यतः ॥ २९ ॥
 वरान् स्वपादसेवित्वो ददातीति वरप्रदः(३) ।
 गङ्गाः गुल्मादयः सेनाभेदास्तेषु य उत्तमः ॥ ३० ॥
 स्थूलास्तानपि पातीति मङ्गागणपतिर्मतः ।
 (४) बुद्धिप्रियः संशयघ्नो बुद्धिः स्यान्निश्चयात्मिका ॥ ३१ ॥
 (५) क्षिप्रप्रसादनः क्षिप्रं भक्तैर्ध्यातः प्रसीदति ।
 रुद्रप्रिय इति प्रोक्तो रुद्रैकादशिनीप्रियः ॥ ३२ ॥
 (६) गङ्गाध्यक्षस्तु षट्त्रिंशत्तत्त्वसन्दोडपालकः ।
 उमापुत्रस्तु पुंस्त्वोकात्पार्वत्या अपि तारकः ॥ ३३ ॥
 भोदोऽरोऽप्यसावल्पनैवेद्यैर्नैव तृप्यति ।
 अशनं न धनं दृग्भङ्गराद्वाऽधनाशनः(७) ॥ ३४ ॥

(Footnotes)

- (૧) ગણાસુરસ્ય જેતાયં ગણજય ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 (૨) વિગતો નાયકો યસ્ય વિનાયક ઇતિ શ્રુતઃ । (બ્રહ્મા)
 (૩) ધીર ધૈર્યવાન્ શૂરઃ શૌર્યવાંશ્ચ વરાન્સ્વકાન્ ।
 ઇષાન્ સર્વાન્દદાતીતિ પાતીતિ ચ વરપ્રદઃ । (બ્રહ્મા)
 (૪) વિચદાદિપ્રપચ્યસ્ય સમૂહો ગણ ઉચ્યતે ।
 તસ્ય પાતા ગણપતિઃ શમ્ભુપુત્રો ગણેશ્વરઃ ।
 વ્યાકૃતાવ્યાકૃતમયચતુર્ણાં જગતામપિ ।
 મહાગણાઃ સમૂહાશ્ચ મહાગણપતિઃ પતિઃ । (બ્રહ્મા)
 (૫) પચ્યચિત્તવૃત્તિમયી બુદ્ધિર્માયામયી પરા ।
 તસ્યાઃ પતિર્ગણેશાનો બુદ્ધિપ્રિય ઇતિ સ્મૃતઃ । (બ્રહ્મા)
 (૬) રુદ્રસ્ય પ્રિયદત્વાચ્ચ રુદ્રપ્રિય ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 (૭) અઘસ્ય પાપસંજ્ઞાસ્ય હરણાદઘનાશનઃ ॥ (બ્રહ્મા) ।

કુમારગુરુરીશાનપુત્રો મૂષકવાહનઃ ।
 સિદ્ધિપ્રિયઃ સિદ્ધિપતિઃ સિદ્ધઃ સિદ્ધિવિનાયકઃ ॥ ૧૧ ॥

અવિદ્મસ્તુમ્બુરુઃ સિંહવાહનો મોહિનીપ્રિયઃ ।
 કટકો રાજપુત્રઃ શાલકઃ સમ્મિતોઽમિતઃ ॥ ૧૨ ॥

સનત્કુમારરૂપોઽપિ વિદ્યામુપદિશન્ ગુરુઃ ।
 સ્કન્દપૂર્વભવત્વાદ્વા કુમારગુરુરીરિતઃ(૧) ॥ ૩૫ ॥

ઈશાનપુત્ર ઇત્યુક્તઃ શિતિકણ્ઠાત્મજત્વતઃ ।
 ઉન્દુરું વાહનીકૃત્ય ખ્યાતો મૂષકવાહનઃ(૨) ॥ ૩૬ ॥

સિદ્ધિપ્રિયઃ પ્રિયા અસ્યેત્યણિમાઘષ્ટસિદ્ધયઃ(૩) ।
 અણિમાઘષ્ટસિદ્ધીનાં પાતા સિદ્ધિપતિસ્તતઃ ॥ ૩૭ ॥

ગોરક્ષાદિમહાસિદ્ધરૂપત્વાત્ સિદ્ધ ઉચ્યતે ।
 ભક્તે સિદ્ધીર્વિશેષેણ જયન્ સિદ્ધિવિનાયકઃ(૪) ॥ ૩૮ ॥

ભાવપ્રધાનનિર્દેશાદવિત્ત્વં પશુતાં હરન્ ।
 વિઘ્નૈર્વિરહિતત્વાદ્વાઽપ્યવિઘ્ન ઇતિ કથ્યતે ॥ ૩૯ ॥

રોરૂપમાણસ્તુમ્બેન વૈણિકૈરિતિ તુમ્બુરુઃ ।
 ઇમે ગાયન્તિ વીણાયાં એતમેવેતિ હિ શ્રુતિઃ ॥ ૪૦ ॥

મયૂરમૂષકૌ ચદ્રત્તથા સિંહોઽપિ વાહનમ્ ।

ગૌર્યા વા સિંહવાહ્યા અભેદાત્સિંહવાહનઃ ॥ ૪૧ ॥

મોહિનીશઃ શિવસ્તસ્માદભિન્નો મોહિનીપ્રિયઃ(૫) ।

કટમાવૃતિરજ્ઞાનં નીહારેણોતિ હિ શ્રુતેઃ ॥ ૪૨ ॥

કટયત્યાવૃણોતીતિ જ્ઞાનદાનાત્કટકુટઃ ।

વરેણ્યાખ્યસ્ય પૃથિવીનેતુઃ પુત્રવદાયચરન્ ॥ ૪૩ ॥

ચન્દ્રો વા પુત્રવદસ્ય રાજપુત્રઃ સ ઉચ્યતે(૬) ।

શઃ પરોક્ષેડલકઃ કેશે ચસ્યૈકાંશોઽપ્યચાક્ષુષઃ ॥ ૪૪ ॥

સોડતીન્દ્રિયઃ શાલતેડસૌ રાજતેવેતિ શાલકઃ ।

અડ્ગુષ્ઠમાત્ર ઇત્યાદિ શ્રુત્યા વ્યામોડપિ સમ્મિતઃ ॥ ૪૫ ॥

મશકેનાપિ નાગેન સમ ઇત્યપિ ચ શ્રુતેઃ ।

(Footnotes)

(૧) સનત્કુમારમુખ્યાનાં વિદ્યામુપદિશન્ ગુરુઃ । (બ્રહ્મા)

(૨) સ્તેયં બ્રહ્મ યસ્ય વાહઃ તેન મૂષકવાહનઃ । (બ્રહ્મા)

(૩) બુદ્ધેર્લ્પમોહદાત્રી સિદ્ધિર્માયામયી પરા ।

પ્રિયા યસ્ય તુ સા સિદ્ધિઃ અણિમાદ્યષ્ટસિદ્ધયઃ । (બ્રહ્મા)

(૪) ભક્તાન્ સિદ્ધયા વિશેષેણ નયન્ સિદ્ધિવિનાયકઃ । (બ્રહ્મા)

(૫) મોહિની પચ્ચમી કન્યા ભુવનેશીસમુદ્ભવા ।

ગણેશસ્ય પ્રિયા સા તુ તેનાયં મોહિનીપ્રિયઃ ।

(૬) મહારાણીસુતશ્ચાસ્મિ કુરુરાજ સુતોડપિ વા ।

પરિમાણં ત્વણુ સ્થૂલં દ્રુત્વં દીર્ઘં ચતુર્વિધમ્ ॥ ૪૬ ॥

તન્નાસ્તીત્યમિતોડસ્થૂલમનણિવત્યાદિતઃ શ્રુતેઃ ।

કૂષ્માણ્ડસામસમ્ભૂતિર્દુર્જયો ધૂર્વહો જયઃ ।

ભૂપતિર્ભુવનેશાનો ભૂતાનામ્પતિરવ્યયઃ ॥ ૧૩ ॥

વિશ્વકર્તા વિશ્વમુખો વિશ્વરૂપો નિધિર્ઘણિઃ ।

કવિઃ કવીનામૃષભો બ્રહ્માણ્યો બ્રહ્મણસ્પતિઃ ॥ ૧૪ ॥

કૂષ્માણ્ડસામસમ્ભૂતિઃ કૂષ્માણ્ડૈર્જુહુયાદિતિ ॥ ૪૭ ॥

વિધૌ પ્રસિદ્ધા મન્ત્રાશ્ચ સામાનિ અસ્ય વિભૂતયઃ ।

અજય્યો બલિભિર્દૈત્યૈર્મનસાપીતિ દુર્જયઃ ॥ ૪૮ ॥

ધુરં વહત્યનાયાસાજજગતામિતિ ધુર્વહઃ ।
 જયો જયસ્વરૂપત્વાદ્ભારતાધાત્મકત્વતઃ ॥ ૪૯ ॥
 ભૂપતિર્ભુવનપતિર્ભૂતાનામ્પતિરિત્યમી ।
 બ્રાતરોડસ્તદાત્મત્વાદ્ભૂપત્યાદિઃ પ્રકીર્તિતઃ(૧) ॥ ૫૦ ॥
 અવ્યયો નાશરાહિત્યાદ્ વિશ્વકર્તા જગત્કૃતેઃ ।
 વિશ્વસ્ય મુખમારમ્ભો યસ્માદ્વિશ્વં મુખેડસ્ય વા ॥ ૫૧ ॥
 વિશ્વસ્ય મુખવતૃમિહેતુર્વિશ્વમુખસ્તતઃ ।
 સર્વપ્રપચ્ચરૂપત્વાદ્ વિશ્વરૂપ ઇતિ સ્મૃતિઃ ॥ ૫૨ ॥
 અથવા વિશ્વરૂપોડસૌ ત્વાષ્ટ્રો દેવપુરોહિતઃ ।
 વિચદાદિજગજ્જાતં નિતરાં યત્ર ધીયતે ॥ ૫૩ ॥
 મહાપદ્માદિનવકરૂપત્વાદ્ધા નિધિઃ સ્મૃતઃ ।
 ઘૃણિરાદિત્યરૂપત્વાદ્ ઘૃણિઃ સૂર્ય ઇતિ શ્રુતેઃ ॥ ૫૪ ॥
 કાવ્યત્વાત્ કાવ્યકર્તૃત્વાત્ કવિરેષ તથા કવિમ્ ।
 કવીનામુપમશ્રુત્યા કવીનામૃષભોડાપ્યયમ્(૨) ॥ ૫૫ ॥
 બ્રહ્મણ્યો બ્રાહ્મણો વેદે સાધુસ્તપસિ ધાતરિ(૩) ।
 વાગ્વૈ બ્રહ્મ પતિસ્તસ્યા ઇત્યેષ બ્રહ્મણસ્પતિઃ ॥ ૫૬ ॥

(Footnotes)

(૧) ભૂપતી રાજપુત્રત્વાદ્ભુવનસ્ય પતિર્વિભુઃ ।
 ભૂતાનામીશ્વરોડયં તુ જગદ્બ્રહ્મસ્વરૂપવાન્ ॥
 (૨) કવિસ્તુ કાવ્યરૂપત્વાત્સાક્ષી કૂટસ્થસંજ્ઞકઃ ।
 ચિન્માયાયોગરૂપત્વાત્કવીનામૃષભો મતઃ ॥
 (૩) બ્રહ્મણ્યો મુનિજત્વાસ્ય બ્રાહ્મણો બ્રહ્મણસ્પતિઃ ।
 જયેષ્ઠરાજો નિધિપતિર્નિધિપ્રિયપતિપ્રિયઃ ।
 હિરણ્મયપુરાન્તસ્થઃ સૂર્યમણ્ડલમધ્યગઃ ॥ ૧૫ ॥
 કરાહતિધ્વસ્તસિન્ધુસલિલઃ પૂષદન્તભિત્ ।
 ઉમાડ્કેલિકુતુકી મુક્તિદઃ કુલપાલનઃ ॥ ૧૬ ॥
 જયેષ્ઠરાજ ઇતિ ખ્યાતો જયેષ્ઠાખ્યે સામ્નિ રાજનાત્ ।
 એષ નામ્ના નિધિપતિર્નિધીનાં પરિપાલનાત્ (૧) ॥ ૫૭ ॥

નિધીનાં ત્વા નિધિપતિં હવામહ ઇતિ શ્રુતેઃ ।
 નિધિપ્રિયા યે પતયો રાજરાજાદયો નૃપાઃ ॥ ૫૮ ॥
 તૈરધ્યુપાસ્ય ઇત્યેષ નિધિપ્રિયપતિપ્રિયઃ ।
 હિરણ્મયપુરાન્તઃસ્થો દહરાકાશમધ્યગઃ ॥ ૫૯ ॥
 ચિન્મય બ્રહ્મપૂર્વેહસ્તદન્તર્હૃદયે સ્થિતેઃ ।
 ધ્યેયત્વાદન્તરાદિત્યે સૂર્યમાણ્ડલમધ્યગઃ ॥ ૬૦ ॥
 શુણ્ડાદણ્ડાભિઘાતેન સિક્તમબ્ધિં ચકાર યઃ ।
 કરાહતિધ્વસ્તસિન્ધુસલિલઃ સ તતો મતઃ ॥ ૬૧ ॥
 વીરભદ્રો દક્ષમખે પૂષ્ણો દન્તાનપાતયત્ ।
 તદ્ભૂત્વાદસૌ દેવઃ કથ્યતે પૂષદન્તભિત્(૨) ॥ ૬૨ ॥
 ગૌર્યુત્સર્ગે કૃતાક્રીડો ન બાલ્યાત્કિન્તુ કૌતુકાત્ ।
 અત એવોમાહુકેલિકુતુકી વિબુધૈઃ સ્મૃતઃ ॥ ૬૩ ॥
 નિગડાન્મોચનાન્મોક્ષદાનાદ્વા મુક્તિદો મતઃ (૩) ।
 વંશસ્ય કૌલતન્ત્રસ્યાપ્યવનાત્ કુલપાલનઃ (૪) ॥ ૬૪ ॥
 (Footnotes)
 (૧) જલનિધિઃ સમુદ્રઃ સ્યાદ્ધનનિધિસ્તુ યક્ષપઃ ।
 પ્રજાપતિનિધિર્બ્રહ્મા સૂર્યસ્તેજોનિધિઃ સ્મૃતઃ ॥
 એતાદૃશનિધીનાં તુ પતિર્નિધિપતિપ્રિયઃ ॥
 (૨) વિનાયકઃ સૂર્યયુક્તે પૂષ્ણો દન્તાનપાતયત્ ।
 તેન દેવો મણ્ડલસ્થઃ કથ્યતે પૂષદન્તભિત્ ॥
 (૩) મોક્ષદ્વારં મણ્ડલં તુ તત્રસ્થો મુક્તિદો મતઃ ।
 નિગડાદ્ભવબન્ધાદ્વા મોચનાન્મુક્તિદો ભવાન્ ॥
 (૪) વંશસ્ય દક્ષરાજસ્ય પાલનાત્કુલપાલનઃ ।
 કિરિટી કુણ્ડલી હારી બનમાલી મનોમયઃ
 વૈમુખ્યહતદૈત્યશ્રીઃ પાદાહતિજિતક્ષિતિઃ ॥ ૧૭ ॥
 સદ્યોજાતસ્વર્ણમુગ્ધમેખલી દુર્નિમિત્તહૃત્ ।
 દુઃસ્વપ્રહૃત્ પ્રસહનો ગુણી નાદપ્રતિષ્ઠિતઃ ॥ ૧૮ ॥

કિરીટી મૌલિભૂષાવાનથવાડજુનરૂપધૃક્ ।
કુણ્ડલી કર્ણભૂષાવાન્ અથવા શેષરૂપધૃક્ ॥ ૬૫ ॥

હારી મુક્તાદિમાલાધૃગથવાડત્યન્તસુન્દરઃ ।
વનમાલી દધાત્યેષ માલામાપાદલમ્બિનીમ્ ॥ ૬૬ ॥

મનોમયઃ સ્વસદ્ગુલ્પ-કલ્પિતૈકકલેવરઃ ।
યદાભિમુખ્યરાહિત્યાન્નજા સમ્પત્સુરદ્વિષામ્ ॥ ૬૭ ॥

યત્પાદાઘાતમાત્રેણ પૃથ્વી નમ્રા બભૂવ સઃ ।
વૈમુખ્યહતદૈત્યશ્રીઃ પાદાહતિજિતક્ષિતિઃ ॥ ૬૮ ॥

મુઞ્જાખ્યહેમત્તુણ્જા મૌઞ્જી તાત્કાલિકો દધત્ ।
સધોજાત-સ્વાર્ણમુઞ્જમેખલીતિ નિગદ્યતે ॥ ૬૯ ॥

મૂર્તિસ્ફોટનભૂકમ્પમહોલ્કા પતનાદિભિઃ ।
સંસૂચિતાન્યરિષ્ટાનિ હન્ત્યતો દુર્નિમિત્તહૃત્ ॥ ૭૦ ॥

દુઃસ્વપ્નમપિ સુસ્વપ્નં કુર્વન્ દુઃસ્વપ્નહૃન્મતઃ ।
ભક્તાપરાધાન્ ક્ષમતે તેન પ્રસહનઃ સ્મૃતઃ ॥ ૭૧ ॥

વિશોકવિજિઘત્સત્વપ્રમુખ્યૈઃ સ્થાત્ ગુણૌર્ગુણી(૧) ।
અસ્તિ પ્રણવ બિન્દુન્તેડર્ધચન્દ્રાદ્યક્ષરાષ્ટકમ્ ॥ ૭૨ ॥

તત્ર નાદસ્તૃતીયસ્તદ્રાગ્ધ્યો નાદ-પ્રતિષ્ઠિતઃ ।
સુરૂપઃ (૧૦૦)સર્વનેત્રાધિવાસો વીરાસનાશ્રયઃ ।
પીતામ્બરઃ ખણ્ડરદઃ ખણ્ડેન્દુકૃતશેખરઃ ॥ ૧૯ ॥

ચિત્રાકુશ્યામદશનો ભાલચન્દ્રશ્ચતુર્ભુજઃ ।
યોગાધિપસ્તારકસ્થઃ પુરુષો ગજકર્ણકઃ ॥ ૨૦ ॥

(Footnote)
(૧) સર્વજ્ઞાત્વસ્વતન્ત્રત્વ પ્રમુખૈર્યુગુણૌર્ગુણી ।
સુરૂપો ભૂરિલાવણ્યાદ્યદ્વા તત્ત્વનિરૂપણાત્ (૧) ॥ ૭૩ ॥
સર્વનેત્રેષુ વસતિ “ય એષોઽક્ષિણિ પૂરુષઃ ।
એષ આત્મેતિ વચનાત્ સર્વનેત્રાધિવાસકઃ ॥ ૭૪ ॥

વામજાનૂપરિગતદક્ષપાદોપવેશનમ્ ।
 વીરાસનં તથા સ્થાનાદેષ વીરાસનાશ્રયઃ ॥ ૭૫ ॥
 નિપીતં ગગનં યેન યસ્ય પીતોડથ વા પટઃ ।
 સ તુ પીતામ્બરઃ ખણ્ડરદો દન્તાર્ધધારણાત્ ॥ ૭૬ ॥
 અર્ધચન્દ્રં દધન્મૂઘા ખણ્ડેન્દુકૃતશેખરઃ ।
 શ્યામૈકપ્રચુરૈશ્ચિત્રૈરક્રિતે રદને સતિ ॥ ૭૭ ॥
 ચિત્રાકુશ્યામદશન ઇત્યેવં સ્તૂયસે બુધૈઃ ।
 ભાલચન્દ્ર ઇતિ ખ્યાતો ભાલે ચન્દ્રસ્ય ધારણાત્ ॥ ૭૮ ॥
 અષ્ટમીચન્દ્રસદૃશં લલાટં યસ્ય સોડથવા ।
 ચત્વારો બાહવો યસ્ય વિગ્રહે સ ચતુર્ભુજઃ ॥ ૭૯ ॥
 યોગાચાર્યાવતારા યે લૈડ્ગેડષ્ટાવિંશતિઃ સ્મૃતાઃ ।
 લકુલીશાદ્યસ્તત્તદ્રૂપો યોગાધિપો મતઃ(૨) ॥ ૮૦ ॥
 પ્રણવેનાભિધેયત્વાત્ તારકસ્થ ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 પૂર્ણ સર્વાસુ શેતેડસૌ સાક્ષિત્વેનેતિ પૂરુષઃ ॥ ૮૧ ॥
 યસ્ય કણ્ઠો ગજસ્યેવ તેનાસૌ ગજકર્ણકઃ ।
 ગણાધિરાજો વિજયસ્થિરો ગજપતિધ્વજી ।
 દેવદેવઃ સ્મરપ્રણાદીપકો વાયુકીલકઃ ॥ ૮૨ ॥
 વિપશ્ચિદ્રદો નાદોન્નાદભિન્નબલાહકઃ ।
 વરાહરદનો મૃત્યુઞ્જયો વ્યાઘ્રાજિનામ્બરઃ ॥ ૮૩ ॥
 (Footnotes)
 (૧) સુરુપાદિનામભિશ્ચ ધ્યેયો નેત્રસુસંસ્થિતઃ ॥
 (૨) આદ્યે શ્વેતઃ કલૌ રુદ્રઃ સુતારો મદનસ્તથા ।
 સુહોત્રઃ કકુણશ્ચૈવ લોકા(ગા)ક્ષિર્મુનિસત્તમાઃ ॥
 જૈગીષવ્યો મહાતેજા ભગવાન્દધિવાહનઃ ।
 ઋષભશ્ચ મુનિર્ધામાનુગ્રશ્રાત્રિઃ સુબાલકઃ ॥
 (૨।૧)ગૌતમશ્વાધ ભગવાન્સર્વદેવનમસ્કૃતઃ ।
 વેદશીર્ષશ્ચ ગોકર્ણો ગુહાવાસી શિખણ્ડભૃત્ ॥

જટામાલ્યદૃહાસશ્ચ દારુકો લાડ્ગલી તથા ।
 મહા કાયમુનિઃશૂલી દણ્ડી મુણ્ડીશ્ચરઃ સ્વયમ્ ॥
 સહિષ્ણુઃ સોમશર્મા ચ લ(ન)કુલીશો જગદ્ગુરુઃ ।
 વૈવસ્તેન્તરે સમ્યક્પ્રોક્તા હિ પરમાત્મનઃ ।
 યોગાચાર્યાવતારા યે સર્વાવર્તેષુ સુબ્રતાઃ ॥ (લૈડ્ગે)
 અધીયન્તે યત્ર કાવ્યે ગણા મયરસાદયઃ ॥ ૮૨ ॥
 ગણાધિરાજસ્તેનાસૌ રાજતે પ્રતિપાદ્યતે ।
 ભક્તાનાં વિજયસ્થૈર્યં શાલિત્વાદ્ વિજયસ્થિરઃ ॥ ૮૩ ॥
 ગજેન્દ્રાદ્યો ધ્વજોડસ્યેતિ મતો ગજપતિધ્વજી ।
 દેવદેવો વાસવાદિ-દૈવતૈરપ્યુપાસ્યતે (૧) ॥ ૮૪ ॥
 રુદ્રેણ દગ્ધદેહેડપિ પ્રાણાનુજીવયન્નયમ્ ।
 મન્મથસ્ય સ્મરપ્રાણદીપકત્વેન કીર્ત્યતે ॥ ૮૫ ॥
 નવદ્ધારિ તનૌ પ્રાણાન્ સ્તમ્ભયન્ વાયુકીલકઃ ।
 રાહ્ણો વિપશ્ચિદાખ્યાય ચતુર્વર્ગ વરં દદત્ ॥ ૮૬ ॥
 અગ્ન્યાત્મના ત્વં વાસિષ્ઠો(ષ્ઠે)વિપશ્ચિદ્ધરદઃ સ્મૃતઃ ।
 અલ્પનાદૈર્મહાનાદૈરપિ યેન વિદારિતાઃ ॥ ૮૭ ॥
 મેઘાઃ સ કથ્યતે નાદોન્નાદભિન્નભલાહકઃ ।
 વરાહદંટ્રાશોભાજિદેકદન્તવિરાજિતઃ ॥ ૮૮ ॥
 ઇતીભાસ્યપુરાણોક્તેર્વરાહરદનો મતઃ ।
 કાલમૃત્યું પ્રમાદં વા હરન્ મૃત્યુગ્જયો મતઃ ॥ ૮૯ ॥
 પ્રમાદં વા મૃત્યુમહં બ્રવીતિ તુ ભારતાત્ ।
 વસ્તે શાર્દૂલચર્મેતિ સ્મૃતો વ્યાઘ્રાજિનામ્બરઃ ॥ ૯૦ ॥
 ઇચ્છાશક્તિધરો દેવત્રાતા દૈત્યવિમર્દનઃ ॥
 શમ્ભુવદ્ગ્રોદ્ભવઃ શમ્ભુકોપહા શમ્ભુહાસ્યભૂઃ ॥ ૯૩ ॥
 શમ્ભુતેજાઃ શિવાશોકહારી ગૌરીસુખાવહઃ ॥
 ઉમાડ્ગમલજો ગૌરીર્તજોભૂઃ સ્વર્ધુનીભવઃ ॥ ૯૪ ॥
 (Footnote)

(૧)નામાન્યેતાન્નિ નેત્રસ્થ ધ્યાનદેવપરાણિ ચ ।

જગત્સિંસુક્ષ્માધારિત્વાત્ ઇચ્છાશક્તિધરો મતઃ ।

દેવત્રાતાઽભિલાન્દેવાન્નાયતે દૈત્યજાદ્ભયાત્ ॥ ૯૧ ॥

અત એવ હરન્ દેવરિપૂન્ દૈત્યવિમર્દનઃ ।

શમ્ભુવક્ત્રોદ્ભવો યોઽયમવતીર્ણઃ શિવાનનાત્ ॥ ૯૨ ॥

પિતુઃ ક્રોધં હરન્બાલલીલાભિઃ શમ્ભુકોપહા ।

અજ્ઞવત્ કતિચિત્ ક્રીડાઃ કુર્વાણઃ શમ્ભુહાસ્યભૂઃ ॥ ૯૩ ॥

શમ્ભુતેજા ઇતિ પ્રોક્તઃ શિવતેજોઽસ્તિ યસ્ય સઃ ।

મહિષાદિહતૌ ભગ્નોત્સાહાયા વર્ધયન્ બલમ્ ॥ ૯૪ ॥

દાક્ષાયણ્યાઃ શિવાશોકહારીતિ પરિગીયતે ।

હર્ષ ગૌર્યાસ્તપસ્યન્ત્યાઃ કુર્વન્ ગૌરીસુખાવહઃ ॥ ૯૫ ॥

નિજાડ્ગોદ્ધર્તનોત્યેન મલેન પ્રતિમામુમા ।

ચક્રે તદન્તઃ પ્રવિશન્ ઉમાડ્ગમલજો મતઃ ॥ ૯૬ ॥

ચણ્ડિકાભૂયમાત્માનં વિષ્ણુબ્રહ્માદિતેજસામ્ ।

આધારત્વાદસૌ ગૌરીતેજોભૂરિતિ કથ્યતે(૧) ॥ ૯૭ ॥

સ્કન્દો ગડ્ગોદ્ભવસ્તસ્માદભેદાત્ સ્વર્ધુનીભવઃ ।

સ્વર્ધુન્યા ઉદ્ભવો યસ્માદિતિ વા સ્વર્ધુનીભવઃ ॥ ૯૮ ॥

યજ્ઞકાયો મહાનાદો ગિરિવર્મા શુભાનનઃ ।

સર્વાત્મા સર્વદેવાત્મા બ્રહ્મમૂર્ધા કુકુશ્રુતિઃ ॥ ૯૯ ॥

બ્રહ્માણ્ડકુમ્ભશ્ચિદ્વ્યોમભાલઃ સત્યશિરોરુહઃ ।

જગજ્જન્મલયોન્મેષનિમેષોઽન્યર્કસોમદૃક્ ॥ ૧૦૦ ॥

યજ્ઞકાયોઽશ્વમેધાદિમખજાતસ્વરૂપવાન્ ।

ઉચ્ચૈસ્તરાં વષટ્કારોસ્સ્તુ શ્રૌષ્ઠ્યેયજામહે ॥ ૧૦૧ ॥

આશ્રાવયેત્યાદિરૂપો મહાનાદો ઇતિ સ્મૃતઃ ।

ગિરિવર્ષાદ્રયો યસ્ય વિરાજો દેહતાં ગતાઃ ॥ ૧૦૨ ॥

મડ્ગલાનામનં પ્રાણં જનયન્ સ શુભાનનઃ ।

સર્વાત્માઽપ્યેષ સર્વં ખલ્વિદં બ્રહ્મેતિ તુ શ્રુતેઃ ॥ ૧૦૩ ॥

દેહભૂતા યસ્ય સર્વદેવાત્માડખિલદેવતાઃ ।
 બ્રહ્મૈવ યસ્ય મૂર્ધા સ બ્રહ્મમૂર્ધેતિ કથ્યતે ॥ ૧૦૨ ॥
 કર્ણભૂતા દિશો યસ્ય કથિતઃ સ કુકુષ્મુતિઃ ।
 બ્રહ્માણ્ડખર્પરયુગં ન્યુબ્જં સદ્યસ્ય કુમ્ભતિ ॥ ૧૦૩ ॥
 વિશ્વાત્મનઃ સ બ્રહ્માણ્ડકુમ્ભ ઇત્યભિધીયતે ।
 (૧)ગૌરીતેજોભવો દુષ્ટિઃ દુરાસદનિષૂદનઃ ।
 બ્રહ્માણ્ડખર્પરાન્તર્યલ્લગ્નં ખં તચ્ચિદમ્બરમ્ ॥ ૧૦૪ ॥
 તદસ્ય બ્રહ્મરન્ધ્ર ચિદ્યોમભાલઃ સ ઉચ્યતે ।
 સત્યલોકો યસ્ય કૈશ્યમસૌ સત્યશિરોરુહઃ(૧) ॥ ૧૦૫ ॥
 ઉન્મેષાજ્જાયતે યસ્ય નિમેષાલ્લીયતે જગત્ ।
 જગજ્જન્મલયોન્મેષનિમેષ ઇતિ સ સ્મૃતઃ ॥ ૧૦૬ ॥
 ઊર્ધ્વદક્ષિણવામાનિ નેત્રાણિ જગદાત્મનઃ ।
 વહ્નિસૂર્યેન્દવો યસ્ય ક્રમાત્સોડસ્યર્કસોમદૃક્ ॥ ૧૦૭ ॥
 ગિરીન્દ્રૈકરદો ધર્માધર્મોષ્ઠઃ સામબૃહિતઃ ।
 ગ્રહર્ક્ષદશનો વાણીજિહ્વો વાસવનાસિકઃ ॥ ૨૭ ॥
 કુલાચલાંસઃ સોમાર્કઘણ્ટો રુદ્રશિરોધરઃ ।
 નદીનદભુજઃ સર્પાડ્ગુલીકસ્તારકાનાખઃ ॥ ૨૮ ॥
 એકઃ સ્થૂલો બહિર્દન્તો ગિરીન્દ્રઃ કનકાચલઃ ।
 વિરાડૂપજુષો યસ્ય ગિરીન્દ્રૈકરદો હિ સઃ ॥ ૧૦૮ ॥
 પાપપુણ્યે યદોષ્ઠૌ સ ધર્માધર્મોષ્ઠ ઉચ્યતે ।
 ધર્મોત્તરોષ્ઠો દુરિતાધરોષ્ઠ ઇતિ ચ સ્મૃતેઃ ॥ ૧૦૯ ॥
 યદ્બૃહિતં સામવેદઃ સ પ્રોક્તઃ સામબૃહિતઃ ।
 સૂર્યાદયો ગ્રહા યસ્ય કૃત્તિકાધાશ્ચ તારકાઃ ॥ ૧૧૦ ॥
 મુખાન્તઃસ્થાઃ સૂક્ષ્મદત્તો ગ્રહર્ક્ષદશનો હિ સઃ ।
 પુરાણન્યાયમીમાંસાથર્વ-ઋગ્યજુષાદિકા ॥ ૧૧૧ ॥
 વાક્તત્તી રસના યસ્ય સ વાણીજિહ્વ ઉચ્યતે(૨) ।
 નાસા યસ્ય શુનાસીરઃ સોડયં વાસવનાસિકઃ ॥ ૧૧૨ ॥
 કુલાચલાંસો વિન્ધ્યાધા યસ્ય સ્કન્ધતયા મતાઃ ।

कन्धरोर्ध्वं मांसपिण्डावुन्नतौ घण्टिके मते ॥ ११३ ॥

ते रवीन्दू यस्य सोमार्कघण्ट कथितो हि सः ।

(गणघण्टायुगुलं शब्दायमानमिति केचित्)

यस्य ग्रीवा रुद्रं येव स वै रुद्रशिरोधरः ॥ ११४ ॥

गङ्गाशोणान्धयो नद्यो नदा यस्य भुजाः स तु ।

नदीनदभुजः सिन्धुनदीनदति वा भुजः ॥ ११५ ॥

सर्पाङ्गुलीकः शेषाद्या अङ्गुल्यो यस्य पन्नगाः ।

ध्रुवाद्या यन्नभास्ताराः स स्मृतस्तारकानभः ॥ ११६ ॥

(Footnotes)

(१) सत्यं यस्य शिरः कैश्यो ज्यसौ सत्यशिरोरुधः ।

(२) वायूपा रसना यस्य स वाणीजिह्व उच्यते ।

भूमध्यसंस्थितकरो भ्रूमविधामदोत्तटः ।

व्योमनाभिः श्रीहृदयो मेरुपृष्ठोऽर्णवोदरः ॥ २८ ॥

कुक्षिस्थयक्षगन्धर्वरक्षः किन्नरमानुषः ।

पृथ्वीकटिः सृष्टिलिङ्गः शैलोरुर्दस्रजानुकः ॥ ३० ॥

भूमध्यसंस्थितकरो भुवोर्ध्वाणस्य सन्धिगम् ।

यत्तत्त्वं श्रुतिषूक्तं तच्छुण्डादण्डात्म यस्य सः ॥ ११७ ॥

प्रपञ्चभानापङ्क्त्या भ्रूमविधैव वै मधः ।

तेनोद्भिन्नौ कटौ यस्य भ्रूमविधामदोत्तटः ॥ ११८ ॥

यस्य व्योमभिलं नाभिव्योमनाभिरसौ मतः ।

ऋथः सामानि यजूर्षि सा हि श्रीरमृता सताम् ॥ ११९ ॥

त्रय्यर्थं येव यस्मिन् स श्रीहृदय उच्यते ।

सुमेरुरेव यत्पृष्ठं मेरुपृष्ठः स उच्यते ॥ १२० ॥

जठरान्तर्जलस्थानेऽर्णवा धृत्यर्णवोदरः ।

अन्त्राधेयवाः कुक्षौ यस्य यक्षादयः स तु ॥ १२१ ॥

कुक्षिस्थयक्षगन्धर्वरक्षः किन्नरमानुषः ।

पृथिव्येव कटिस्थानं यस्य पृथ्वीकटिस्तु सः ॥ १२२ ॥

सृष्टिलिङ्गस्तु यच्छेदस्थाने मैथुनजाः प्रजाः ।

શૈલોરુઃ પર્વતા એવ યસ્યોરુસ્થાનતાં ગતાઃ ॥ ૧૨૩ ॥

દસ્રૌ યસ્યાશ્ચિનૌ જાનૂ સ મર્તો દસ્રજાનુકઃ ।

પાતાલજડ્ઘો મુનિપાત્ કાલાડ્ગુષ્ઠસ્રચીતનુઃ ।

જ્યોતિર્મણ્ડલલાડ્ગૂલો હૃદયાલાનનિશ્ચલઃ ॥ ૩૧ ॥

હૃત્પદ્મકર્ણિકાશાલિવિયત્લેલિસરોવરઃ ।

સદ્ભક્તધ્યાનનિગડઃ પૂજાવારીનિવારિતઃ ॥ ૩૨ ॥

પાતાલજડ્ઘો યજ્ઞજડ્ઘાત્મકં પાતાલસમકમ્ ॥ ૧૨૪ ॥

મુનિપાત્ મુનિભિઃ પાદલગ્નૈ પાદાત્મતાં ગતૈઃ ।

કાલાડ્ગુષ્ઠો મહામૃત્યુર્યત્પાદાડ્ગુલિતાં ગતઃ ॥ ૧૨૫ ॥

અનુક્તાવયવા યસ્ય શ્રુતયઃ સ ત્રયીતનુઃ ।

શિંશુમારાભિધં જ્યોતિશ્ચક્રં પુરુષં હિ યસ્ય સઃ ॥ ૧૨૬ ॥

જ્યોતિર્મણ્ડલલાડ્ગૂલો બ્રહ્માત્રોક્તં ગજાકૃતિ ।

ભક્તાનાં હૃદયાન્યેવાસ્થાલાનં ગજબન્ધનમ્ ॥ ૧૨૭ ॥

તત્રાપગતયાગ્યલ્યો હૃદયાલાનનિશ્ચલઃ ।

હૃદન્તર્દહરાકાશં યસ્ય કીડાસરઃ સ તુ ॥ ૧૨૮ ॥

હૃત્પદ્મકર્ણિકાશાલિવિયત્લેલિસરોવરઃ ।

સર્વગોડપિ પરિચ્છિન્નો ભક્તૈર્ધ્યાનેન યઃ સ તુ ॥ ૧૨૯ ॥

સદ્ભક્તધ્યાનનિગડઃ શૃંગ્ખલા હ્યવરોધિકા ।

પૂજૈવ કથિતા વારી ગજબન્ધનશૃંગ્ખલા ॥ ૧૩૦ ॥

સન્નિરુદ્ધસ્તયા દેવઃ પૂજાવારીનિવારિતઃ ।

પ્રતાપી કશ્યપસુતો ગણપો વિષ્ટપી બલી ।

યશસ્વી ધાર્મિકઃ સ્વોજાઃ પ્રથમઃ પ્રથમેશ્વરઃ ॥ ૩૩ ॥

ચિન્તામણિદ્વીપપતિઃ કલ્પદ્રુમવનાલયઃ ।

રત્નમણ્ડપમધ્યસ્થો રત્નસિંહાસનાશ્રયઃ ॥ ૩૪ ॥

ત્રીપ્રાશિરોધૃતપદો જ્વાલિનીમૌલિલાલિતઃ ।

નન્દાનન્દિતપીઠશ્રીર્ભોગદાભૂષિતાસનઃ ॥ ૩૫ ॥

સકામદાયિનીપીઠઃ સ્ફુરદુગ્રાસનાશ્રયઃ ।

तेजोवतीशिरोरत्नं सत्यानित्यावतंसितः ॥ ३६ ॥

सविघ्ननाशिनीपीठः सर्वशक्त्यम्बुजाश्रयः ।

लिपिपद्मासनाधारो वह्निधामत्रयाश्रयः ॥ ३७ ॥

प्रतापी तापकत्वेन पराङ्मयुतोऽथवा ॥ १३१ ॥

कश्यपस्य मुनेः कुक्षाववतीर्णां इति स्मृतः ।

कथा पुराणो गाणेशो स कश्यपसुतो मतः ॥ १३२ ॥

गाणपोऽध्वर्युलोत्रादीन् पातीति यतुरो गाणान् ।

विष्टपी भुवनाधारो बलसामान्यवान् बली ॥ १३३ ॥

यशस्वी पुण्यकीर्त्याढ्यो धार्मिको धर्मवर्धकः ।

अष्टमो धातुरोजः स्यात् स्वीजास्तदस्य शोभनम् ॥ १३४ ॥

पूज्यः सर्वकार्यादौ पूज्यत्वात्सर्वदेहिनाम् ।

प्रथमा ब्रह्मविष्णुवीशास्तदीशः प्रथमेश्वरः ॥ १३५ ॥

शिन्तामणिद्वीपपूर्वं रत्नसिंहासनावधि ।

यस्योपभोग्यं स प्रोक्तः यतुर्भिरिड नामभिः ॥ १३६ ॥

तीव्रा य ज्वालिनी नन्दा भोगदा कामदायिनी ।

उग्रा तेजोवती सत्या नवमी विघ्ननाशिनी ॥ १३७ ॥

पत्राष्टके कर्णिकायां सन्त्येताः पीठशक्तयः ।

नवैताः पद्मसहिताः कथिता दशनामभिः ॥ १३८ ॥

द्विद्विस्वरकङ्किज्जल्पराम्रासादकर्णिकम् ॥ १३९ ॥

काटिर्गार्ष्टकदलं मातृकापद्ममुच्यते ॥ १४० ॥

तत्रस्थो लिपिपद्मा सनाधार इति कथ्यते ।

कर्णिकोपर्युपर्यर्द्धं च्याप्यं तेजसां त्रयम् ॥ १४१ ॥

आस्तीर्णां तत्र निवसन् वह्निधामत्रयाश्रयः ।

उन्नत पद्मे गूढगुल्फः संवृत(त्)पाष्णिर्लोकः ।

पीनजङ्घः श्विष्टजानुः स्थूलोरुः प्रोन्नतमूढः ॥ ३८ ॥

निम्ननाभिः स्थूलकुक्षिः पीनवक्षा बृहद्भुजः ।

पीनस्कन्धः कम्बुकण्ठो लम्बोष्ठो लम्बनासिकः ॥ ३९ ॥

भग्नवामरदस्तुङ्गसव्यदन्तो महाडनुः ।
 दुस्वनेत्रत्रयः शूर्पकर्णो निभिडमस्तकः ॥ ४० ॥
 स्तब्धकाकारकुम्भाग्रो रत्नमौलिर्निरङ्कुशः ।
 सर्पदारकटीसूत्रः सर्पयज्ञोपवीतवान् ॥ ४१ ॥
 सर्पकोटीरकटकः सर्पत्रैवेयकाङ्गदः ।
 सर्पकक्षोदराभन्धः सर्पराजोत्तरीयकः ॥ ४२ ॥
 पादाग्रो उन्नते यस्य योन्नतप्रपटो मतः ॥ १४२ ॥
 कूर्मपृष्ठसमाकारभाव औन्नत्यमीरितम् ।
 पादमूलगतावस्थिग्रन्थी आरुणादितौ यद्वि ॥ १४३ ॥
 नोन्नतत्वेन दृश्येते गूढगुल्फस्तदोच्यते ।
 गुल्फाधोभागयोर्मसिपूर्त्या संवृत(त्त)पाष्णिर्द्विः ॥ १४४ ॥
 पिण्डके मांसले यस्य पीनजङ्घः स कथ्यते ।
 जङ्घोरुसन्धियुग्मं येदस्यष्टे श्लिष्टजानुकः ॥ १४५ ॥
 स्थूलोरुर्गुरुयुगलं मांसलं यस्य स स्मृतः ।
 आनम्रो न कटिर्यस्य स प्रोक्तः प्रोन्नतकटिः ॥ १४६ ॥
 गाम्भीर्यतो निम्ननाभिः स्थूलकुक्षिः पियण्डिलः ।
 व्यूढोरस्कः पीनवक्षा आजानुत्वाद्भृङ्गमुजः ॥ १४७ ॥
 पीनस्कन्धो मांसलांसः कम्बुकण्ठोऽब्जकन्धरः ।
 वलिन्नितयसंयुक्तः कण्ठो यस्य स कीर्तितः ॥ १४८ ॥
 लम्बमानाधरोष्ठत्वाल्लम्बोष्ठः स्याद्गजाननः ।
 शुण्डादण्डो लम्बमानो यस्यासौ(धो)लम्बनासिकः ॥ १४९ ॥
 भग्नवामरदो यस्य स्थिन्नाग्रो वामदन्तकः ।
 दन्तोऽस्य दक्षिणस्तुङ्गसव्यदन्तो यदुन्नतः ॥ १५० ॥
 कपोलपरभागस्य मङ्गत्वेन महाडनुः ।
 गजस्य यादृशं वङ्गं तद्योग्यपरिमाणकम् ॥ १५१ ॥
 न लोचनमनेनासौ दुस्वनेत्रत्रयः स्मृतः ।
 यस्य शूर्पाकृती कर्णौ शूर्पकर्णः स उच्यते ॥ १५२ ॥

धनत्वादतिताठिन्यान्मूर्ध्नो निबिडमस्तकः ।
 स्तभकाकांरकुम्भाग्रो गुच्छोपमशिरोज्यलः ॥ १५३ ॥
 रत्नोत्कीर्णं किरीटाढ्यो रत्नमौलिरुदीरितः ।
 कुम्भयोऽरकुंशास्पृशत्स्वातन्त्र्याद्वा निरकुंशः ॥ १५४ ॥
 सर्पहारकटीसूत्रयज्ञसूत्राणि यस्य सः ।
 सर्पहारकटीसूत्रः सर्पयज्ञोपवीतवान् ।
 सर्पकोटीरकटकः सर्पो यन्मौलिकुङ्कुलो ॥ १५५ ॥
 सर्पात्मकएठदोर्भूषः सर्पत्रैवेयकाङ्गदः ।
 कक्षा य कटिबन्धाभ्यां कुक्ष्याबन्धश्च पत्रगौ ॥ १५६ ॥
 यस्यासाते सर्पकक्षोदराबन्धः स कीर्तितः ।
 सौत्तरीयो वासुकिना सर्पराजोत्तरीयकः ॥ १५७ ॥
 रक्तो रक्ताम्बरधरी रक्तामात्यविभूषणः ।
 रक्तेक्षणो रक्तकरो रक्तताल्योष्ठपल्लवः ॥ ४३ ॥
 श्वेतः श्वेताम्बरधरः श्वेतामात्यविभूषणः ।
 श्वेतातपत्ररुचिरः श्वेतयामरवीजितः ॥ ४४ ॥
 सर्वावयवसम्पूर्णसर्वलक्षणलक्षितः ।
 सर्वाभरणशोभाढ्यः सर्वशोभासमन्वितः ॥ ४५ ॥
 रक्तः कान्त्या वस्त्रमात्यभूषादृक्कृतालुनाम् ।
 ओष्ठाग्रस्य य शोणित्वान्नामभिः पञ्चभिः स्तुतः ॥ १५८ ॥
 विद्याकामादितिर्यध्येयं रुपं बोधयितुं पुनः ।
 प्रवृत्तं श्वेतं एत्यादि स्पष्टार्थं नामपञ्चकम् ॥ १५९ ॥
 सर्वाङ्गेषु समुद्रोक्तलक्षणैः पूरणाद्यम् ।
 सर्वावयवसम्पूर्णसर्वलक्षणलक्षितः ॥ १६० ॥
 सर्वाभरणशोभाढ्योऽलङ्कारालङ्कृतत्वतः ।
 लावण्याभ्याङ्गकान्त्याढ्यः सर्वशोभासमन्वितः ॥ १६१ ॥
 सर्वमङ्गलमाङ्गल्यः सर्वकारणकारणम् ।
 सर्वदैककरः शार्ङ्गगी बीजापूरी गदाधरः ॥ ४६ ॥
 धनुष्यापधरः शूली यङ्गपाणिः सरोजभृत् ।

પાશી ધૃતોત્પલઃ શાલિમઞ્જરીભૃત્ સ્વદન્તભૃત્ ॥ ૪૭ ॥

કલ્પવલ્લીધરો વિશ્વાભયદૈકકરો વશી ।

અક્ષમાલાધરો જ્ઞાનમુદ્રાવાન્ મુદ્રરાયુધઃ ॥ ૪૮ ॥

પૂર્ણપાત્રી કમ્બુધરો વિધૃતાલિસમુદ્રકઃ ।

માતુલિન્દ્રગધરશ્ચૂતકલિકાભૃત્ કુઠારવાન્ ॥ ૪૯ ॥

પુષ્કરસ્થસ્વર્ણઘટીપૂર્ણરત્નાભિવર્ષકઃ ।

સર્વમ્દગલમાર્ગલ્યઃ શુભાનાં ચ શુભાવહઃ ।

સર્વસ્ય જગતોડવ્યક્તં પરમાર્ણવાદિ કારણમ્ ॥ ૫૦ ॥

તેષામપિ ચ હેતુત્વાત્ સર્વકારણકારણમ્ ।

સર્વદૈકકરઃ સર્વ ધત્તે મુખ્યઃ કરોડસ્ય યત્ ॥ ૫૧ ॥

શૃંગોદ્ભવં ધનુઃ શાર્ફંગ તદ્ધાન્ શાર્ફગ્યથ નામભિઃ ।

દશભિર્દશહસ્તસ્યાયુધાન્યત્ર ગણેશિતુઃ ॥ ૫૨ ॥

માતુલિન્દ્રગં ગદામિક્ષુધનુઃ શૂલં સુદર્શનમ્ ।

પદ્મ(શૃંગ)પાશોત્પલપ્રીહિકણિશાનિ રદાર્ધકમ્ ॥ ૫૩ ॥

અથ મન્ત્રાન્તરાંગાનિ ધ્યાનનામાયુધાન્યપિ ।

સાકલ્યેન વિનિર્દેષ્ટું નામાન્યત્ર ત્રયોદશ ॥ ૫૪ ॥

કલ્પવલ્લીધરઃ કલ્પલતાં ધત્તે કરામ્બુજે ।

વિશ્વસ્માદ(સ્થાપ્ય)ભયં ધત્તે યસ્ય મુખ્યઃ કરઃ સ તુ ॥ ૫૫ ॥

મહાગણપતિર્વિશ્વાભયદૈકકરઃ સ્મૃતઃ ।

વશેડસ્ય વિશ્વં સર્વસ્ય વશીતિ શ્રુતિતો વશી ॥ ૫૬ ॥

અકારાદિક્ષકારાન્તમાતૃકાત્મકમાલિકા ।

ઉક્તાક્ષમાલા તદ્ધારી ત્વક્ષમાલાધરો મતઃ ॥ ૫૭ ॥

તર્જન્યન્દ્રગુપ્તસંયોગો જ્ઞાનમુદ્રા હૃદિ સ્થિતઃ ।

તાદૃશૈકકરો જ્ઞાનમુદ્રાવાનિતિ કથ્યતે ॥ ૫૮ ॥

મુદં ગિરન્તિ યન્મન્ત્રસાધનાન્યુરુબુધ્નકમ્ ।

મુસલં વાયુધં યસ્ય સ દેવો મુદ્રરાયુધઃ ॥ ૫૯ ॥

પૂર્ણપાત્રં યાજ્ઞિકેષુ પ્રસિદ્ધં તદ્યુતો મખઃ ।

યદ્વા સુધાઘટયુતઃ પૂર્ણપાત્રીતિ કીર્ત્યતે ॥ ૬૦ ॥

शङ्खस्य धारणाद्धस्ते देवः कम्बुधरः स्मृतः ।
 मधसम्पुटकं धत्ते भृङ्गाणां सम्पुटायते ॥ १७३ ॥
 यो मधस्तं कटे धत्ते विधृतालिसमुद्रकः ।
 भीजापूरकूलं याम्रमञ्जरीं च करे दधत् ॥ १७४ ॥
 मातुलिङ्गधरश्चूतकलिकाभृश्व कथ्यते ।
 योगिज्ञानं केवलाभ्यं कुठारं तस्य साक्ष्यसौ ॥ १७५ ॥
 ज्ञानार्थकात्तु शत्रन्ताद्धातोः सिद्धः कुठारवान् ।
 शुण्डाग्रस्थ स्पर्शकुम्भपूर्णांरत्नप्रदानतः ॥ १७६ ॥
 पुष्करस्थस्पर्शघटीपूर्णांरत्नाभिवर्षकः ।
 भारतीसुन्दरीनाथो विनायकरतिप्रियः ॥ ५० ॥
 महालक्ष्मीप्रियतमः सिद्धलक्ष्मीमनोरमः ।
 रमारभेशपूर्वाङ्गो दक्षिणोभामाधेश्वरः ॥ ५१ ॥
 मडीवराडवामाङ्गो रतिकर्णपश्चिमः !
 आमोदमोदजननः सप्रमोदप्रमोदनः ॥ ५२ ॥
 समेषितसमृद्धिश्रीः ऋद्धिसिद्धिप्रवर्तकः ।
 दत्तसौभुष्यसुभुषः कान्तिकन्दलिताश्रयः ॥ ५३ ॥
 मटनावत्याश्रिताङ्घ्रिः कृत्तदौर्भुष्य दुर्भुषः ।
 विघ्नसम्पल्लवोद्गः सेवोन्निद्रमदद्रवः ॥ ५४ ॥
 विघ्नकृन्निघ्नयरणो द्राविणीशक्तिसत्कृतः ।
 तीप्राप्रसन्ननयनो ज्वालिनीपालनैकदृक् ॥ ५५ ॥
 मोहिनीमोहनो (३००)भोगदायिनीकान्तिमण्डितः ।
 कामिनीकान्तवङ्गश्रीरघिष्ठितवसुन्धरः ॥ ५६ ॥
 वसुधारामदोन्नद्धमहाशङ्खनिधिप्रभुः ।
 नमद्भसुमतीमौलिमहापद्मनिधिप्रभुः ॥ ५७ ॥
 भारतीसुन्दरीनाथो ब्रह्मविष्णु-शिवात्मकः ॥ १७७ ॥
 लक्ष्मीवायकमीकारं प्रश्निष्यार्थोऽयमूल्यताम् ।
 विनायका ग्रहाः केचित्तैः सल्ल कीडनं प्रियम् ॥ १७८ ॥

પક્ષિરાજેન વાડસ્યેતિ (શિખિના) વિનાયકરતિપ્રિયઃ ।
 મહાલક્ષ્મીસિદ્ધલક્ષ્મ્યાવસ્ય દ્વે વલ્લભે ઇતિ ॥ ૧૭૯ ॥
 મહાલક્ષ્મી-પ્રિયતમઃ સિદ્ધલક્ષ્મીમનોરમઃ ।
 અથ નામયતુષ્કેન દેવસ્યાવરણાત્મિકાઃ ॥ ૧૮૦ ॥
 પ્રાચ્યામવાચ્યાં ચોદીચ્યાં પ્રતીચ્યાં ચ સ્થિતાઃ ક્રમાત્ ।
 રમાદામોદરૌ ગૌરીશકુરૌ ભૂમિસૂકરૌ ॥ ૧૮૧ ॥
 રતિમારાવિતિ દ્રન્ધદેવતાઃ કીર્તિતાઃ સ્ફુટાઃ ।
 તતઃ ષણ્મિથુનીભૂત્વા ષડસ્ત્રાવરણે સ્થિતાઃ ॥ ૧૮૨ ॥
 છન્દોવશાદકમેણ પ્રોક્તા દ્વાદશનામભિઃ ।
 ઋદ્ધ્યામોદૌ સમૃદ્ધિપ્રમોદૌ ચ મિથુને ઉભે ॥ ૧૮૩ ॥
 સુમુખઃ કાન્તિરિત્યેકં દુર્મુખો મદનાવતી ।
 વિદ્ધો મદદ્રવેત્યેકં વિદ્ધકૃદ્દ્રાવિણીતિ ચ ॥ ૧૮૪ ॥
 આમોદં મોદયત્યેષ પ્રમોદસ્ય પ્રમોદનઃ ।
 સહિતશ્ચ સમૃદ્ધ્યા શ્રીરનેનૈવાભિવર્ધિતા ॥ ૧૮૫ ॥
 ઋદ્ધિદેવ્યાં સ્થિતાઃ સિદ્ધિઃ પ્રવર્તયતિ ચાપ્યસૌ ।
 સુમુખઃ સ્વેષુ સૌમુખ્યં યત્પ્રસાદાત્પ્રયચ્છતિ ॥ ૧૮૬ ॥
 યદ્રશાદાશ્રયઃ કાન્તેર્દેવ્યા અકુરિતોડભવત્ ।
 ધૃતવાન્ મદનાવત્યા દૌર્મુખ્યં દુર્મુખે સ્થિતમ્ ॥ ૧૮૭ ॥
 કૃતં છિન્નમનેનૈવ સમ્યગ્વિદ્ધસ્ય પલ્લવઃ ।
 વિસ્તારસ્તસ્ય ચોપદ્મ આશ્રયો યસ્ય સેવને ॥ ૧૮૮ ॥
 ઉન્નિદ્રાનલસૈવાસ્તે દેવી નામ્ના મદદ્રવા ।
 ભક્ત્યા વિદ્ધકૃતોડધીને યસ્ય તચ્ચરણામ્બુજે ॥ ૧૮૯ ॥
 દ્રાવિણીસંજ્ઞયા શક્ત્યા સત્કૃતોડયં ગણાધિપઃ ।
 અથ નામાનિ ષટ્ પ્રાહ ષડ્ભિસ્તીપ્રાદિશક્તિભિઃ ॥ ૧૯૦ ॥
 તીપ્રાયાં યસ્ય નયને પ્રસાદપિશુનેક્ષણે ।
 જ્વાલિન્યા રક્ષણે મુખ્યા યદૃષ્ટિર્મોહિનીમપિ ॥ ૧૯૧ ॥
 યો મોહયતિ તસ્મૈ શ્રીગણાધિપતયે નમઃ ।

त्वं भोगदायिनीशक्तेः कान्त्या मण्डितपादुकः ॥ ८८२ ॥

कामिन्याः शोभने (सुन्दरे)वक्त्रे या शोभा तत्स्वरूपकः ।

वसुन्धराभिधा देवी जाता त्वत्तः प्रतिष्ठिता ॥ १८३ ॥

अथ द्वे नामनी प्राड मिथुनद्वयभोषिके ।

महाशङ्खमहापद्माभिधे द्वे निधिदैवते ॥ १८४ ॥

वसुधारा वसुमतीत्येते द्वे तत्तद्गुणे ।

सर्वसद्गुरुसंसेव्यः शोचिष्ठेशलृदाश्रयः ।

शशानभूर्धा देवेन्द्रशिष्या पवननन्दनः ॥ ५८ ॥

अग्रप्रत्यग्रनयनो दिव्यास्त्राणां प्रयोगवित् ।

औरावतादिसर्वाशावारणावरणप्रियः ॥ ५९ ॥

वज्राधस्त्रपरीवारो गणायण्डसमाश्रयः ।

जयाजयपरीवारो विजयाविजयावहः ॥ ६० ॥

अजितार्थितपादाब्जो नित्यानित्यावतंसितः ।

विलासिनीकृतोल्लासः शौण्डीसौन्दर्यमण्डितः ॥ ६१ ॥

अनन्तानन्तसुभदः सुभङ्गलसुभङ्गलः ।

शृङ्खलाशक्तिज्ञानशक्तिङ्कियाशक्तिनिषेवितः ॥ ६२ ॥

सुभगासंश्रितपदो ललितालालिताश्रयः ।

कामिनीकामनः काममालिनीकेलिलालितः ॥ ६३ ॥

सरस्वत्याश्रयो गौरीनन्दनः श्रीनिकेतनः ।

गुरुगुहपदो वायासिद्धो वागीश्वरीपतिः ॥ ६४ ॥

नलिनीकामुको वामरामो ज्येष्ठामनोरमः ।

रौद्रीमुद्रितपादाब्जो डुम्भीजस्तुङ्गशक्तिकः ॥ ६५ ॥

गणेशादि-स्वनाथान्तैः सम्भगाराधितो यतः ॥ १८५ ॥

सर्वसद्गुरुसंसेव्य इति तेन निगद्यसे ।

गार्डपत्यादयः पञ्च शोचिष्ठेशास्तदीयलृत् ॥ १८६ ॥

आश्रयो यस्य तद्ध्येयः शोचिष्ठेश-लृदाश्रयः ।

शशानस्यापि भूर्धा त्वं देवेन्द्रस्यापि वै शिष्या ॥ १८७ ॥

શકશકુર્યોર્માન્ય ઇતિ નામદ્વયાશયઃ ।

જીવનાન્નાન્ય આનન્દસ્તત્પ્રાણ-પવનાત્મકઃ ॥ ૧૯૮ ॥

પ્રાણસ્થાપિ ચ યઃ પ્રાણઃ સ સ્થાત્પવનનન્દનઃ ।

અગ્રે સૂક્ષ્મં ચોત્તમં વા પ્રત્યગ્રં જીર્ણતોજિઝતમ્ ॥ ૧૯૯ ॥

તાદૃગ્લોચનવાનગ્રપ્રત્યગ્રનયનો મતઃ ।

અસ્ત્રવિદ્યાપ્રવક્તૃત્વાદિવ્યાસ્ત્રાણાં પ્રયોગવિત્ ॥ ૨૦૦ ॥

ક્રીડયૈવાવૃણોત્યેષ યુગપદ્વિગ્ગજાનપિ ।

ઐરાવતાદિસર્વાશાવારણાવરણપ્રિયઃ ॥ ૨૦૧ ॥

વજ્રાદીનિ ચદસ્ત્રાણિ તૈરિન્દ્રાદિભિરાવૃતઃ ।

વજ્રધસ્ત્રપરીવાર આયુધાવરણોડપિ વા ॥ ૨૦૨ ॥

ગણાશ્ચણ્ડાદયો યદ્વા યે પ્રચણ્ડાઃ ગણેષ્વપિ ।

તેષાં બલપ્રદાતૃત્વાદ્ગણચણ્ડસમાશ્રયઃ ॥ ૨૦૩ ॥

અથાષ્ટનામભિઃ પ્રાહ પ્રાણશક્ત્યાધભિન્નતામ્ ।

જયા ચ વિજયા પશ્ચાદજયા ચાપરાજિતા ॥ ૨૦૪ ॥

નિત્યા વિલાસિની શૌણ્ડી તતોડનન્તાથ મડ્ગલા ।

પ્રાણશક્ત્યાદિદેવીનામેતાઃ સ્યુઃ પીઠશક્તયઃ ॥ ૨૦૫ ॥

જયા‘ચાપ્યજયેત્યેતત્સમાહારો જયાજયમ્ ।

તે એવાસ્ય પરીવારો દ્વિતીયં નામ તુ સ્ફુટમ્ ॥ ૨૦૬ ॥

તૃતીયનામ્ચજિતાપદેનોક્તાડપરાજિતા ।

સપ્તમે નામ્ચ નન્તાયા અનન્તસુખદાયકઃ ॥ ૨૦૭ ॥

શોભના મડ્ગલા ચસ્મિન્સ્તત્તુ પીઠં સુમડ્ગલમ્ ।

તાદૃક્ સુમડ્ગલં ચસ્માત્ સુમડ્ગલસુમડ્ગલઃ ॥ ૨૦૮ ॥

યા બ્રહ્મણ્યુદ્ગતા વૃત્તિઃ સ્વર્ગાદાવીક્ષણાત્મિકા ।

જ્ઞાનેચ્છાકૃતિરૂપા સેત્યસ્માભિઃ શ્રુતિયુક્તિભિઃ ॥ ૨૦૯ ॥

વામકેશ્વરતન્ત્રસ્ય વ્યાખ્યાયાં પ્રતિપાદિતમ્ ।

તાદૃગ્વૃત્તિયુતં બ્રહ્મનામ્ચૈકેનેહ કથ્યતે ॥ ૨૧૦ ॥

ઇચ્છાશક્તિજ્ઞાનશક્તિક્રિયાશક્તિનિષેવિતઃ ।

સૈવ વૃત્તિર્ભિધમાના તત્તદ્ધર્મૈકયોગતઃ ॥ ૨૧૧ ॥

સુભગાદિકરૌદ્ધન્તનામભાગિત્યપીરિતમ્ ।
 તત્ર યા સુભગાદેવી તથા સેવ્યાડુઘ્નિરખ્યસૌ ॥ ૨૧૨ ॥
 ગણેશસુન્દરીમન્ત્રાલ્લલિતાલલિતાશ્રયઃ ।
 કામિની યા કામકલા કામેશી કામમાલિની ॥ ૨૧૩ ॥
 સરસ્વત્યાશ્રયાદીનિ ત્રીણિ સ્પષ્ટાર્થકાન્યથ ।
 ગણક્રીડાદિગુરુભિર્ઞ્ન્યાદૌ પ્રતિપાદિતૈઃ ॥ ૨૧૪ ॥
 ગોપિતત્વાત્પદસ્યાસ્ય ગુરુગુપ્તપદો મતઃ ।
 વાચા સિદ્ધ્યતિ યત્ત્વક્ત્યા સ વાચાસિદ્ધઃ ઇષ્યતે ॥ ૨૧૫ ॥
 વાગીશ્વરી તુ નકુલી નલિની તુ સુરાપગા ।
 તથોઃ પતિઃ કામુકોઽથ વામા જયેષ્ઠા ચ રૌદ્રિકા ॥ ૨૧૬ ॥
 બ્રહ્મવિષ્ણુહરા વ શક્તિરૂપધરા યદિ ।
 વામૈવ યસ્ય રામા સ જયેષ્ઠા યસ્ય મનોરમા ॥ ૨૧૭ ॥
 રૌદ્રીમુદ્રિતપાદાબ્જસ્તદાઞ્જલિધૃતાડ્ઘ્નિકઃ ।
 હુકુર એવ ચરમો વક્તુરુષ્ણકરે ॥ ૨૧૮ ॥
 બીજં સર્વપુમર્થાનાં હુમ્બીજસ્તેન ગીયસે ।
 તત્રત્ય એવ તુકુરોઽષ્ટાવિંશત્યર્ણગં ચ ગમ્ ॥ ૨૧૯ ॥
 શક્તીસ્તાઃ સકલૌત્રત્યશક્ત્યાઽવન્ તુડ્ગશક્તિકઃ ।
 વિશ્વાદિજનનત્રાણઃ સ્વાહાશક્તિઃ સકીલકઃ ।
 અમૃતાબ્ધિકૃતાવાસો મદધૂર્ણિતલોચનઃ ॥ ૬૬ ॥
 ઉચ્છિષ્ટગણ ઉચ્છિષ્ટગણેશો ગણનાયકઃ ।
 સાર્વકાલિકસંસિદ્ધિર્નિત્યશૈવો દિગમ્બરઃ ॥ ૬૭ ॥
 હિરણ્યગર્ભો વિશ્વાદિસ્તદ્દુત્પાદનપાલને ॥ ૨૨૦ ॥
 યસ્માત્ સ્યાતાં સ વિશ્વાદિજનનત્રાણ ઉચ્યતે ।
 જનનત્રાણવચ્ચક્તો હોમે કવલને પ્રિયઃ ॥ ૨૨૧ ॥
 સ્વાહેતિ મન્ત્રશક્તિર્યા સ સ્વાહાશક્તિરીરિતઃ ।
 મન્ત્રે મૃત્યુઞ્જયે સૌરે સ ઇત્યર્ણઃ સકીલકઃ ॥ ૨૨૨ ॥

વાયકો યસ્ય મન્ત્રાઙ્ગસાહિત્યાદ્વા સકીલકઃ ।
 સુરાસુધેક્ષુસિન્ધુસ્થો યસ્તત્પાનરતશ્ચ સઃ ॥ ૨૨૩ ॥
 અમૃતાબ્ધિકૃતાવાસો મદધૂર્ણિતલોચનઃ ।
 ઉચ્છિષ્ટગણ ઉત્કૃષ્ટા ગણાઃ શિષ્ટાશ્ચ યસ્ય સઃ ॥ ૨૨૪ ॥
 ઉચ્છિષ્ટે નામ રૂપં ચેત્યાદ્યથઃ સમવિંશતિઃ ।
 આર્થર્વણા યં વદન્તિ સ ગણેશો ન ચાપરઃ ॥ ૨૨૫ ॥
 મોદકં ભક્ષયન્દેવો ધ્યેયો મન્ત્રો નવાક્ષરૈઃ ।
 સાધકેનેતિ વોચ્છિષ્ટગણેશ ઇતિ કથ્યસે ॥ ૨૨૬ ॥
 ગણનં ગુણસંખ્યાનમયતે ગણનાયકઃ ।
 સાર્વકાલિકસંસિદ્ધિઃ શાશ્વત્યો યસ્ય સિદ્ધયઃ ॥ ૨૨૭ ॥
 નિત્યશૈવઃ કદાપ્યસ્ય શિવભાવનયા યતઃ ।
 દિશમમ્બરયત્યાવૃણોતીતિ સ દિગમ્બરઃ ॥ ૨૨૮ ॥
 અનપાયોડનન્તદૃષ્ટિરપ્રમેયોડજરામરઃ ॥
 અનાવિલોડપ્રતિરથો હ્યચ્યુતોડમૃતમક્ષરમ્ ॥ ૬૮ ॥
 અપ્રતર્ક્યોડક્ષયોડજથ્યોડનાધારોડનામયોડમલઃ ।
 અમોઘસિદ્ધિરદ્વૈતમધોરોડપ્રમિતાનનઃ ॥ ૬૯ ॥
 અનપગતશુભાવહવિધિરનપાયો નાશવિરહાદ્વા ।
 અગણિતચક્ષુર્નાશવિરહિતજ્ઞાનોડપ્યનન્તદૃષ્ટિરિતિ ॥ ૨૨૯ ॥
 જ્ઞાનેન્દ્રિયવાઝ્મનસાગમ્યત્વાદપ્રમેય ઇતિ ।
 વિજરો વિમૃત્યુરિત્યામ્નાનાદજરામરો ગદિતઃ ॥ ૨૩૦ ॥
 આવિઘકધર્મતતિભિરકલુષિતત્વાદનાવિલોડપિ ભવાન્ ।
 અપ્રતિરથ ઇતિ ગદિતો નાસ્તિ યતસ્તે પ્રતિદ્વન્દ્વો ॥ ૨૩૧ ॥
 ચ્યુતિરાહિત્યાદચ્યુતનામા નારાયણાદભેદાદ્વા ।
 પીયૂષં મોક્ષો (ઐક્ષવં)કા ત્વમેવ ભગવંસ્તતોડસ્યમૃતં ॥ ૨૩૨ ॥
 અક્ષરમશ્નોતેવ્યાભિયર્થાદથવા ક્ષયાભાવાત્ ।
 વેદાનનુમતતર્કાગમ્યત્વાદપ્રતર્ક્યસ્ત્વમ્ ॥ ૨૩૩ ॥
 ન ક્ષતિરપિ ન ચ વસતિર્જૈતુમશક્યોડક્ષયોડજથ્થઃ ।

જગદાધારસ્ય તવાધારો નાસ્તીત્યનાધારઃ ॥ ૨૩૪ ॥

આમયમાલિન્યાભ્યામગૃહીતત્વાદનામથોડસ્યમલઃ

સિદ્ધિર્ભવત્યર્થવતી ન મોઘ્

ભક્તસ્ય તેન ત્વમમોઘસિદ્ધિઃ ।

દ્વૈતપ્રપચ્ચોપશમાચ્યતુર્થ-

મદ્વૈતમિત્યુચ્યસ ઇશરૂપઃ ॥ ૨૩૫ ॥

અઘોરમૂર્તિઃ શિવ ઇત્યઘોરો

નમજજનાનામભયકુરો વા ।

અસંખ્યવક્રોડસ્યમિતાનિ યસ્માત્

સગ્જીવનાન્યપ્રમિતાનનસ્ત્વમ્ ॥ ૨૩૬ ॥

અનાકારોડબ્ધિભૂમ્યગ્નિબલદ્ધોડવ્યક્તલક્ષણઃ ।

આધારપીઠ આધાર આધારાધેયવર્જિતઃ ॥ ૭૦ ॥

આખુકેતન આશાપૂરક આખુમહારથઃ ।

ઇક્ષુસાગરમધ્યસ્ય ઇક્ષુભક્ષણલાલસઃ ॥ ૭૧ ॥

ભક્તોષાર્થમાકારાઃ સગુણાઃ સન્તિ યદ્યપિ ।

તથાપિ ત્વમનાકારઃ પરમાર્થદૃશા વિભો ॥ ૨૩૭ ॥

ભૂવારિતેજોમરુતાં બલાનિ

સંસ્તમ્ભનકલેદનદાહશોષાઃ ।

ત્વયિ ક્ષમાસ્તેન ભવન્તિ તેન

ત્વમબ્ધિભૂમ્યગ્નિબલદ્ધ ઉક્તઃ ॥ ૨૩૮ ॥

સચ્ચિત્સુખૈકમયતા તુ તવ સ્વરૂપ-

લક્ષ્મ પ્રપચ્ચકલના તુ તટસ્યલક્ષ્મ ।

ન વ્યજયતે તદ્દુભયં હિ બહિર્મુખાનાં

અવ્યક્તલક્ષણ ઇતિ પ્રથિતોડસિ તેન ॥ ૨૩૯ ॥

આં વ્યાપનં વક્તિ ધરૈવ ધારં

શિવાવધિ ક્ષમાવધિતત્ત્વપડ્ક્રતેઃ ।

ષટ્ત્રિંશતઃ પીઠ ઇવાસનં ત્વ-

માધારપીઠોડસિ તતો નમસ્તે ॥ ૨૪૦ ॥

અકારો વાસુદેવઃ સ્થાદાકારસ્તુ પિતામહઃ ।

તાવુભૌ ચો ધારયતિ સ આધારો ગણાધિપઃ ॥ ૨૪૧ ॥

સર્વાધારસ્યાધારાન્તરવિરહાદતાત્વિકત્વાચ્ચ ।

એષામાધેયાનામાધારાધેયવર્જિતોડસિ તતઃ ॥ ૨૪૨ ॥

આખુવાહં ધ્વજીકુર્વન્ દિશસ્તૃષ્ણાં ચ પૂરયન્ ।

આખુકેતન આશાપૂરક આખુમહારથઃ ॥ ૨૪૩ ॥

ઇક્ષુશબ્દાદિમં નામયુગલં પ્રકટાર્થકમ્ ।

ઇક્ષુયાપાતિરેકશ્રીરિક્ષુયાપનિષેવિતઃ ।

ઇન્દ્રગોપસમાનશ્રીરિન્દ્રનીલસમધુતિઃ ॥ ૭૨ ॥

ઇન્દીવરદલશ્યામ ઇન્દુમણ્ડલનિર્મલઃ ।

ઇધ્મપ્રિય ઇડાભાગ ઇરાધામેન્દિરાપ્રિયઃ ॥ ૭૩ ॥

ઇક્ષ્વાકુવિઘ્નવિધ્વંસી ઇતિકર્તવ્યતેપ્સિતઃ ।

ઇશાનમૌલિરિશાન ઇશાનસુત ઇતિહા ॥ ૭૪ ॥

ઇક્ષુયાપાતિરેકશ્રીર્મદનાધિકકાન્તિમાન્ ॥ ૨૪૪ ॥

યાપદેવતયા મૂર્તિમત્યા પચ્ચશરેણ વા ।

નિત્યં ચઃ સેવ્યતે સોડયમિક્ષુયાપનિષેવિતઃ ॥ ૨૪૫ ॥

એતસ્યૈવારક્તરૂપં ભાસ્વરાભાસ્વરાસિતે ।

શુકલં ચ ભાસ્વરં ધ્યેયં કામનાભેદતો જનૈઃ ॥ ૨૪૬ ॥

યુગભેદેન ભેદસ્તત્પુરાણેડપિ નિરૂપિતઃ ।

ઇતિ ધ્વનયિતું નામચતુષ્કં પ્રકટાર્થકમ્ ॥ ૨૪૭ ॥

શ્રૌતસ્માર્તાગ્નિરૂપત્વાદ્ભવાનિધ્મપ્રિયો મતઃ ।

ઇડા મહી હવિશ્શેષો ગૌશ્ચ ભાગસ્તવૈવ યત્ ॥ ૨૪૮ ॥

ઋત્વિગ્યાજ્યાદિરૂપત્વાદિડાભાગ ઇતીર્યસે ।

ઇરેતિ પૃથ્વી તદ્ધામા તદન્તર્યમયન્ સ્થિતઃ ॥ ૨૪૯ ॥

યઃ પૃથિવ્યાં તિષ્ઠતીતિ બૃહદારણ્યકશ્રુતેઃ ।

લક્ષ્મીપૂજ્યોડયવા વિષ્ણુરૂપત્વાદિન્દિરાપ્રિયઃ ॥ ૨૫૦ ॥

ઇક્ષ્વાકુઃ કટુતુમ્બી તત્તુલ્યપ્રત્યૂહનાશનાત્ ।

ઇક્ષ્વાકુવિઘ્નવિધ્વંસી રાણો વા વિઘ્નનાશનાત્ ॥ ૨૫૧ ॥

ઇતિકર્તવ્યતાશબ્દઃ કૃત્વડ્ગસ્તોમવાચકઃ ।
 તામપેક્ષ્ય દદત્કામાનિતિકર્તવ્યતેષ્વિતઃ ॥ ૨૫૨ ॥
 નરભૂતસુરેશાધા ઇશાના બહવોડમિતાઃ ।
 તેષામેષોડધિકો મૌલિરમિતૈશ્વર્યયોગતઃ ॥ ૨૫૩ ॥
 અનયન્ જીવયન્નીશાનીશાન ઇતિ કીર્ત્યસે ।
 ઇશાનેન સુતઃ સોમરૂપસ્તસ્ય સુતોડથવા ॥ ૨૫૪ ॥
 અતિવૃષ્ટિમનાવૃષ્ટિં મૂષકાન્ શલભાન્ શુકાન્ ।
 સ્વચક્રં પરચક્રં ચ વિનિઘ્નન્નીતિહા મતઃ ॥ ૨૫૫ ॥
 ઇષણાત્રય કલ્પાન્ત ઇહામાત્રવિવર્જિતઃ ।
 ઉપેન્દ્ર (૪૦૦)ઉડુભૃન્મૌલિરુણ્ણેરકબલિપ્રિયઃ ॥ ૨૫૬ ॥
 ઉન્નતાનન ઉત્તુડ્ગ ઉદારત્રિદશાગ્રણીઃ ।
 ઊર્જસ્વાનૂષ્મલમદ ઊહાપોહદુરાસદઃ ॥ ૨૫૭ ॥
 ઋગ્યજુઃસામસમ્ભૂતિઃ ઋદ્ધિસિદ્ધિપ્રવર્તકઃ ।
 ઋજુચિત્તૈકસુલભ ઋણત્રયવિમોચકઃ ॥ ૨૫૮ ॥
 લોકપુત્રધનેચ્છાનાં તિસૃણાં પ્રલયાત્મકઃ ।
 ઇષણાત્રયકલ્પાન્તો “નૃણાં વૈરાગ્યદાયકઃ ॥ ૨૫૯ ॥
 નિશ્રેષ્ઠચિત્સ્વરૂપત્વાદીહામાત્રવિવર્જિતઃ ।
 વામનેન સહાભેદાદુપેન્દ્ર ઇતિ કીર્તિતઃ ॥ ૨૬૦ ॥
 બિભ્રત્યુડૂનિ યા ઘૌઃ સા યસ્ય વિશ્વાત્મનઃ શિરઃ ।
 સ ત્વમેવોડુભૃન્મૌલિર્ધા મૂર્ધાનમિતિ શ્રુતેઃ ॥ ૨૬૧ ॥
 યદ્વા ચન્દ્રાવતંસત્વાદુડુભૃન્મૌલિરુચ્યસે ।
 ઉણ્ણેરકાઃ પૂષભેદા વર્તુલાકૃતયોડલ્પકાઃ ॥ ૨૬૨ ॥
 ઉપહારાસ્તવેષા ઇત્યુણ્ણેરકબલિપ્રિયઃ ।
 ઉત્કૃષ્ટનામજાદીનાં પ્રાણનાદુન્નતાનનઃ ॥ ૨૬૩ ॥
 તુડ્ગા નામ નદી કાચિત્ વરાહવપુષસ્તવ ।
 દંષ્ટ્રાયા ઉદ્રતા તસ્માદ્ભવાનુત્તુડ્ગ ઇરિતઃ ॥ ૨૬૪ ॥
 ઉદારો દાતૃમહતોસ્ત્રિદશો દેવ ઉચ્યતે ।
 મહાદેવાદપિ શ્રેષ્ઠ ઉદારત્રિદશાગ્રણીઃ ॥ ૨૬૫ ॥

ઊર્જસ્વાનપિ તેજોવાનત એવ મદોદકમ્ ।
 ઉષ્ણં સ્રવતિ ગણ્ડાભ્યાં તેનોષ્મલમદો ભવાન્ ॥ ૨૬૩ ॥
 ઊહો વિતર્કસ્તત્ત્વસ્યાપોહ-સ્તાત્ત્વિકબાધનમ્ ।
 તાભ્યાં દુરાસદોઽપ્રાપ્ય ઊહાપોહદુરાસદઃ ॥ ૨૬૪ ॥
 ઋગ્યજુઃ સામસમ્ભૂતિર્યસ્ય નિઃશ્વસિતં ત્રયી ।
 રાજ્યાણિમાદિદાતૃત્વાદૃદ્ધિસિદ્ધિપ્રવર્તકઃ ॥ ૨૬૫ ॥
 દૃશ્યતે ત્વગ્રયયા બુદ્ધ્યેત્યુક્તેર્યદ્વિમલં મનઃ ।
 તદ્ભાહ્ય ઋજુચિતૈક સુલભસ્તેન ગીયસે ॥ ૨૬૬ ॥
 પુત્રીયન્તિ ચિયક્ષન્તિ વેદાનિચ્છન્તિ યે દ્વિજાઃ ।
 તત્કામનાપૂરકત્વાદૃણત્રયવિમોચ કઃ ॥ ૨૬૭ ॥
 લુપ્તવિઘ્નઃ સ્વભક્તાનાં લુપ્તશક્તિઃ સુરદ્વિષામ્ ।
 લુપ્તશ્રીર્વિમુખાર્યાનાં લૂતાવિસ્ફોટનાશનઃ ॥ ૭૮ ॥
 એકારપીઠમધ્યસ્થ એકપાદકૃતાસનઃ ।
 એજિતાબિલદૈત્યશ્રીરેધિતાબિલસંશ્રયઃ ॥ ૭૯ ॥
 ઐશ્વર્યનિધિરૈશ્વર્યમૈહિકામુષ્મિકપ્રદઃ ।
 ઐરમ્મદસમોન્મોષ ઐરાવતનિભાનનઃ ॥ ૮૦ ॥
 ઐકારવાચ્ય ઐકાર ઐજસ્વાનોષધીપતિઃ ।
 ઐદાર્યનિધિરૈશ્વર્યધુર્ય ઐત્રત્યનિસ્વનઃ ॥ ૮૧ ॥
 અકુશઃ સુરનાગાનામકુશઃ સુરવિદ્વિષામ્ ।
 અઃસમસ્તવિસર્ગાન્તપદ્મપુ પરિકીર્તિતઃ ॥ ૮૨ ॥
 લુપ્ત શબ્દાદિકં નામત્રિતયં પ્રકટાર્થકં(૧) ।
 દંશલૂતાદયો રોગા આન્તરા બહિરામયાઃ ॥ ૨૬૮ ॥
 સ્ફોટાધાસ્તાન્નિહન્તીતિ લૂતાવિસ્ફોટનાશનઃ ।
 એકારપીઠમધ્યસ્થત્રિકોણાન્તસ્થવિન્દુગઃ ॥ ૨૬૯ ॥
 કાશ્યામેકપદા તિષ્ઠન્નેકપાદકૃતાસનઃ ।
 એજિતાબિલદૈત્યશ્રીઃ કમ્પિતાસુરસમ્પદા ॥ ૨૭૦ ॥
 સ્વાશ્રિતા વર્ધિતા યેનેત્યેધિતાબિલ-સંશ્રયઃ ।

अैश्वर्यनिधिरैश्वर्यं लक्तोषु निदधाति यः ॥ २७१ ॥

लश्वरेषु यदैश्वर्यं सम्पत्तिः सा त्वमेव हि ।

अेषाऽस्य परमा सम्पदिति बोधयति श्रुतिः ॥ २७२ ॥

दत्से सुतादीन्स्वर्गं येत्यैडिकामुष्मिकप्रदः(२) ।

विद्युत्तुल्यस्तपोन्मेषः क्षणाद्भासि न भासि य ॥ २७३ ॥

अैरम्मदसमोन्मेषः स्वार्थे ज्ञेयोऽणिरम्मदात् ।

(Footnotes)

(१) लक्तविघ्ननाशकत्वाद् भवान्विघ्नपतिः प्रभुः ।

लुप्तविघ्नः स्वलक्तानामित्येवं परिगीयसे ।

दैत्यसामर्थ्यलननात् लुप्तशक्तिः सुरद्विषाम् ।

तपोपासनलीनानां हरसि त्वं श्रियं विभुः ।

लुप्तीर्विमुग्धानां एत्येवं गीयसे कृमात् ॥ (ब्रह्मा)

(२) एड पुत्रादिसम्पत्तीः स्वर्गवासं परत्र य ।

प्रयच्छसि भवान् प्यातः अैडिकामुष्मिकप्रदः ॥ (ब्रह्मा)४० ॥

अैरावतसमास्थत्वादैरावतनिर्माननः ॥ २७४ ॥

कलेशादि रलितमीश्वरमुक्त्वा तस्य वायकः प्रणवः ।

एति योगशास्त्रसूत्रे कथनादोङ्कारवाच्यस्त्वम् ॥ २७५ ॥

ॐ एति शब्दोऽपि त्वं लेदाभावेन वाच्यवाचकयोः(१) ।

अत अेव त्वयि वाच्योङ्कारोऽपि प्रत्ययो युक्तः(२) ॥ २७६ ॥

अोजोऽष्टमधातुरिति प्रोक्तं यद्वेदभाष्यकृता ।

शौर्योत्कर्षनिदानं तेजस्तद्वांस्त्वमोजस्वान्(३) ॥ २७७ ॥

अोषधीपतिरौदार्यनिधिरित्याह्वयो र्कुटौ(४) ।

अौद्धत्यमुद्धतत्वं यत् स्वलक्तानुजिघृक्षया ॥ २७८ ॥

स्वोत्कर्षधीतनं तत्र श्रेष्ठ अौद्धत्यधुर्यकः ।

भृङ्गितं यस्य सर्वोत्थं स स्थादौन्नत्यनिरवनः ॥ २७९ ॥

अङ्कुशः सुरनागानां त्रैलोक्यस्य नियामकः ।

अर्ध्वं सुरा अधो नागा मर्त्यलोकोपलक्षणम् ॥ २८० ॥

द्विषः सुराणां य विदां सुष्ठु सम्यग् रविद्विषाम् ।

નિગ્રાહકત્વાનિર્દિષ્ટોઽસ્યકુશઃ સુરવિદ્વિષામ્ ॥ ૨૮૯ ॥

અકારાઘૈકપગ્ચાશદ્વિસર્ગન્તાર્ણબોધિતઃ ।

અઃસમસ્તવિસર્ગન્તપદ્યેષુ પરિકીર્તિતઃ ॥ ૨૯૦ ॥

કમાણ્ડલુધરઃ કલ્પઃ કપર્દી કલભાનનઃ ।

કર્મસાક્ષી કર્મકર્તા કર્માકર્મકુલપ્રદઃ ॥ ૨૯૧ ॥

કદમ્બગોલકાકારઃ કૂષ્માણ્ડગણનાયકઃ ।

કારુણ્યદેહઃ કપિલઃ કથકઃ કટિસૂત્રભૃત્ ॥ ૨૯૨ ॥

(Footnotes)

(૧) ઓઢુારવાચ્ય ઓઢુારમન્ત્રેણ પ્રતિપાદિતઃ । (બ્રહ્મ)

(૨) ઓઢુારમયદેહત્વાદોઢુાર ઇતિ કથ્યસે । (બ્રહ્મા)

(૩) શૌર્યોત્કર્ષસુતેજોવાન્ ઓજસ્વાનિતિ વાણ્યસે ।

(૪) ઓષધીનાં પતિશ્ચન્દ્રઃ તદાત્મા ચૌષધીપતિઃ । (બ્રહ્મા)

ભક્તાભીષ્ટમુદારેણ દીયતે યેન બ્રહ્મણા ।

ઔદાર્યનિધિરિત્યેવં સ ભવાન્કથ્યતે પ્રભુઃ । (બ્રહ્મા)

કમાણ્ડલુધરઃ શુણ્ડાશ્ચૃંગ્(દણ્ડે)ણામૃતકુમ્ભધૃકૂ(૧) ।

કલ્પઃ પ્રલયકાલાત્મા સમર્થઃ કલ્પતેઽપિ વા ॥ ૨૯૩ ॥

વરાદધારી મલ્લા(ભા)રિસ્ત્વં કપર્યથવા જટી(ર) ।

કલો નાદો ભા તુ દીપ્તિરનનં પ્રાણનં મતમ્ ॥ ૨૯૪ ॥

નાદકાન્ત્યુજ્જીવકત્વાત્કથ્યસે કલભાનનઃ ।

કર્મસાક્ષી ત્વદૃષ્ટાનામપિ દ્રષ્ટાસિ કર્મણામ્ ॥ ૨૯૫ ॥

કર્મઠપ્રેરણાદન્તઃ કર્મકર્તા ભવાનપિ ।

સ્વર્ગાપવર્ગદાતૃત્વાત્ કર્માકર્મકુલપ્રદઃ ॥ ૨૯૬ ॥

સર્વનાઽચ્યુદ્ગમસ્થાનં કદમ્બકુસુમાકૃતિઃ ।

પરિતઃ સંવૃતા તાભિર્હૃદિ કાચ્યસ્તિ દેવતા ॥ ૨૯૭ ॥

કદમ્બગોલકાકાર ઇતિ તદ્રૂપ ઉચ્યસે ।

દુષ્ટગ્રહાણાં નેતા ત્વં કૂષ્માણ્ડગણનાયકઃ ॥ ૨૯૮ ॥

કારુણ્યદેહઃ કરુણામૂર્તિત્વાત્કપિલો મુનિઃ ।

કર્ણ(વર્ણિ)તો વાઙસિ કથકઃ સમ્પ્રદાયાન્પ્રવર્તયન્ ॥ ૨૯૯ ॥

રત્નપ્રોતસ્વર્ણકાચીધારણાકટિ-સૂત્રભૂત્ ॥

ખર્વઃ ખડ્ગપ્રિયઃ ખડ્ગખાન્તાન્તસ્થઃ ખનિર્મલઃ ।

ખલ્વાટશ્ડ્ગનિલયઃ ખટ્વાડ્ગી ખટુરાસદઃ ॥ ૮૫ ॥

ગુણાઢ્યો ગહનો ગચ્છો ગદ્યપદ્યસુધાર્ણવઃ ।

ગદ્યગાનપ્રિયો ગર્જો ગીતગીર્વાણપૂર્વજઃ ॥ ૮૬ ॥

ગુહ્યાચારરતો ગુહ્યો ગુહ્યાગમનિરૂપિતઃ ।

ગુહ્યાશયો ગુહ્યાબ્ધિસ્થો ગુરુગમ્યો ગુરોર્ગુરુઃ ॥ ૮૭ ॥

ખર્વો વામનરૂપત્વાત્ખડ્ગો ગણકસંજ્ઞકઃ ॥ ૨૯૦ ॥

મૃગો-ડસિર્વા પ્રિયો યસ્ય સ તુ ખડ્ગપ્રિયો મતઃ ।

ખડ્ગશબ્દે ખાત્પરો ડસ્તદન્તે ગાક્ષરે તવ ॥ ૨૯૧ ॥

(Footnotes)

(૧)રત્નયુક્તહેમકુમ્ભધારણેનાથવા સ્મૃતઃ ।

(૨)કપર્દાખ્યજટાધારી કપર્દી પાર્વતીપતિઃ ।

કપર્દિના પૂજિતોડયં કપર્દી તુ તદાત્મવાન્ ।

બીજે તિષ્ઠસ્યતઃ ખડ્ગખાન્તાન્તસ્થ ઇતીર્યસે(૧) ।

આકાશવત્સર્વગોડપિ નિર્લેપોડતઃ ખનિર્મલઃ ॥ ૨૯૨ ॥

વૃક્ષા એવ ગિરેઃ કેશાઃ ખલ્વાટસ્તૈર્વિવર્જિતઃ ।

ખલ્વાટશ્ડ્ગ-નિલયસ્તચ્છ્ડ્ગોડપિ વસન્ મતઃ ॥ ૨૯૩ ॥

ખટ્વાડ્ગીતિ ભવાન્ ખ્યાતઃ ખટ્વાડ્ગાખ્યાયુધં દધત્ ।

અમૂર્તો વ્યોમવદ્ધર્તુ અશક્યઃ સ્વટુરાસદઃ ॥ ૨૯૪ ॥

અનન્તકલ્યાણગુણો ગુણાઢ્યો

ગન્તું ન શક્યો ગહનોડસિ ગચ્છઃ ।

બીજે નિજે તિષ્ઠસિ ગદ્યપદ્ય-

સુધાર્ણવઃ કાવ્યરસાકરત્વાત્ ॥ ૨૯૫ ॥

ગદિતું યોગ્યં ગદ્યં ન નિષિદ્ધં સામ તે પ્રિયં ગાનમ્ ।

તેનાસિ ગદ્યગાનપ્રિયોડય ગર્જોસ્સિ મેઘનાદાત્મા ॥ ૨૯૬ ॥

નાદાત્ ગીતાદયઃ શબ્દા નાદાર્થાદમરાદયઃ ।

જાતાસ્તદ્ધ્વયરૂપત્વાદ્ગીર્વાણપૂર્વજઃ ॥ ૨૯૭ ॥

ગુહાપ્રવિષ્ટાવાતામનૌ ગુહ્યૌ તૌ મનસા ચરન્ ।
 અન્તર્ભુખસ્તત્ર તુષ્ટો ગુહ્યાચારરતો મતઃ ॥ ૨૯૮ ॥
 ગુહ્ય એકાન્તવેદ્યત્વાદ્ધિતકારી ગુહાય વા ।
 રહસ્યતન્નવેદ્યત્વાદ્ગુહ્યાગમનિરૂપિતઃ ॥ ૨૯૯ ॥
 ગુહ્યાં હૃદયાકાશે શેતે યઃ સ ગુહાશયઃ ।
 અવ્યાકૃતં નભો ગૂઢમગાધં ચ ગુહાબ્ધિવત્ ॥ ૩૦૦ ॥
 અધિતિષ્ઠસિ તત્તેન ગુહાબ્ધિસ્થ ઇતીર્યસે ।
 ગુરુગમ્યો ગુરુપ્રોક્તયોગોપાયેન લભ્યસે ॥ ૩૦૧ ॥
 શિવસૂત્રે ગુરુરુપાય ઇત્યેવં ત્વં હિ વર્ણિતઃ ।
 વેદા અધ્યાપિતા યેન બ્રહ્મણે સ ગુરોર્ગુરુઃ ॥ ૩૦૨ ॥
 ઘણ્ટાઘર્ઘરિકામાલી ઘટકુમ્ભો ઘટોદરઃ ।
 ચણ્ડશ્ચણ્ડેશ્વરસુહૃદ્ચણ્ડીશચણ્ડવિક્રમઃ ॥ ૮૮ ॥
 ચરાચરપતિચિન્તામણિચર્વણલાલસઃ ।
 છન્દશ્છન્દોવપુશ્છન્દોદુર્લક્ષ્યશ્છન્દવિગ્રહઃ ॥ ૮૯ ॥
 જગદોનિર્જગત્સાક્ષી જગદીશો જગન્મયઃ ।
 જપો જપપરો જપ્યો જિહ્વાસિંહાસનપ્રભુઃ ॥ ૯૦ ॥

(Footnote)

(૧) ખડ્ગપોત ઇવ તવ બીજોડસ્તિ ચ ગકારકઃ ।
 તત્ર તિષ્ઠસિ તેન ત્વં ખડ્ગખાન્તાન્તસ્થ ઈરિતઃ ॥
 ઘણ્ટેવ મગ્જુનાદા ઘર્ઘરિકાઃ કિઙ્કિણીભેદાઃ ।
 તદ્ધારી ઘણ્ટાઘર્ઘરિકામાલીતિ બાલલીલા તે ॥ ૩૦૩ ॥
 કુમ્ભૌ ન્યુબ્જઘટાકારૌ ઘટકુમ્ભસ્તતો મતઃ ।
 ઘટોદરો બૃહત્કુક્ષિશ્ચણ્ડો ભૂરિપરાક્રમઃ ॥ ૩૦૪ ॥
 ચણ્ડેશ્વરઃ સુહૃદસ્ય શૈવખણ્ડેશ્વરઃ સખા ।
 ચણ્ડીશશ્ચણ્ડિકાનાથશ્ચણ્ડા અત્યન્તકોપનાઃ ॥ ૩૦૫ ॥
 તાનાક્રમ્ય વશે કુર્વન્નાખ્યાતશ્ચણ્ડવિક્રમઃ ।
 ચરાચરપતિઃ સ્થાસ્નુચરિષ્ણુજગદીશ્વરઃ ॥ ૩૦૬ ॥
 ચિન્તામણિકામ દુધાકલ્પદ્રુમગર્વચર્વણતઃ ।

ચિન્તામણિચર્વણલાલસ ઇતિ કથિતોઽસ્યચિન્ત્યદાનેન ॥ ૩૦૭ ॥

ગાયત્ર્યાધાત્મના છન્દો ભવાન્ વેદમયાત્મના ।

છન્દોવપુસ્તથા છન્દોદુર્લક્ષ્યો વેદદુર્ગઙ્ઙઃ(૧) ॥ ૩૦૮ ॥

સ્વાભિપ્રાયાનુસારીણિ ભક્તેઃ પરવશાનિ વા ।

અવતારશરીરાણિ યસ્ય સ ચ્છન્દવિગ્રહઃ ॥ ૩૦૯ ॥

જગદોનિર્જગત્સાક્ષી જગદીશો જગન્મયઃ ।

વિશ્વસ્ય કારણં દ્રષ્ટા નાથોઽધિષ્ઠાનમેવ ચ(૨) ॥ ૩૧૦ ॥

જપો જપપરો જપ્યઃ કર્મકર્તૃક્રિયાત્મકઃ(૩) ।

કીર્ત્યમાનં યસ્ય નામ જિહ્વાસિંહાસનસ્થિમ્ ॥ ૩૧૧ ॥

દદાતિ પુરુષાર્થાન્ સ જિહ્વાસિંહાસનપ્રભુઃ ।

ઝલજ્ઞઝલ્લોલ્લસદ્દાનઝઙ્કારિભ્રમરાકુલઃ ।

ટટ્ટારસ્ફારસંરાવષ્ટકુારિમણિનૂપુરઃ ॥ ૯૧ ॥

ઠઠ્રથીપલ્લવાન્તઃસ્થસર્વમન્ત્રૈકસિદ્ધિદઃ ।

(Footnotes)

(૧) છન્દોવપુસ્તથા છન્દોદુર્લક્ષ્યો વેદપૂરુષૈઃ ।

અપ્રાપ્યશ્ચાપ્યગમ્યશ્ચ નેતિ નેતીતિ શેષતઃ ॥

(૨) જગદોનિર્વિશ્વમૂલં કારણં કારણેશ્વરઃ ।

જગત્સાક્ષી વિશ્વદ્રષ્ટા ચિન્માયાયોગરૂપવાન્ ॥

જગદીશો ગુણેશાનરૂપી ત્રિવિધનાયકઃ ।

જગન્મયો વ્યોમરૂપજગદધિષ્ઠાનરૂપકઃ ॥

(૩) જપો મન્ત્રસ્વરૂપી ત્વં મન્ત્રવિઘ્નેશસંહિતઃ ।

મન્ત્રકર્તા જપપરો જપ્યો મન્ત્રક્રિયાત્મકઃ ॥

ડિણ્ડિમુણ્ડો ડાકિનીશો ડામરો ડિણ્ડિમપ્રિયઃ ॥ ૯૨ ॥

ઢક્કાનિનાદમુદિતો ઢૌકો (૫૦૦)ઢુણ્ઢિવિનાયકઃ ।

તત્વાનાં પરમં તત્ત્વં તત્ત્વમ્પદનિરૂપિતઃ ॥ ૯૩ ॥

ઝલજ્ઞઝલ્લોલ્લસદ્દાનઝઙ્કારિભ્રમરાકુલઃ ॥ ૩૧૨ ॥

નદન્તિ ગણ્ડયોર્ભૂઙ્ગાઃ સ્ફુરન્મદધિપાંસવઃ ।

કાંસ્યટકુારવત્સ્ફારો યસ્ય મઞ્જુતરો રવઃ ॥ ૩૧૩ ॥

ટકુારસ્ફારસંરાવ ઇતિ લોકે સ ગીયતે ।

નદ્વન્નાડ્ઘિકટકટકજ્ઞારિમણિનૂપુરઃ ॥ ૩૧૪ ॥

ઉદ્ધયીપલ્લવાન્તઃસ્થસર્વમન્ત્રકસિદ્ધિદઃ ।

સ્વાહાન્તામ્બિલમન્ત્રોત્થ મુખ્યસિદ્ધિપ્રદો યતઃ ॥ ૩૧૫ ॥

ડિણ્ડિર્નામૈકદેશેન ડિણ્ડિમૌ ન્યુજ્જુદુન્દુભી ।

તાવેવ કુમ્ભૌ યન્મુણે ડિણ્ડિમુણઃ સ ઉચ્યતે ॥ ૩૧૬ ॥

ડાકિન્ધો નામ યોગિન્યઃ કાશ્ચિત્સમગણાદિમાઃ ।

ષોઢાન્યાસાદિષુ સ્પષ્ટા ડાકિનીશસ્તદીશ્વરઃ ॥ ૩૧૭ ॥

ડામરસ્તુ મહાંસ્તન્ત્રવિશેષો વા તદાત્મકઃ ।

દુન્દુભૌ પટહધ્વાનેડપ્યાનન્દી ડિણ્ડિમપ્રિયઃ ॥ ૩૧૮ ॥

ઢક્કાનિનાદમુદિતો ઢક્કાવાદ્યપ્રિયો ભવાન્ ।

ગત્યર્થાત્ ઢૌકતેઢૌકઃ સર્વગો વાસિ સર્વવિત્ ॥ ૩૧૯ ॥

કાશીખાણે ઢુણિઢેધાતુઃ પ્રથિતોડન્વેષણાર્થકઃ ।

વિશિષ્ટો નાયકોડન્વેષ્ય ઇતિ ઢુણિઢેવિનાયકઃ ॥ ૩૨૦ ॥

તત્વાનાં પરમં તત્ત્વં પચ્ચવિંશતિતઃ પરમ્ ।

ત્રયં સૃષ્ટ્યાદિ સ્વપ્રાદિ વાચ્યં ધર્મં ત્વમા સદા ॥ ૩૨૯ ॥

ત્યક્ત્વા ધર્મિણિ ભક્ત્યૈવ તત્ત્વમ્પદનિરૂપિતઃ(૧) ।

(Footnote)

(૧) જીવેશસાક્ષિરૂપત્વાત્ તત્ત્વમ્પદનિરૂપિતઃ ॥

તારકાન્તરસંસ્થાનસ્તારકસ્તારકાન્તકઃ ।

સ્થાણુઃ સ્થાણુપ્રિયઃ સ્થાતા સ્થાવરં જડગમં જગત્ ॥ ૯૪ ॥

દક્ષયજ્ઞાપ્રમથનો દાતા દાનવમોહનઃ ।

દયાવાન્ દિવ્યવિભવો દણ્ડભૃદ્દણનાયકઃ ॥ ૯૫ ॥

દન્તપ્રભિન્નાભ્રમાલો દૈત્યવારણદારણઃ ॥

દંષ્ટ્રાલગ્નદ્વિપઘટો દેવાર્થનૃગજાકૃતિઃ ॥ ૯૬ ॥

ધનધાન્યપતિર્ધન્યો ધનદો ધરણીધરઃ ।

ધ્યાનૈકપ્રકટો ધ્યેયો ધ્યાનં ધ્યાનપરાયણઃ ॥ ૯૭ ॥

તારકાન્તરસંસ્થાનસ્તારકાડક્ષણઃ કનીનિકા ॥ ૩૨૨ ॥

તસ્યાં ચિન્ત્યો ય એષોડન્તરક્ષિણીત્યાદિકશ્રુતેઃ ।

તારકો ભવપાથોઘેસ્ત્વમેવ પ્રણવો યથા(ડથવા) ॥ ૩૨૩ ॥

તારકાસુરહન્ત્રાત્મા કથિતસ્તારકાન્તકઃ ।

સ્થાણુઃ કલ્પાન્તવાતાગ્નિસલિલૈરપ્યકમ્પિતઃ ॥ ૩૨૪ ॥

સ્થાણોઃ શિવસ્ય પુત્રત્વાત્સ્થાણુપ્રિય ઇતીર્યસે ।

સ્થાતા યુદ્ધેડપિ કલ્પેડપિ નિષ્કમ્પો ગગનાદિવત્ ॥ ૩૨૫ ॥

ચરાચરાત્મકત્વેન સ્થાવરં જડ્ગમં જગત્ ।

દક્ષયજ્ઞાપ્રમથનો ભવાનેવ શિવાત્મના ॥ ૩૨૬ ॥

દાતા દેયઃ શોધનાર્થાદ્ભવાન્ પતિતપાવનઃ(૧) ।

દાનવાંસ્તત્ત્વવિમુખાન્ કુર્વન્ દાનવમોહનઃ ॥ ૩૨૭ ॥

દયાવાન્ પરદુઃખાનિ પ્રહાપયિતુમિચ્છસિ ।

પ્રાપ્સ્યર્થાદીવ્યતેર્દિવ્યવિભવઃ પ્રાપકઃ શ્રિયામ્ ॥ ૩૨૮ ॥

દણ્ડભૃત્ કથિતો દણ્ડનીતેરપરિલોપતઃ ।

યમેન્દ્રાદિષુ યે દણ્ડાસ્તન્ને તા દણ્ડનાયકઃ ॥ ૩૨૯ ॥

યચ્છિરઃ કમ્પમાત્રેણ મેઘપડ્ઝિત્તે પ્રભિદ્યતે ।

દન્તપ્રભિન્નાભ્રમાલ ઇતિ સ ત્વં નિગદ્યસે ॥ ૩૩૦ ॥

વારયન્ દારયન્ દૈત્યાન્ દૈત્યવારણદારણઃ ।

યસ્ય દંટૈકદેશેડપિ લગ્ના રિપુગજચ્છટાઃ ॥ ૩૩૧ ॥

દંટ્રાલગ્નદ્વિપદ્યટ ઇતિ નામ્ના સ ગીયતે ।

દેવાનાં કાર્યસિદ્ધ્યર્થં યેન મર્ત્યદ્વિપાકૃતિઃ ॥ ૩૩૨ ॥

સ્વીકૃતા સ સ્મૃતો નામ્ના દેવાર્થનૃગજાકૃતિઃ ।

ધનધાન્યપ્રદત્વેન ધનધાન્યપતિર્ભવાન્ ॥ ૩૩૩ ॥

ધન્યસ્ત્વં ધનલબ્ધૃત્વાત્ પુણ્યવાન્વાપિ ગીયસે ।

ધનદો ધનદાનેન કુબેરાત્મતયાપિ વા ॥ ૩૩૪ ॥

શેષેણાદિવરાહેણાપ્યભિન્નો ધરણીધરઃ(૨) ।

(Footnotes)

(૧) ઇષ્ટાર્થદાનાદ્ભક્તાનાં દાતા ત્વં ગણનાયકઃ ।

(૨) યોગભૂમિધારણાદ્વા શેષાત્મા ધરણીધરઃ ॥

મનસૈવાનુદ્રષ્ટ્યો ધ્યાનૈકપ્રકટો ભવાન્ ॥ ૩૩૫ ॥

ત્વમેવ ત્રિપુટી ધ્યેયો ધ્યાનં ધ્યાનપરાયણઃ ॥

નન્દ્યો નન્દિપ્રિયો નાદો નાદમધ્યપ્રતિષ્ઠિતઃ ।

નિષ્કલો નિર્મલો નિત્યો નિત્યાનિત્યો નિરામયઃ ॥ ૯૮ ॥

પરં વ્યોમ પરં ધામ પરમાત્મા પરં પદમ્ ।

પરાત્પરઃ પશુપતિઃ પશુપાશવિમોચકઃ ॥ ૯૯ ॥

પૂર્ણાનન્દઃ પરાનન્દઃ પુરાણપુરુષોત્તમઃ ।

પદ્મપ્રસન્નનયનઃ પ્રણતાજ્ઞાનમોચનઃ ॥ ૧૦૦ ॥

નન્દ્ય આનન્દનીયોડસિ નન્દિકેશ્વરવલ્લભઃ ॥ ૩૩૬ ॥

નન્દિપ્રિયોડસિ નાદોડસિ ચોડન્તર્દશવિધધ્વનિઃ ।

ગમ્યો નાદાનુસન્ધાનાત્રાદમધ્યપ્રતિષ્ઠિતઃ ॥ ૩૩૭ ॥

નિષ્કલોડવયવૈર્હીનો નિર્મલો દૂષણોજ્જિતઃ ।

નિત્યો નાશોજ્જિતો નિત્યાનિત્યઃ ખોર્વ્યાદિરૂપધૃક્ ॥ ૩૩૮ ॥

અવિદ્યૈવ મહારોગસ્તદસ્યુષ્ઠો નિરામયઃ ।

અવ્યાકૃતં ચદાકાશં પરં વ્યોમ તદાત્મકઃ ॥ ૩૩૯ ॥

જ્યોતિષામપિ યજ્જ્યોતિસ્તત્પરં ધામ કથ્યતે ।

પરમઃ સર્વજીવેભ્યઃ પરમાત્મેતિ ગદ્યતે ॥ ૩૪૦ ॥

કૈલાસાદિપદેભ્યોડપિ પરમત્વાત્પરં પદમ્ ।

બ્રહ્મવિષ્ણુમહેશાનાદ્યુત્તમત્વાત્ પરાત્પરઃ ॥ ૩૪૧ ॥

બ્રહ્માદિકીટકાન્તાનાં પાતા પશુપતિર્મતઃ ।

દ્વિપગ્ચાશદ્વિધાઃ પાશાઃ સાઙ્ખ્યતન્ત્રાદિષુ સ્ફુટાઃ ॥ ૩૪૨ ॥

બ્રહ્માદીન્મોચયંસ્તેભ્યઃ પશુપાશવિમોચકઃ ।

પૂર્ણાનન્દઃ ક્રિયાકર્તૃકર્મભેદોજ્જિતં સુખમ્ ॥ ૩૪૩ ॥

ભૂપાદિબ્રહ્મપર્યન્તાનન્દાન્ શતગુણોત્તરાન્ ।

सर्वानध्यधरीकुर्वन् परानन्दो महासुखम् ॥ ३४४ ॥

क्षरेभ्यः सर्वभूतेभ्यः कूटस्थादक्षरादपि ।

उत्तमत्वाद्नादित्वात् पुराणपुरुषोत्तमः ॥ ३४५ ॥

पद्मप्रसन्ननयनो विकसत्कमलेश्वरः ।

नमतां तत्त्वबोधेन प्रज्ञाज्ञानमोक्षिनः ॥ ३४६ ॥

प्रमाणप्रत्ययातीतः प्रज्ञातार्तिनिवारणः ।

हृल्लस्तः हृषिपतिः हृत्कारः हृषितप्रियः ॥ १०१ ॥

आणार्थिताङ्घ्रियुगलो बालकेलिकुतूहली ।

अलम अलमार्थितपदो अलमयारी बृहस्पतिः ॥ १०२ ॥

बृहत्तमो अलमपरो अलमय्यो अलमवित्प्रियः ।

बृहन्नाद्यायथीत्कारो अलमाद्यावलिमेखलः ॥ १०३ ॥

प्रमाणप्रत्ययातीतो नित्यज्ञानैकविग्रहः ।

प्रमादराजानां हि प्रमितीनामनित्यता ॥ ३४७ ॥

नमतां नाशयन् पीडां प्रज्ञातार्तिनिवारणः ।

हृल्लस्तः स्वभक्तानामविलम्बात्सलं ददत् ॥ ३४८ ॥

वासुकेरपि शेषस्य स्वामी हृषिपतिर्मतः ।

हृत्कार इति तन्नाम्ना तन्त्रं तत्र निरूप्यसे ॥ ३४९ ॥

भाद्या(गुडा)ह्वयेक्षुविकृतौ प्रीतिमान् हृषितप्रियः ।

आणार्थिताङ्घ्रियुगलो बालकेलिकुतूहली ॥ ३५० ॥

आणार्थिताङ्घ्रियुगलो बालकेलिकुतूहली ।

अलम त्वमेव वेदान्तवेद्यतत्त्वात्मकत्वतः ॥ ३५१ ॥

अलमार्थितपदो वेदैः श्लाघनीयं हि ते पदम् ।

अलमयारी भवान् येनाकृतदारपरिग्रहः ॥ ३५२ ॥

वायस्पतिस्वरूपेण देवार्थत्वाद्बृहस्पतिः(१) ।

बृहत्तो अलमविष्ववादीनतिशेषे बृहत्तमः ॥ ३५३ ॥

वेदैकतत्परो धातुः श्रेष्ठो अलमपरो मतः(२) ।

अलमय्य इति विख्यातो आलमणान् मानयन् स्वयम् ॥ ३५४ ॥

પ્રિયા બ્રહ્મવિદો યસ્ય સ મતો બ્રહ્મવિત્પ્રિયઃ ।
 ચીત્કારો ગજશબ્દઃ સ મેઘાશન્યાદિતો મહાન્ ॥ ૩૫૫ ॥
 તવાસ્તીતિ બૃહન્નાદાગ્રચીત્કાર ઇતિ સ્મૃતઃ ।
 કટિસૂત્રે કિઙ્કિણીવ બ્રહ્માણ્ડાન્યેવ ગુમ્ફયન્ ॥ ૩૫૬ ॥
 તાદૃગ્દધદ્વિશ્વરૂપં બ્રહ્માણ્ડાવલિ-મેખલઃ ।

(Footnotes)

(૧) બુદ્ધિસ્તુ બૃહતી માયા તત્પતિત્વાબૃહસ્પતિઃ ॥
 (૨) ધાતુર્વૈદૈકપરસ્ય શ્રેષ્ઠો બ્રહ્મપરો મતઃ ।
 ભૂક્ષેપદત્તલક્ષ્મીકો ભર્ગો ભદ્રો ભયાપહઃ ।
 ભગવાન્ ભક્તિસુલભો ભૂતિદો ભૂતિભૂષણઃ ॥ ૧૦૪ ॥
 ભવ્યો ભૂતાલયો ભોગદાતા ભૂમધ્યગોચરઃ ।
 મન્ત્રો મન્ત્રપતિર્મન્ત્રી મદમત્તમનોરમઃ ॥ ૧૦૫ ॥
 મેખલાવાન્ મન્દગતિર્મતિમત્કમલેક્ષણઃ ।
 મહાબલો મહાવીર્યો મહાપ્રાણો મહામનાઃ ॥ ૧૦૬ ॥
 ભુવોરિડ્ગિતમાત્રેણ ભક્તેભ્યઃ સમ્પદો દદત્ ॥ ૩૫૭ ॥
 ભૂક્ષેપદત્તલક્ષ્મીકો ભર્ગો ગાયત્ર્યુદીરિતઃ ।
 ભદ્રા મન્દ્રા મૃગાશ્ચેતિ સન્તિ દ્વિરદજાતયઃ ॥ ૩૫૮ ॥
 તેષૂત્તમા ભદ્રજાતિર્ભદ્રસ્ત્વં તાદૃશાનનઃ ।
 દ્વિતીયાદ્વૈ ભયં યત્તદપદ્મંસ્ત્વં ભયાપહઃ ॥ ૩૫૯ ॥
 ઉત્પત્તિં ચ વિનાશં ચ ભૂતાનામાગતિં ગતિમ્ ।
 વેત્સિ વિદ્યામવિદ્યાં ચેત્યુચ્યસે ભગવાનિતિ ॥ ૩૬૦ ॥
 ભક્ત્યૈવ લબ્ધું યઃ શક્યઃ સ ભક્તિસુલભો મહાન્(ભવાન્) ।
 સિદ્ધીર્દત્સે ભસ્મ ધત્સે ભૂતિદો ભૂતિભૂષણઃ ॥ ૩૬૧ ॥
 ભવ્યો ભાવુકરૂપત્વાદ્ભાવિવિશ્વાત્મકત્વતઃ ।
 ભૂતાનાં ભૂજલાદીનાં પિશાચાનાં ચ દેહિનામ્ ॥ ૩૬૨ ॥
 અતીતાનામધિષ્ઠાનમતો ભૂતાલયો ભવાન્ ।
 ભોગદાતા દુઃખસુખસાક્ષાત્કારપ્રદત્વતઃ ॥ ૩૬૩ ॥

अविमुक्तो भुवोर्मध्ये ध्येयो भूमध्यगोचरः ।

मन्त्राः सामर्ग्यजुःपा षडर्णैकाक्षरादयः ॥ ३६४ ॥

रडोविचाररुपाश्च राज्यभारोपयोगिनः ।

तद्रूपस्तदभिमानिदेवता तस्य कारकः ॥ ३६५ ॥

तेन मन्त्रो मन्त्रपतिर्मन्त्रीत्यपि य गीयसे ।

मदः समाधिसम्भूतध्येयान्यविषयाग्रहः ॥ ३६६ ॥

रमसे तद्युते यित्ते मदमत्त मनोरमः ।

मेभलावान् रशनया मौञ्जया वा विलसत्कटिः ॥ ३६७ ॥

येषां कापि गतिर्नास्ति मन्दानां ज्ञानकर्मणोः ।

अभावेन गतिस्तेषामपि मन्दगतिस्ततः ॥ ३६८ ॥

यस्माज्ज्ञानयुता सम्पत्तादृग् यस्य निरीक्षणम् ।

दृशैव दत्तधीश्रीको मतिमत्कमलेक्षणः ॥ ३६९ ॥

बलवीर्यप्राणमनःसमष्टयेकतनुर्भवान् ।

महाबलो महावीर्यो महाप्राणो महामनाः ॥ ३७० ॥

यज्ञो यज्ञपतिर्यज्ञगोप्ता यज्ञकुलप्रदः ।

यशस्करो योगगम्यो याज्ञिको याजकप्रियः ॥ ३७१ ॥

रसो (६००)रसप्रियो रस्यो रञ्जको रावणार्थितः ।

रक्षोरक्षाकरो रत्नगर्भो राज्यसुभप्रदः ॥ ३७२ ॥

लक्ष्यं लक्ष्यप्रदो लक्ष्यो लयस्थो लङ्कुप्रियः ।

लानप्रियो लास्यपरो लाभकृत्वोऽकविश्रुतः ॥ ३७३ ॥

यज्ञां ध्यादिकं नामाष्टकं तु प्रकटार्थकं (१) ।

रसः परम आनन्दो रसो वै स धृति श्रुतेः ॥ ३७४ ॥

शान्तादौ मधुरादौ वा रसे प्रीत्या रसप्रियः ।

रस्यते यर्व्यते प्राज्ञैर्भूयो भूयोऽनुभूयते ॥ ३७५ ॥

स रस्यस्तन्मनोवृत्तिरञ्जनेनासि रञ्जकः ।

रावणैः शब्दनैर्वेदशास्त्रगीतादिपाठिभिः ॥ ३७६ ॥

दशास्येनापि सिद्ध्यर्थं पूजितो रावणार्थितः ।

रक्षांसि भस्मसात्सुर्वन् रक्षोरक्षाकरः स्मृतः ॥ ३७७ ॥

रत्नगर्भा मडी तद्भान् रत्नगर्भस्तदाश्रयः ।
 राजवं तज्जन्मसौम्यं य ददद्राज्यसुभाप्रदः ॥ ३७५ ॥
 तारेण धनुषा चित्तशरेण ब्रह्म वेधयेत् ।
 धृति श्रुत्या शरव्यस्त्वं तल्लक्ष्यमसि योगिनाम् ॥ ३७६ ॥

(Footnote)

(१) ब्राह्मणस्पत्ययज्ञात्मा यज्ञो यज्ञस्वरूपवान् ।
 यज्ञतोष्यो यज्ञपतिर्यज्ञाभोक्ता य तत्र लुक् ।
 यज्ञे प्रीत्या हृलदो मतो यज्ञहृलप्रदः ।
 यशस्करो यशोवृद्धिकर्ता लोकरथेषु य ।
 ज्ञानयोगेन गम्यस्त्वं योगगम्यस्तु शान्तिदः ।
 त्वमेव युग(यज्ञ)कर्ता स्यात्तेन त्वं याज्ञिकः स्मृतः ।
 याजकेषु प्रीतियुक्तो मतस्त्वं याजकप्रियः ।
 लक्ष्याणि चित्तस्थैर्यार्थं लक्षसङ्ख्यान्यदीदृशान् ।
 ऋषयस्तानि निर्विघ्नं ददेल्लक्ष्यप्रदो भवान् ॥ ३७७ ॥
 लक्ष्यो लक्षाणाम् गम्यो महावाक्यगतैः परैः ।
 लयस्थः कल्पकालेऽपि तिष्ठेच्चित्तलयेऽपि वा ॥ ३७८ ॥
 लङ्कुका वर्तुलाकाराः प्रियावतिलभाप्ससैः ।
 रचिताः शर्करापक्वास्तत्प्रियो लङ्कुकप्रियः ॥ ३७९ ॥
 लानप्रियो गजवासशाखायां प्रीतिसंयुतः ।
 विलासार्द्धं परं धाम यस्य लास्यपरो हि सः ॥ ३८० ॥
 ये लाभकारिणो लोकाः शीघ्रं भक्तवरप्रदाः ।
 तेषु श्रेष्ठतया भ्यातो लाभकृत्वोऽकविश्रुतः ॥ ३८१ ॥
 वरेण्यो वह्निवदनो वन्द्यो वेदान्तगोचरः ।
 विकर्ता विश्वतश्चक्षुर्विधाता विश्वतोमुपः ॥ ११० ॥
 वामदेव विश्वनेता वज्रिवज्रनिवारणः ।
 विश्वबन्धनविषमभाधारो विश्वेश्वरप्रभुः ॥ १११ ॥
 शब्दब्रह्म शमप्राप्यः शम्भुशक्तिगणेश्वरः ।
 शास्ता शिभाग्रनिलयः शरण्यः शिषरीश्वरः ॥ ११२ ॥

वरेण्याभ्यो गणपतेरद्वैतभजने रतः ।
 कश्चिद्ग्राजा तदद्वैताद्धरेण्योऽस्युत्तमोऽपि वा ॥ ३८२ ॥
 यद्भवन्तमुद्दिश्य समिद्धेऽग्नौ धुतं भविः ।
 तेनैव तृप्यसीत्यर्थात्त्वं वह्निवदनो मतः ॥ ३८३ ॥
 वन्यो नम्योऽस्युपनिषद्भ्यो वेदान्तगोचरः ।
 विकर्ता त्वं छि च्छमावविकाराणां प्रवर्तकः ॥ ३८४ ॥
 यत्र कवचन भक्तने पत्रं पुष्पं कलं जलम् ।
 दत्तं तत्रैव तत्पश्यन् धारयन् भक्षयन्नपि ॥ ३८५ ॥
 कीर्त्यसे विश्वतश्चक्षुर्विधाता विश्वतोभुजः ।
 वामदेवो वल्गुतरं दीव्यसि द्योतसे यतः ॥ ३८६ ॥
 विश्वनेतासि जगतो विष्णोर्वा नायको यतः ।
 छन्द्रवजस्तम्भनेन वज्रिवजनिवारणः ॥ ३८७ ॥
 विश्वनिर्माणापर्याप्तो देशो विष्णुर्म उच्यते ।
 विश्वबन्धनविष्णुमाधारस्तस्यापि धारणात् ॥ ३८८ ॥
 ब्रह्माण्डानां तदीशानां येशो विश्वेश्वरप्रभुः ।
 शब्दब्रह्म परां वाच्यमतीतो नादरूपधृक् ॥ ३८९ ॥
 शम्भुप्राप्यः शान्तिदान्तिजितयितेन लब्धसे ।
 शैवान् शाक्तान् गणेशेष्टे शम्भुशक्तिगणेश्वरः ॥ ३९० ॥
 शास्ता डेरलदेशीया देवताऽस्ति तदात्मकः ।
 तस्याः शिभाया मध्ये यः परमात्मा व्यवस्थितः ॥ ३९१ ॥
 श्रुतिसिद्धोऽस्ति तद्रूपः शिभाग्रनिलयो भवान् ।
 त्राता शरण्यः प्रालेयायलात्मा शिषरीश्वरः ॥ ३९२ ॥
 षडृतुसुमस्रग्वी षडाधारः षडक्षरः ।
 संसारवैधः सर्वज्ञः सर्वभेषजभेषजम् ॥ ३९३ ॥
 सृष्टिस्थितिलयकीऽः सुरकुञ्जरभेदनः ।
 सिन्दूरितमलाकुम्भः सदसद्व्यक्तिदायकः ॥ ३९४ ॥
 साक्षी समुद्रमथनः स्वसंवेधः स्वदक्षिणः ।

સ્વતન્ત્રઃ સત્યસહુલ્યઃ સામગાનરતઃ સુખી ॥ ૧૧૫ ॥

જાતીયમ્પકકુન્દાદીન્યેકૈર્કર્તુભવાન્યપિ ।

ષડ્તુકુસુમસ્રગ્વી સર્વદા યુગપદ્ધત્ ॥ ૩૯૩ ॥

મૂલાધારે ગણેશોઽસ્તિ ચક્રષટ્કં તદ્ધૂર્ધ્વતઃ ।

ષણ્ણામાધારભૂતોઽસિ ષડાધાર ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૩૯૪ ॥

ઊવર્મયુગ્વક્રતુણ્ડમન્ત્રરૂપઃ ષડક્ષરઃ ।

સંસારવૈદ્ય ઇત્યુક્તો ભવરોગવિનાશકઃ ॥ ૩૯૫ ॥

સર્વજ્ઞઃ સકલજ્ઞાતા સુગતાત્મા વિનાયકઃ ।

સર્વેષામપિ રોગાણાં દિવ્યં પીયૂષમૌષધમ્ ॥ ૩૯૬ ॥

તસ્યાપિ નાશયન્ દોષાન્ સર્વભેષજભેષજમ્ ।

લીલયા સર્વજગતાં નિર્મિતિ-સ્થિતિ-સંહૃતીઃ ॥ ૩૯૭ ॥

સૃષ્ટિ-સ્થિતિ-લયક્રીડઃ કથ્યસે રચયન્ ક્ષણાત્ ।

દાનવૈરચિંતશ્ચેત્ત્વં સુરકુન્જરભેદનઃ ॥ ૩૯૮ ॥

સિન્દૂરિતમહાકુમ્ભઃ સિન્દૂરારુણમસ્તકઃ ।

સદ્બ્રહ્મૈવ ન સદ્વિશ્વં તયોર્વ્યક્તિઃ પ્રકાશનમ્ ॥ ૩૯૯ ॥

સ્વભક્તેભ્યો દદાસીતિ સદસદ્વ્યક્તિદાયકઃ ।

સાક્ષી પશ્યસિ સાક્ષાત્ત્વં વિશ્વં ચિત્તાનપેક્ષયા ॥ ૪૦૦ ॥

સમુદ્રમથને દેવૈર્મન્યનારમ્ભણેઽર્ચિતઃ ।

સમુદ્રમથનઃ પ્રોક્તઃ સ્વસંવેદ્યઃ પરાત્પરઃ ॥ ૪૦૧ ॥

પરજયોતિઃ સ્વરૂપત્વાત્ સ્વયંશક્તઃ સ્વદક્ષિણઃ ॥ ૪૦૨ ॥

સ્વતન્ત્રઃ સ્વયમેવાસિ નાનાતન્ત્રાત્મના યતઃ ।

અમોઘકલ્પનાત્ સત્યસહુલ્ય ઇતિ ગીયસે ॥ ૪૦૩ ॥

સામપ્રીતેઃ સદાનન્દાત્ સામગાનરતઃ સુખી ।

હંસો હસ્તિપિશાચીશો હવનં હવ્યકવ્યભુક્ ।

હવ્યો હુતપ્રિયો હર્ષો હૃલેખામન્ત્રમધ્યગઃ ॥ ૧૧૬ ॥

ક્ષેત્રાધિપઃ ક્ષમાભર્તા ક્ષમાપરપરાયણઃ ।

ક્ષિપ્રક્ષેમકરઃ ક્ષેમાનન્દઃ ક્ષોણીસુરદ્રુમઃ ॥ ૧૧૭ ॥

હંસો યતિવિશેષાત્મા યદ્વા ભાસ્કરમૂર્તિકઃ(૧) ॥ ૪૦૪ ॥
 એતત્પગ્ચાક્ષરચાન્તે લિખેછબ્દાદ્વિઠો મનુઃ ।
 તત્પ્રતીકમુપાદાય તસ્યેશો દેવતોદિતા ॥ ૪૦૫ ॥
 સોડયં હસ્તિપિશાચીશો નવાર્ણમનુદેવતા ।
 યાગઃ પ્રક્ષેપયુધોમસ્તદ્રૂપો હવનં ભવાન્ ॥ ૪૦૬ ॥
 દેવતાઃ પિતરશ્ચેતિ દ્વિરૂપો હવ્યકવ્યભુક્ ।
 હન્યો હવિઃ સ્વરૂપત્વાદ્ધર્મવિર્જ્યમેતિ હિ સ્મૃતેઃ ॥ ૪૦૭ ॥
 હુતં દ્રવ્યં પ્રિયં યસ્યા દેવતાયાઃ (હુતપ્રિયઃ)સ વૈ ભવાન્ ।
 હવિર્ભક્ષણજો મોદો હર્ષઃ સોડપિ ત્વદાત્મકઃ ॥ ૪૦૮ ॥
 હૃલ્લેખાર્થસ્તન્નરાજે વર્ણિતો વ્યાકુલાક્ષરૈઃ ।
 વ્યોમ્ના પ્રકાશમાનસ્ત્વં ગ્રસમાનસ્ત્વમગ્નિના ॥ ૪૦૯ ॥
 તયોર્વિમર્શઃ ઇકારો બિન્દુના તન્નિક્કાલનમ્ ।
 ઇતિ હ્રીકુરવાચ્યોડસિ હૃલ્લેખામન્ત્રમધ્યગઃ ॥ ૪૧૦ ॥
 પ્રયાગાદેઃ શરીરાદેર્વેશઃ ક્ષેત્રાધિપો મતઃ(૨) ।
 ક્ષમાભર્તા ક્ષિતિં ક્ષાન્તિમપિ વા યો બિભર્તિ સઃ ॥ ૪૧૧ ॥
 (Footnotes)
 (૧) હંસો યતિ વિશેષો વા ગણકો ભાનુમૂર્તિમાન્ ।
 (૨) કાશીમયૂરપુર્યાય ક્ષેત્રેશા બહુવિશ્રુતાઃ ।
 અધિપશ્ચાપિ તેષાં ત્વં દેવ ક્ષેત્રાધિપો મતઃ ॥
 ક્ષાન્તિશીલમુનિપ્રાપ્યઃ ક્ષમાપરપરાયણઃ ।
 શીઘ્રં સિદ્ધિં દદાતીતિ ક્ષિપ્રક્ષેમકરો ભવાન્ ॥ ૪૧૨ ॥
 ક્ષેમં સાંસારિકં સૌખ્યમાનન્દઃ પારમાર્થિકઃ ।
 ઉભયાત્મા ત્વમેવેતિ ક્ષેમાનન્દ ઇતીર્યસે ॥ ૪૧૩ ॥
 કલ્પવૃક્ષ ઇવ ક્ષોણ્યામિષ્ટાન્સર્વાન્પ્રયચ્છસિ ।
 ધર્માદિદુઃખભોગાન્તાન્ અતઃ ક્ષોણીસુરદ્રુમઃ ॥ ૪૧૪ ॥
 ધર્મપ્રદોડર્થદઃ કામદાતા સૌભાગ્યવર્ધનઃ ।
 વિદ્યાપ્રદો વિભવદો ભુક્તિમુક્તિફલપ્રદઃ ॥ ૧૧૮ ॥
 આભિરૂપ્યકરો વીરશ્રીપ્રદો વિજયપ્રદઃ ।

सर्ववश्यकरो गर्भदोषडा पुत्रपौत्रदः ॥ ११८ ॥
 मेधादः कीर्तिदः शोकहारी दौर्भाग्यनाशनः ।
 प्रतिवादिमुष्मस्तम्भो रुच्यित्तप्रसादनः ॥ १२० ॥
 पराभियारशमनो दुष्प्रभञ्जनकारकः ।
 कल्पद्रुमत्वं विविनक्त्येकविंशतिनामभिः ।
 धर्मप्रदोऽर्थदः कामदातेत्युक्तस्त्रिवर्गदः ॥ ११५ ॥
 स्त्रीणां श्रुतपतित्वादि ददत्सौभाग्यवर्धनः ।
 विद्याप्रदो विभवदो ज्ञानसम्पत्तिदायकः ॥ ११६ ॥
 भोगश्रुतमुक्तिदानाद्भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ।
 आढ्यैः सह दरिद्राणां भूर्भाषां पण्डितैः सह ।
 साम्यं प्रदर्शयन् सत्येष्वभिपुत्र्यकरो मतः ॥ ११७ ॥
 समरे कान्तिशीकानां अपि वीरश्रियं ददत् ।
 नाम स्मृतवतां वीरश्रीप्रदः कीर्त्यसे भुषैः ॥ ११८ ॥
 वीरश्रिया जयफलं ददानो विजयप्रदः ।
 सर्वं भक्तवशे कुर्वन् सर्ववश्यकरो भवान् ॥ ११९ ॥
 भीजदोषान् आवपातौ नाशयन् गर्भदोषडा ।
 पुत्रः सूनुश्च दुहिता तत्पौत्रान् दुहितुः सुतान् ॥ १२० ॥
 नमृणप्रणमृण् दौहित्रान् ददानः पुत्रपौत्रदः ।
 धीर्धारिणावती मेधा मेधादस्तत्प्रदायकः ॥ १२१ ॥
 लोके या सद्गुणभ्यातिस्तत्प्रदानेन कीर्तिदः ।
 शोकहारी ज्ञानदानात्तरति शोकमात्मवित् ॥ १२२ ॥
 दुर्भगत्वापहारेण स्त्रीणां दौर्भाग्यनाशनः ।
 वायं स्तम्भासि दुष्टानां प्रतिकूलं प्रजल्पताम् ॥ १२३ ॥
 प्रतिवादिमुष्मस्तम्भः कथ्यसे स्मृतिमात्रतः ।
 सेवकेषु क्रोधजुषां राज्ञां चित्तानि शोधयन् ॥ १२४ ॥
 स्नेहशालीनि कुर्वाणो रुच्यित्तप्रसादनः ।
 पराभियारशमनो मारणाभ्यस्य कर्मणः ॥ १२५ ॥

स्वशत्रुभिः प्रणीतस्य निष्कलीकराणामतः ।
 भञ्जयन् सर्वदुःखानि दुःखभञ्जनकारकः ॥ ४२६ ॥
 लवस्तुटिः कला काष्ठा निमेषस्तत्परः क्षणः ॥ १२१ ॥
 घटी मुहूर्तं प्रहरो द्दिवान् नक्तं (७००)अर्धनिशम् ।
 पक्षी मासोऽयनं वर्षं युगं कल्पो महालयः ॥ १२२ ॥
 राशिस्तारा तिथिर्योगो भारः करणमंशकम् ।
 लग्नं ढोरा कालयुगं मेरुः समर्थयो ध्रुवः ॥ १२३ ॥
 राहुर्मन्दः कविर्जुवो बुधो भौमः शशी रविः ।
 कालः सृष्टिः स्थितिर्विश्वं स्थावरं जङ्गमं यत् ॥ १२४ ॥
 अथ कालस्वरूपत्वमुक्तं विंशतिनामभिः ।
 पद्मपत्रसलस्य सूक्ष्मसूच्याभिर्वेधने ॥ ४२७ ॥
 दले दले लवः कालः सलस्रेण लवैस्तुटिः ॥ ४२८ ॥
 त्रुटेः शतं तत्परस्तैर्निमेषस्त्रिंशता लवेत् ।
 अष्टादशनिमेषैः स्यात्काष्ठा तत्रिंशता कला ॥ ४२९ ॥
 तत्रिंशता क्षणस्ते षड्घटी ताभ्यां मुहूर्तकम् ।
 प्रहस्तस्यतुष्टं तस्यतुष्टं नक्तकं द्दिवान् ॥ ४३० ॥
 अर्धनिशं त्वढोरान्नं प्रहस्तैश्चभिर्भवेत् ।
 ते पञ्चदश पक्षस्तौ मासः षडयनं तु ते ॥ ४३१ ॥
 ताभ्यां तु मानुषं वर्षं तैः षष्ट्या त्रिशतीयुजा ।
 द्दिव्यं द्वाद्वादशासलस्रेर्दिव्यवर्षैश्चतुर्युगम् ॥ ४३२ ॥
 चतुर्युगसलस्रेण कल्पो दैनन्दिनो लवः ।
 द्वासप्ततिसलस्रेस्तैः स्यान्महाप्रलयो विधेः ॥ ४३३ ॥
 राशिर्द्वादश मेषाद्याः कृत्तिकाद्याश्च तारकाः ।
 त्वमेव यत् तिथिश्चान्द्री कला पञ्चदशतिका ॥ ४३४ ॥
 विष्णुसप्तप्रथमा योगास्त्वद्रूपाः सप्तविंशतिः ।
 योगा अमृतसिद्धाद्या आनन्दाद्यास्त्वमेव यत् ॥ ४३५ ॥
 रव्यादिसप्तवारतामा भवादिकराणात्मकः ।

ચત્વારિ પ્રતિનક્ષત્રમંશકાનિ ત્વમેવ હિ ॥ ૪૩૬ ॥
 રાશીનામુદયો લગ્નં હોરા લગ્નાર્ધસમ્મિતા ।
 કાલચક્રં શૈશુમારં મેરુઃ સૌવર્ણપર્વતઃ ॥ ૪૩૭ ॥
 સમર્પયઃ કથયપાઘા ઔત્તાનચરણિર્ધ્રુવઃ ।
 રાહ્વાદયો ગ્રહા અષ્ટૌ ત્વદૂપા એવ નેતરે ॥ ૪૩૮ ॥
 કલનાત્ કાલ ઇત્યુક્તો જગત્સંહરણક્રિયા ।
 સૃષ્ટિઃ સ્થિતિશ્ચ જગદુત્પાદનપ્રાણનક્રિયે ॥ ૪૩૯ ॥
 ચત્સ્થાવરાદિ વિશ્વં તત્ત્વમિત્યેકાભિધાનકમ્ ।
 ભૂરાપોડગ્નિર્મરુદ્યોમાહૃતિઃ પ્રકૃતિઃ પુમાન્ ।
 બ્રહ્મા વિષ્ણુઃ શિવો રુદ્ર ઈશઃ શક્તિઃ સદાશિવઃ ॥ ૧૨૫ ॥
 ત્રિદશાઃ પિતરઃ સિદ્ધા યક્ષા રક્ષાસિ કિન્નરાઃ ।
 સાધ્યા વિદ્યાધરા ભૂતા મનુષ્યાઃ પશવઃ ખગાઃ ॥ ૧૨૬ ॥
 સમુદ્રાઃ સરિતઃ શૈલા ભૂતં ભવ્યં ભવોદ્ભવઃ ।
 સાઙ્ખ્યં પાતઞ્જલં યોગઃ પુરાણાનિ શ્રુતિઃ સ્મૃતિઃ ॥ ૧૨૭ ॥
 વેદાઙ્ગાનિ સદાચારો મીમાંસા ન્યાયવિસ્તરઃ ।
 આયુર્વેદો ધનુર્વેદો ગાન્ધર્વ કાવ્યનાટકમ્ ॥ ૧૨૮ ॥
 વૈખાનસં ભાગવતં સાત્વતં પાઞ્ચરાત્રકમ્ ।
 શૈવં પાશુપતં કાલામુખં ભૈરવશાસનમ્ ॥ ૧૨૯ ॥
 શાક્તં વૈનાયકં સૌરં જૈનમાર્હતસંહિતા ।
 સદસદ્યક્તમવ્યક્તં સચેતનમચેતનમ્ ॥ ૧૩૦ ॥
 ભૂરાપોડગ્નિર્મરુદ્યોમ પઞ્ચભૂતાત્મકો ભવાન્ ॥ ૪૪૦ ॥
 અહકૃતિરહકારઃ પ્રકૃતિર્મૂલકારણમ્ ।
 પુમાશ્ચ પઞ્ચવિંશસ્ત્વં પ્રકૃત્યાદૈરસંહતઃ ॥ ૪૪૧ ॥
 મઞ્ચરથબ્રહ્મવિષ્ણવીશરુદ્રાઃ પાદાઃ સદાશિવઃ ।
 ફલકસ્તત્ર કામેશઃ શિવસ્તસ્યાઙ્ગામિની ॥ ૪૪૨ ॥
 શક્તિઃ કામેશ્વરીત્યેતે સમાપિ ભવદાત્મકાઃ ।
 ત્રિદશાદિકશૈલાન્તા અર્થાસ્ત્વં તિથિભિર્મિતાઃ(૧) ॥ ૪૪૩ ॥

भवान् भूतमतीतं च भव्यं क्षेमं च भावि च ।
 भवोद्भवः शिवोत्पन्नः संसारप्रभवोऽथवा ॥ ४४४ ॥
 अथ साङ्ख्याद्यो विद्यास्त्वद्रूपाः सप्तविंशतिः ।
 साङ्ख्यं कपिलमुन्युक्तं शास्त्रं पातञ्जलं पुनः ॥ ४४५ ॥
 सामसूत्रनिदानाभ्यं योगः कृषिपतीरितः ।
 ब्राह्मणादीनि पुराणानि श्रुतयो बह्व्याद्यः ॥ ४४६ ॥
 मन्वाद्याः श्रुतयो वेदाङ्गानि कल्पादिकानि षट् ।
 सदाचारः सदाचारसङ्ग्राह्यात्माऽधुना ततः ॥ ४४७ ॥
 भीमांसा षोडशाध्यायी सङ्कर्षसङ्घिता सती ।
 त्रियतुर्लक्षार्णे भक्तिब्रह्मभीमांसके अपि ॥ ४४८ ॥
 कणादगौतममुनिप्रणीतो न्यायविस्तरः ।
 ऋग्यजुःसामवेदानामुपवेदा अपि क्रमात् ॥ ४४९ ॥
 आयुर्वेदधनुर्वेदगान्धर्वास्तन्मयो भवान् ।
 काव्यनाटकशब्दाभ्यां श्रव्यं दृश्यं च गृह्यते ॥ ४५० ॥
 श्रव्यमष्टविधं दृश्यं अष्टाविंशतिधा यत् ।
 सङ्कीर्णं यच्च बहुधा तत्तत्सर्वात्मको भवान् ॥ ४५१ ॥
 विष्णोर्वैष्णानसादीनि शैवानि तु मलेशितुः ।
 पृथक् चत्वारि चत्वारि तन्त्राण्येतत्त्वदात्मकम् ॥ ४५२ ॥
 शाक्तादित्रितयं शक्तेर्गणेशस्य विवस्वतः ।
 तन्त्रे द्वे नास्तिकोन्नीते अपि जैनार्हते तथा ॥ ४५३ ॥
 (१) ब्रह्माद्याः पञ्च भूतानामीश्वराः सन्नियामकः ।
 पञ्चानां जननी शक्तिः प्रकृतिः परदेवता ॥
 शिवस्तु पुरुषो ज्ञेयस्तद्रूपी त्वं गणेश्वर ।
 वियदादिकशैलान्तज्जुषी त्वमेव च ॥
 कार्याणां कारणस्थान्तरवस्थानं सदात्मता ।
 अकारणोनावस्थानं तदभावेऽसदात्मता ॥ ४५४ ॥
 सर्वं कार्यात्मना व्यक्तामव्यक्तं कारणात्मना ।
 सयेतनं प्राणिमात्रं व्योमादिकमयेतनम् ॥ ४५५ ॥

બન્ધો (૮૦૦)મોક્ષઃ સુખં ભોગોડયોગઃ સત્યમણુર્મહાન્ ।
 સ્વસ્તિ હું કટ્ટ સ્વધા સ્વાહા શ્રૌષઙ્ઘૌષઙ્ઘૌષણમઃ ॥ ૧૩૧ ॥
 જ્ઞાનં વિજ્ઞાનમાનન્દો બોધઃ સંવિચ્છમો યમઃ ।
 એક એકાક્ષરાધાર એકાક્ષરપરાયણઃ ॥ ૧૩૨ ॥
 બન્ધ આત્મન્યનાત્મત્વભ્રમો નાત્મનિ ચાત્મતા ।
 એતત્સર્વ ભવાનેવ ભગવન્ પરિકીર્તિતઃ ॥ ૪૫૬ ॥
 મોક્ષસ્ત્વવિદ્યાવિધ્વંસસ્તતો યદવશિષ્યતે ।
 તત્સુખં પ્રત્યગાનન્દો ભોગઃ સોડનુભવાત્મકઃ ॥ ૪૫૭ ॥
 અયોગઃ સડુગરહિતઃ તદ્દિ સત્યમબાધિતમ્ ।
 સ એવાણુર્મનઃ ષષ્ઠેન્દ્રિયગોચરતાવશાત્ ॥ ૪૫૮ ॥
 તતોડધિકસ્ય સૌખ્યસ્યાભાવાદેવ સ વૈ મહાન્ ।
 તદેવ સમ્યગસ્તીતિ સ્વસ્તિ નાસ્તિ તતઃ પરમ્ ॥ ૪૫૯ ॥
 અન્યસ્ય દૂરીકરણાત્તદેવ બ્રહ્મ હું મતમ્ ।
 દૂરોત્સારણમાત્રં ન કિન્તુ (વિદ્ધ)નાશોડપિ તેન કટ્ટ ॥ ૪૬૦ ॥
 સ્વધેતિ પિતૃદૈવત્યં સ્વાહેત્યગ્ન્યાદિદૈવતમ્ ।
 શ્રૌષડિત્યાદયસ્તત્તચ્છબ્દયુક્તર્મલક્ષકાઃ ॥ ૪૬૧ ॥
 સર્વેષાં કર્મણામિષ્ટસિદ્ધ્યર્થત્વાન્મહાકૃતે ।
 સુખે લબ્ધે તુ તત્રૈવ તત્સર્વં પર્યવસ્યતિ ॥ ૪૬૨ ॥
 તેન કર્માપિ સકલં ભવેદેકાત્મકં સુખમ્ ।
 મોક્ષે ધીજ્ઞાનમન્યત્ર વિજ્ઞાનં તદ્દવ્યં ભવાન્ ॥ ૪૬૩ ॥
 ત્વમેવ પ્રત્યગાનન્દઃ પ્રત્યબોધસ્ત્વમેવ હિ ।
 યોગિભિઃ સેવ્યતે સંવિદ્બ્રહ્મવૃત્તિનિરાસિકા ॥ ૪૬૪ ॥
 તદેકપ્રવણત્વાય સૌષધી ભવદાત્મિકા ।
 સર્વસ્ય શમનાત્સર્વોપરમાત્વં શમો યમઃ(૧) ॥ ૪૬૫ ॥
 એક એવાદ્વિતીયસ્ત્વં ભેદત્રૈવિધ્યશૂન્યતઃ ।
 (૧)સર્વસ્ય દુષ્ટભાવસ્ય શમનાચ્ચ શમો યમઃ ।
 ગમ્બીજાન્તઃ સ્થિતેરેકાક્ષરાધાર ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૪૬૬ ॥

એકાગ્રધીરેકવીર એકાનેકસ્વરૂપધૃક્ ।
 દ્વિરૂપો દ્વિભુજો દ્વ્યક્ષો દ્વિરદો દ્વીપરક્ષકઃ ॥ ૧૩૩ ॥
 દ્વૈમાતુરો દ્વિવદનો દ્વન્દ્વાતીતો દ્વ્યાતિગઃ ।
 ત્રિધામા ત્રિકરસ્ત્રેતાત્રિવર્ગકલદાયકઃ ॥ ૧૩૪ ॥
 ઓમિત્યેકાક્ષરસ્થત્વાદેકાક્ષરપરાયણઃ ।
 એકાગ્રધીઃ સ્વાત્મમાત્રપ્રવણાપિ મતિર્ભવાન્ ॥ ૪૬૭ ॥
 અહમિ પ્રલયં કુર્વન્નિદમઃ પ્રતિયોગિનઃ ।
 પરાક્રમપરોઽસ્યેકવીરસ્ત્વત્તો ન ચાપરઃ(૧) ॥ ૪૬૮ ॥
 પ્રતિભૂતમવસ્થાનાદેકાનેકસ્વરૂપધૃક્ ।
 એકધા બહુધા ચૈવ દૃશ્યસે જલચન્દ્રવત્ ॥ ૪૬૯ ॥
 દ્વે બ્રહ્મણી ઇતિ શ્રુત્યા દ્વિરૂપોઽસ્યપરં પરમ્ ।
 ત્વમેવ દ્વિભુજો દ્વ્યક્ષો દ્વિરદઃ પ્રકટાર્થકઃ ॥ ૪૭૦ ॥
 સમદ્વીપાધિપત્યસ્ય પ્રદાનાદ્વીપરક્ષકઃ ।
 દ્વૈમાતુરોઽસ્યુમાગઙ્ગે માતરૌ તવ વિશ્રુતે ॥ ૪૭૧ ॥
 તવૈવ મૂર્તિરમ્યાખ્યા તેન દ્વિવદનો ભવાન્(૨) ।
 શીતોષ્ણાદીન્યતિકાન્તો દ્વન્દ્વાતીત ઇતિ શ્રુતઃ ॥ ૪૭૨ ॥
 રજસ્તમશ્ચાતિલિઙ્ઘ્ય વર્તમાનો દ્વ્યાતિગઃ ।
 ત્રિધામા સૂર્યચન્દ્રાગ્નિતેજસ્ત્રિતયમૂર્તિમાન્(૩) ॥ ૪૭૩ ॥
 ત્રયાણામપિ લોકાનાં (દેવાનાં)કરણાન્નિકરો ભવાન્ ।
 નયાધિગ્નિત્રયાકાઙ્ગધર્મકામાર્થકર્મણાં(૪) ॥ ૪૭૪ ॥
 કલપ્રદ ઇતિ ત્રેધા ત્રિવર્ગકલદાયકઃ ।

(Footnotes)

- (૧) લયાદિ બ્રહ્મકલ્પાન્તમયસ્ય કાલરૂપિણઃ ।
 જેતા દેવેષ્વેકવીરઃ ત્વત્તો નાસ્તિ સુરેષ્વપિ ॥
 (૨) નરગજવક્રત્રયુક્તો ભવાન્નિવદનો મતઃ ।
 (૩) ત્રિધામા સચ્ચિદાનન્દબ્રહ્મત્રિતયસંજ્ઞકઃ ।
 (૪) સમષ્ટિ વ્યષ્ટ્યભેદાત્મા ત્રેતા ત્વં ગજવક્રત્રક ।
 ધર્માર્થકાલકલદઃ ત્રિવર્ગકલદાયકઃ ॥

ત્રિગુણાત્મા ત્રિલોકાદિસ્ત્રિશક્તીશસ્ત્રિલોચનઃ ।
 ચતુર્બાહુશ્ચતુર્દન્તશ્ચતુરાત્મા ચતુર્મુખઃ ॥ ૧૩૫ ॥

ચતુર્વિધોપાયમયશ્ચતુર્વર્ણાશ્રમાશ્રયઃ ।
 ચતુર્વિધવયોવૃત્તિપરિવૃત્તિપ્રવર્તકઃ ॥ ૧૩૬ ॥

ચતુર્થાપૂજનપ્રીતશ્ચતુર્થા તિથિસમ્ભવઃ ।
 પચ્યાક્ષરાત્મા પચ્યાત્મા પચ્યાસ્યઃ પચ્યકૃત્યકૃત્ ॥ ૧૩૭ ॥

ગુણત્રયવતી મૂલપ્રકૃતિસ્ત્રિગુણા મતા ॥ ૪૭૫ ॥

તસ્યા હૃદિ ત્વમેવેતિ ત્રિગુણાત્મેતિ ગીયસે ।
 ત્રયાણામપિ લોકાનાં ત્રિલોકાદિશ્ચ કારણમ્ ॥ ૪૭૬ ॥

રમાલજ્જનનકૃતયોગસ્ત્રિશક્તિઃ કથ્યતે મનુઃ ।
 પ્રભાવોત્સાહમન્ત્રા વા ત્રિશક્તીશસ્તદીશ્વરઃ(૧) ॥ ૪૭૭ ॥

ત્રિલોચનશ્ચતુર્બાહુશ્ચતુર્દન્ત ઇતિ સ્ફુટમ્(૨) ।
 આત્માન્તરાત્મા જ્ઞાનાત્મા પરમાત્મેતિ ભેદતઃ ॥ ૪૭૮ ॥

આત્મોપનિષદિ પ્રોતશ્ચતુરાત્મા ત્વમેવ હિ ।
 ચતુર્વિધા મુખે વેદા યસ્ય સ ત્વં ચતુર્મુખઃ ॥ ૪૭૯ ॥

ભેદો દણ્ડઃ સામ દાનમિત્યુપાયચતુષ્ઠયમ્ ।
 ચતુર્વિધોપાયમયસ્તજ્જન્યકૃલસાધકઃ ॥ ૪૮૦ ॥

બ્રાહ્મણબ્રહ્મચર્યાદિવર્ણાશ્રમવિભાગશઃ ।
 વિહિતૈઃ કર્મભિઃ પ્રાપ્યશ્ચતુર્વર્ણાશ્રમાશ્રયઃ ॥ ૪૮૧ ॥

ગુહાયાં વર્તયંસ્તિસ્રઃ પશ્યન્તી મધ્યમાં પરામ્ ।
 વૈખરીં પરિતો બાહ્યવર્તનેન પ્રવર્તયન્ ॥ ૪૮૨ ॥

(Footnotes)

(૧) ભ્રામચર્યાધારકામેશ્યો નૈજાસ્ત્રિશક્તયો મતાઃ ।
 તાસામીશસ્ત્રિશક્તીશઃ સ્વાનન્દભુવનેશ્વરઃ ॥

(૨) ત્રિધા સ્થિતં બ્રહ્મ યસ્ય લોચનાનિ મુખામ્બુજે ।
 ત્રિલોચનસ્તતઃ પ્રોક્તો નિર્ગુણં ચચ્ચતુર્વિધમ્ ।
 તદેવ દન્તાસ્ત્વક્ટ્રે ચતુર્દન્તસ્તતો ભવાન્ ।
 સદસાત્સમ સહજસંજ્ઞિકં તુ ચતુર્વિધમ્ ।

स्वानन्दं यस्य देवस्य ध्यातस्तेन यतुर्भुजः ॥

यतुर्विधवयोवृत्तिपरिवृत्ति प्रवर्तकः ।

यतुर्थीपूजनप्रीतश्चतुर्थीतिथिसम्भवः ।

एति नामद्वयं स्पष्टं स्याद्गणेशपुराणतः(१) ॥ ४८३ ॥

नादभिन्दुमकारोकाराकाराः प्राणवस्थिताः ॥ ४८४ ॥

त्वच्छरीरमतः पञ्चाक्षरात्मा परिकीर्त्यसे ।

ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च ईश्वरश्च सदाशिवः ॥ ४८५ ॥

यस्यैते विग्रहाः पञ्च स पञ्चात्मेति गीयसे(२) ।

विस्तीर्णं वदनं यस्य ब्रह्माण्डकवलक्षमम् ॥ ४८६ ॥

पथेर्विस्तारवाचित्वात्स पञ्चास्य एति स्मृतः ।

सृष्टिः स्थितिश्च संसारस्तिरोधानमनुग्रहः ॥ ४८७ ॥

ब्रह्मादितृपैरेतानि कुर्वाणः पञ्चकृत्यकृत् ।

पञ्चाधारः पञ्चवर्णः पञ्चाक्षरपरायणः ।

पञ्चतालः पञ्चकरः पञ्चप्राणवभाषितः ॥ १३८ ॥

पञ्चब्रह्ममयस्कृतिः पञ्चावरणवारितः ।

पञ्चभक्ष्यप्रियः पञ्चबाणः पञ्चशिवात्मकः ॥ १३९ ॥

पञ्चाधारोऽसि भूतानां पञ्चानामपि धारकः ॥ ४८८ ॥

सर्वदा सूर्यकोटिप्रभः सन् कृतत्रेतयोश्चन्द्रवर्णोऽर्जुनद्रुणविः ।

द्वापरे शङ्कगोपोपभोऽभूत्कलौ धूम्रवर्णोऽभवत्पञ्चवर्णो भवान्(३) ॥ ४८९ ॥

जपन् पञ्चाक्षरं शैवं पञ्चाक्षरपरायणः ।

आमध्यमात्राद्गुष्ठात्रमाणां ताल उच्यते ॥ ४९० ॥

(Footnotes)

(१) यतुर्थ्या पूजनेनैव प्रीतो विधिपुरस्सरम् ।

यतुर्थीपूजनप्रीत एति त्वं परिगीयसे ।

यतुर्थ्या यस्तु सञ्जातः यतुर्थीतिथिसम्भवः ॥

(२) ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च परा शक्तिश्च भास्करः ।

यस्यैते विग्रहाः पञ्च स पञ्चात्मेति गीयसे ।

सूर्यकोटिप्रभस्त्वं तु सर्वदा गणनायकः ।

હેમવર્ણ કૃતયુગે ત્રેતાયાં ધવલચ્છવિઃ ॥

દ્વાપરે રક્તવર્ણસ્ત્વં કલૌ તુ ધૂમવર્ણકઃ ॥ (બ્રહ્મા)

તાલપચ્ચકદેહાદ્યઃ પચ્ચતાલોડસિ વામનઃ ।

પચ્ચહસ્તમિતઃ પ્રાંશુરપિ પચ્ચકરો ભવાન્ ॥ ૪૯૧ ॥

તારવાગ્ભવલજ્જાભાઃ પ્રસાદપરયા સહ ।

પ્રણવાઃ પચ્ચ તૈર્વાચ્યઃ પચ્ચપ્રણવભાવિતઃ(૧) ॥ ૪૯૨ ॥

સધોજાતવામદેવાધોરતત્પુરુષેશ્વરૈઃ ।

(૨)પચ્ચબ્રહ્મમયસ્કૂર્તિરભિન્નસ્કુરણાત્મકઃ ॥ ૪૯૩ ॥

પચ્ચાવૃતિસ્તવપ્રોકૃતૈરગ્ગાધાવરણૈર્વૃતઃ ।

છન્નો વા પચ્ચભિઃ કોશૈઃ પચ્ચાવરણવારિતઃ(૩) ॥ ૪૯૪ ॥

લઙ્કુકમણ્ડકપૂરીકૃણીવટકાભિધાનિ ભક્ષ્યાણિ ।

યસ્ય પ્રિયાણિ પચ્ચાપિ પચ્ચભક્ષ્યપ્રિયઃ સ ભવાન્ ॥ ૪૯૫ ॥

બાણેશ્વર્યભિધામ્બાયાઃ કામેશ્વરશિવસ્ય ચ ।

પ્રત્યેકં પચ્ચ બીજાનિ સિદ્ધાન્યેવ તુ તદ્વિદામ્ ॥ ૪૯૬ ॥

તદાત્મકતયા પચ્ચબાણઃ પચ્ચશિવાત્મકઃ(૪) ।

ષટ્કોણપીઠઃ ષટ્ચક્રધામા ષડ્ગ્ન્યિભેદકઃ ।

ષડધ્વધ્વાન્તવિધ્વંસી ષડ્ગુલમહાહૃદઃ ॥ ૧૪૦ ॥

ષણ્મુખઃ ષણ્મુખભ્રાતા ષટ્શક્તિપરિવારિતઃ ।

ષટ્તૈરિવર્ગવિધ્વંસી ષડૂર્મિભયભગ્જનઃ ॥ ૧૪૧ ॥

ષટ્તર્કદૂરઃ ષટ્કર્મનિરતઃ ષડ્સાશ્રયઃ ।

સમપાતાલચરણઃ સમદ્વીપોરુમણ્ડલઃ ॥ ૧૪૨ ॥

(Footnotes)

(૧) અકારોકારમકારનાદભિન્દુમયાઃ પરાઃ ।

પ્રણવાઃ પચ્ચ તૈરર્ચ્યઃ પચ્ચપ્રણવભાવિતઃ ॥ (બ્રહ્મા)

(૨) સદસત્સમસહજયોગસંહિકૈર્વ રૈઃ ।

પશ્ચબ્રહ્મમયસ્કૂર્તિઃ અભિન્નસ્કુરણાત્મકઃ ॥ (બ્રહ્મા)

(૩) પચ્ચાવૃતિદેવસેવ્યઃ પચ્ચાવરણવારિતઃ । (બ્રહ્મા)

(૪) પચ્ચબાણો મન્મથસ્તુ પચ્ચબાણસ્તદાત્મકઃ ।

परः शिवभुवनेशरुद्रेश्वरसदाशिवाः ।

सङ्जसाङ्ग्यपरमशिवरुद्राभिधो ङाथ ।

शिवः पञ्चविधः प्रोक्तः आत्मा पञ्चशिवात्मकः ।

(ब्रह्मा)

सप्तस्वर्लोकमुकुटः सप्तसप्तिवरप्रदः ।

सप्ताङ्गराज्यसुभदः सप्तर्षिगणमण्डितः ॥ १४३ ॥

षट्कोणपीठः कोणाः षट् पूजास्थानानि यस्य सः ॥ १४७ ॥

षट्पञ्चधामा त्वं भूलाधिष्ठानमणिपूरकाः ।

अनाहतविशुद्ध्याज्ञा वासस्थानानि यस्य सः ॥ १४८ ॥

भूलाज्ञामणिपूरेषु द्वौ द्वौ ग्रन्थी भिनत्ति यः ।

वह्निङ्कुण्डलिनी सैव भवान् षड्ग्रन्थिभेदकः ॥ १४९ ॥

पदभुवनवर्णितत्त्वकलामन्त्राभ्याः षडध्वानः ।

तच्छोधनकर्तृत्वेन षडन्ध्वधान्तविध्वंसी ॥ १५० ॥

महाहृदो नाभिदुर्धो गाम्भीर्येण षडङ्गुलः ।

पियण्डितत्वाद्यस्यैष षडङ्गुलमहाहृदः ॥ १५१ ॥

षट्सङ्ख्याकानि शास्त्राणि मुખे यस्य स षण्मुखः ।

स भवान् षण्मुखभ्राता सेनानीर्यस्य तेऽनुजः ॥ १५२ ॥

षडङ्गयुवतिश्छत्रः षट्शक्तिपरिवारितः ।

षड्वैरिवर्गविध्वंसी कामकोधौ य मत्सरम् ॥ १५३ ॥

लोभमोहमदान् हंसि षडिमान्वैरिशब्दितान् ।

अशनायां पिपासां य शोकं मोहं जरां मृतिम् ॥ १५४ ॥

षडूर्मिशब्दितान्निघ्नन् षडूर्मिभयभञ्जनः ।

षड्दर्शनोदितैस्तर्कैर्युक्तिभिर्यो न गृह्यते ॥ १५५ ॥

वागतीतः स षट्तर्कदूरं धृत्यभिधीयते(१) ।

षट्कर्मनिरतः सक्तः षट्सु यागादिकर्मसु ॥ १५६ ॥

मधुरादिरसानामध्याधारः षड्रसाश्रयः ।

अतलाद्या अधोऽधःस्थाः सप्त लोका यदङ्घ्रिगाः ॥ १५७ ॥

सप्त जम्बादयो द्वीपा यस्य सङ्घि भुवर्भुजाः ।

ઊર્ધ્વગાઃ સમ ગોલોકાવધયો યસ્ય મૂર્ધ્નિ સઃ ॥ ૫૦૮ ॥

સમપાતાલચરણઃ સમદ્વીપોરુમણ્ડલઃ ।

સમસ્વર્લોકમુકુટ ઇતિ નામત્રયેરિતઃ ॥ ૫૦૯ ॥

સમાભિર્જટાભિઃ સહિતઃ સમ ઇત્યુચ્યતે શિવઃ ।

(Footnote)

(૧) મન્ત્રતર્કો યન્ત્રતર્કઃ તન્ત્રતર્કઃ પ્રયોગકઃ ।

અણુતર્કો ન્યાયતર્કઃ તર્કો એવ તુ ષડ્વિધાઃ ॥

શુક્રશ્ચ વિશ્વકર્મા ચ વિષ્ણુશ્ચ મય દાનવઃ ।

કણાદો ગૌતમશ્ચૈવ દર્શનાનાં પ્રવર્તકાઃ ॥

મણિમલ્લમૃદે તસ્મૈ ભવાન્ પ્રાદાદ્યુત્તમં (જયં પરં) ॥ ૫૧૦ ॥

સૂર્યાય વા વરં તેન સમસમિવરપ્રદઃ ।

સ્વામ્યમાત્યાદિસમાઙ્ગયુક્તરાજ્યાત્ સુખં દદત્ ॥ ૫૧૧ ॥

સમાઙ્ગરાજ્યસુખદઃ સમભિઃ કશ્યપાદિભિઃ ।

ગણદેવૈશ્ચ સેવ્યત્વાત્ સમર્ષિગણમણિઉતઃ ॥ ૫૧૨ ॥

સમચ્છન્દોનિધિઃ સમહોતા સમસ્વરાશ્રયઃ ।

સમાબ્ધિકેલિકાસારઃ સમમાતૃનિષેવિતઃ ॥ ૧૪૪ ॥

સમચ્છન્દોમોદમદઃ સમચ્છન્દોમખપ્રભુઃ ।

અષ્ટમૂર્તિધ્યેયમૂર્તિરષ્ટપ્રકૃતિકારણમ્ ॥ ૧૪૫ ॥

અષ્ટાઙ્ગયોગકૃલભૂરષ્ટપત્રામ્બુજાસનઃ ।

અષ્ટશક્તિસમૃદ્ધશ્રીઃ (૯૦૦)અષ્ટૈશ્વર્યપ્રદાયકઃ ॥ ૧૪૬ ॥

સમચ્છન્દોનિધિઃ પથ્યચ્છન્દઃ સમકસંશ્રયઃ ।

હોત્રાદ્યોડચ્છાવા(યઃ સ્તાવ)કાન્તાઃ હોતારઃ સમ સૌમિકાઃ ॥ ૫૧૩ ॥

મહાહવિર્મુનિર્વાપિ સમહોતા તદાત્મકઃ ।

ષડ્જાદિસ્વરવાન્નાદ ઇતિ સમસ્વરાશ્રયઃ ॥ ૫૧૪ ॥

સમાબ્ધિકેલિકાસારો યસ્ય ક્રીડાસરોડર્ણવઃ ।

બ્રાહ્મ્યાદિમાતૃસેવ્યત્વાત્ સમમાતૃનિષેવિતઃ ॥ ૫૧૫ ॥

પથ્યાદિ સમચ્છન્દાંસિ તેષાં મોદેન ચો મદઃ ।

तेनैव धूर्णनात् सभस्त्रन्दोमोदमदः स्मृतः ॥ ५१६ ॥
 पथ्या (उक्थ्या)घङ्कतुपूज्यत्वात् सभस्त्रन्दोमभ्यप्रभुः ।
 अष्टमूर्तिः शिवस्तेन यन्मूर्तिर्लुटि चिन्त्यते ॥ ५१७ ॥
 सोऽष्टमूर्तिध्येयमूर्तिध्येयो वा पृथगष्टभिः ।
 प्रकृत्यलङ्कृतिमलत्पञ्चतन्मात्रसंज्ञिताः ॥ ५१८ ॥
 प्रकृतीर्यो जनयति सोऽष्टप्रकृतिकारणम् ।
 अष्टाङ्गयोगाङ्गलभूः सभाध्यन्तैर्यमादिभिः ॥ ५१९ ॥
 अङ्गैर्युक्तस्य लृट्प्रतिरोधस्य क्लृप्तायकः ।
 पङ्कजेऽष्टदले तिष्ठन् अष्टपत्राभ्युजासनः ॥ ५२० ॥
 अष्टशक्तिसमृद्धश्रीर्दलाष्टकनिवासिना ।
 तीप्रादिशक्त्यष्टकेन परितः सेवितो भवान् ॥ ५२१ ॥
 दाताऽणिमादिसिद्धीनामष्टैश्वर्यप्रदायकः ।
 अष्टपीठोपपीठश्रीरष्टमातृसमावृतः ।
 अष्टभैरवसेव्योऽष्टवसुवन्द्योऽष्टमूर्तिभृत् ॥ ५२२ ॥
 अष्टयङ्कस्फुरन्मूर्तिरष्टद्रव्यलविःप्रियः ।
 नवनागासनाध्यासी नवनिधनुशासिता ॥ ५२३ ॥
 नवद्वारपुराधारो नवाधारनिर्केतनः ।
 नवनारायणस्तुत्यो नवदुर्गानिषेवितः ॥ ५२४ ॥
 नवनाथमङ्गानाथो नवनागविभूषणः ।
 नवरत्नविचित्राङ्गो नवशक्तिशिरोधृतः ॥ ५२५ ॥
 अष्टपीठोपपीठश्रीर्मङ्गापीठोपपीठयोः ॥ ५२६ ॥
 पुराणो रङ्गुटयोर्भूरिसङ्ग्ययोः सम्पदात्मकः ।
 अष्टमी तु मङ्गलक्ष्मीर्ब्राह्म्याद्याः सप्त मातरः ॥ ५२७ ॥
 आवृतौ यस्य तिष्ठन्ति सोऽष्टमातृसमावृतः ।
 अष्टभैरवसेव्योऽष्टौ भैरवा वटुकादयः ॥ ५२८ ॥
 तैः सेव्यो वसवोऽष्टौ तु प्रभासान्ता धरादयः ।
 तैर्वन्दितो भवानष्टवसुवन्द्यः प्रकीर्तितः ॥ ५२९ ॥

ભૂતાનિ પુષ્પવન્તૌ સ્વ એતદ્ભૂપોઽષ્ટમૂર્તિભૃત્(૧) ।
 અષ્ટાયકા નવદ્વારા દેવાનાં પૂરિતિ શ્રુતેઃ ॥ ૫૨૬ ॥
 યન્ત્રે તિષ્ઠન્નયકસ્ફુરન્મૂર્તિરિતિ સ્મૃતઃ ।
 લાજેક્ષુસક્તુચિપિટાઃ કદલ્યો(કલમા)મોદકાસ્તિલાઃ ॥ ૫૨૭ ॥
 નારિકેલા ઘૃતાક્તા ઇત્યષ્ટદ્રવ્યહવિઃપ્રિયઃ ।
 નવનાગાસનાધ્યાસી નાગૈઃ કર્કોટકાદિભિઃ ॥ ૫૨૮ ॥
 પત્રેષ્વષ્ટસુ મધ્યે ચ યસ્યાસનમધિષ્ઠિતમ્ ।
 શાસચ્છડ્ખમ્કુન્દાદીન્ નવનિધનુશાસિતા ॥ ૫૨૯ ॥
 નવદ્વારપુરાધારો જીવરૂપેણ દેહભૃત્ ।
 કુલાકુલસહસ્રારે મૂલાઘાજ્ઞાન્તિમાનિ ષટ્ ॥ ૫૩૦ ॥
 લમ્બિકેતિ નવસ્વાસ્સે નવાધારનિકેતનઃ ।
 ધર્માધનન્તભદરીરૂપશકુરસુન્દરૈઃ ॥ ૫૩૧ ॥
 લક્ષ્મ્યા સાધ્યેનોપપદૈર્યુક્તા નારાયણા નવ ।
 (૧) બિન્દ્વાદિસહજાન્તઃસ્થ બ્રહ્મરૂપોઽષ્ટમૂર્તિભૃત્ ।
 નવનારાયણસ્તુત્યસ્તૈઃ સ્તુત્યઃ સ ભવાનિતિ ॥ ૫૩૨ ॥
 દુર્ગાયા નવકૂષ્માણ્ડચન્દ્રઘણ્ટાદયોઽભિધાઃ ।
 પ્રસિદ્ધાસ્તાભિરીડ્યત્વાન્નવદુર્ગાનિષેવિતઃ ॥ ૫૩૩ ॥
 જ્ઞાનપ્રકાશસત્યાનન્દ વિમર્શસ્વભાવસુભગાનામ્ ।
 નવનાથમહાનાથો નાથત્વાત્પ્રતિભપૂર્ણયોશ્ચ ભવાન્ ॥ ૫૩૪ ॥
 કર્કોટકાદિમણ્ડલત્વાન્નવનાગવિભૂષણઃ ।
 નવરત્નવિચિત્રાડ્ગો વજ્રમુક્તાદિભૂષિતઃ ॥ ૫૩૫ ॥
 ત્રીપ્રાઘા નવ તે પીઠે નવશક્તિશિરોધૃતઃ ।
 દશાત્મકો દશભુજો દશદિક્પતિવન્દિતઃ ।
 દશાધ્યાયો દશપ્રાણો દશેન્દ્રિયનિયામકઃ ॥ ૧૫૧ ॥
 દશાક્ષરમહામન્ત્રો દશાશાવ્યાપિવિગ્રહઃ ।
 એકાદશાદિભી રુદ્રૈઃ સ્તુત એકાદશાક્ષરઃ ॥ ૧૫૨ ॥
 દ્વાદશદ્વૈદ્યદોર્દણ્યો દ્વાદશાન્તનિકેતનઃ ।
 ત્રયોદશાભિધા ભિન્નવિશ્વેદેવાધિદેવતમ્ ॥ ૧૫૩ ॥

દિશો દશ તદાત્મા ચો વ્યાપકઃ સ દશાત્મકઃ(૧) ॥ ૫૩૬ ॥

મહાગણપતેર્મૂર્ત્યા ભવાન્ દશભુજોડભવત્ ।
ઇન્દ્રાદયોડ્યૌ દિક્ષાલા ઊર્ધ્વાધોદિગધીશ્વરૌ ॥ ૫૩૭ ॥

ક્રમાદ્બ્રહ્માડનન્ત ઇતિ દશદિક્ષપતિવન્દિતઃ ।
દશાધ્યાયશ્ચતુર્વેદ ષડ્ડગ્યધ્યયનાન્મતઃ(૨) ॥ ૫૩૮ ॥

દશપ્રાણઃ પચ્ચ પચ્ચ પ્રાણનાગાદિરૂપવાન્ ।
વાગાઘાત્મત્વગાઘાત્મદશેન્દ્રિયનિયામકઃ ॥ ૫૩૯ ॥

ઉક્તો હસ્તિપિશાચીતિમન્ત્રશ્ચેત્રાણવાદિમઃ ।
દશાક્ષરમહામન્ત્રસ્ત્વદૈવત્યસ્ત્વમેવ સઃ ॥ ૫૪૦ ॥

(Footnotes)

(૧) બિન્દ્વાધયોગપર્યન્તાઃ આત્મનઃ સ્થિતિરૂપકાઃ ।

દશ તદાત્મા ભગવાન્ગણેશાનો દશાત્મકઃ ॥

(૨) વિનાયકરહસ્યે તુ યોગાનન્દાભિધં વરમ્ ।

દશાધ્યાયયુતં તત્ર દશાધ્યાયસ્તદાત્મકઃ ॥

દશાદિવ્યાપિદેહત્વાદ્દશાશાવ્યાપિવિગ્રહઃ ।

રુદ્રા એકાદશારભ્ય સહસ્રાણિ સહસ્રશઃ ॥ ૫૪૧ ॥

એકાદશાદિભી રુદ્રૈઃ સ્તુતસ્તૈઃ સકલૈર્નુતઃ ।

તારશક્તી વિઘ્નશક્તી વશમાનય ઠદ્વયમ્ ॥ ૫૪૨ ॥

એકાદશાક્ષરો મન્ત્રસ્ત્વદૈવત્યસ્ત્વમેવ સઃ ।

દ્વાદશોદ્ધર્ણ્વોદોદો ગાઢૈર્દાદશભિર્ભુજૈઃ ॥ ૫૪૩ ॥

દ્વાદશાન્તં લલાટોર્ધ્વ બ્રહ્મરન્ધ્રાવસાનકમ્ ।

પ્રકટો યોગિનાં તદ્ગ્રો દ્વાદશાન્તનિકેતનઃ ॥ ૫૪૪ ॥

પુરુરવપ્રભૃતિભિઃ પૂજ્યસ્ત્વં વિશ્વદૈવતૈઃ ।

ત્રયોદશાભિધાભિન્નવિશ્વેદેવાધિદૈવતમ્ ॥ ૫૪૫ ॥

ચતુર્દશેન્દ્રવરદશ્ચતુર્દશમનુપ્રભુઃ ।

ચતુર્દશાદિવિદ્યાઢ્યશ્ચતુર્દશજગત્પ્રભુઃ ॥ ૫૪૬ ॥

સામપચ્ચદશઃ પચ્ચદશીશીતાંશુનિર્મલઃ ।

ષોડશાધારનિલયઃ ષોડશસ્વરમાતૃકઃ ॥ ૧૫૫ ॥
 ષોડશાન્તપદાવાસઃ ષોડશેન્દુકલાત્મકઃ ।
 કલા સમદશી સમદશઃ સમદશાક્ષરઃ ॥ ૧૫૬ ॥
 ચતુર્દશાનામિન્દ્રાણાં મનૂનાં વરદોડધિપઃ ।
 ચતુર્દશેન્દ્રવરદશ્ચતુર્દશમનુપ્રભુઃ ॥ ૫૪૬ ॥
 ચતુર્દશાદિવિદ્યાઢ્યો વેદાદ્યાઃ સોપવેદકાઃ ।
 ચતુર્દશાષ્ટાદશ ચ પ્રસિદ્ધાસ્તાસુ પણ્ડિતઃ ॥ ૫૪૭ ॥
 આપાતાલાદા ચ સત્યાચ્ચતુર્દશજગત્પ્રભુઃ ।
 ચત્પચ્ચદશભિઃ સ્તૌમૈરાજ્ય(ધ)સ્તોત્રચતુષ્ટયમ્ ॥ ૫૪૮ ॥
 સામયુક્તં તદાત્મત્વાત્ સામપચ્ચદશો ભવાન્ ।
 સ્વચ્છો રાકેન્દુવત્પચ્ચદશીશીતાંશુનિર્મલઃ ॥ ૫૪૯ ॥
 ષોડશાધારનિલયોડસ્યન્તશ્ચ કેષુ સંસ્થિતઃ ।
 ષડાધારનવાધાર્ષોડશાધારલક્ષણમ્ ॥ ૫૫૦ ॥
 વેદં ગુરુમુખાદેવેત્યાગમે શિવશાસનમ્ ।
 સ્વરાન્મિમીતે માનેન ષોડશસ્વરમાતૃકઃ ॥ ૫૫૧ ॥
 ષોડશાન્તપદાવાસો બ્રહ્મરન્ધ્રાબ્જકર્ણિકામ્ ।
 આરભ્યોર્ધ્વ ષોડશાન્તમુખન્યાઃ પરતઃ સ્થિતઃ ॥ ૫૫૨ ॥
 અમૃતા માનિની(માનદે)ત્યાદિષોડશેન્દુકલાત્મકઃ ।
 કલા સમદશી નામ પ્રસિદ્ધા ત્રિપુરાગમે ॥ ૫૫૩ ॥
 ત્રયોદશાક્ષરી તુર્યવિદ્યાખ્યા ત્વં તદાત્મકઃ ।
 ચત્તુ સમદશસ્તોમં પૃષ્ઠસ્તોત્રચતુષ્ટયમ્ ॥ ૫૫૪ ॥
 સામયુક્તં તદાત્મત્વાદ્ભવાન્ સમદશો મતઃ ।
 વૌષડાશ્રાવયયજાસ્તુ શ્રૌષ્ઠ્યેયજામહે ॥ ૫૫૫ ॥
 ઇતિ ત્વં આપ્રુષે યજ્ઞાનિતિ સમદશાક્ષરઃ ।
 અષ્ટાદશદ્વીપપતિરષ્ટાદશપુરાણકૃત્ ।
 અષ્ટાદશૌષધીસૃષ્ટિરષ્ટાદશવિધિઃ સ્મૃતઃ ॥ ૧૫૭ ॥
 અષ્ટાદશલિપિવ્યષ્ટિસમષ્ટિજ્ઞાનકોવિદઃ ।

अेकविंशः पुमानेकविंशत्यङ्गुलिपल्लवः ॥ १५८ ॥

यतुर्विंशतितत्त्वात्मा पञ्चविंशाभ्यपूरुषः ।

सप्तविंशतिताम्रेशः सप्तविंशतियोगकृत् ॥ १५९ ॥

अष्टादशद्वीपपतिः सप्तैकादशसङ्ख्ययोः ॥ १६० ॥

द्वीपोपद्वीपयोजम्बुसिंहाधोरधीश्वरः ।

मात्स्यकौर्मब्राह्मपाद्माद्यष्टादशपुराण कृत्(१) ॥ १६१ ॥

अष्टादशौषधीसृष्टिर्धान्यसृष्टिविद्यक्षाणः ।

भुज्यधान्योपधान्यानि तेषु द्वादश षट् क्रमात् ॥ १६२ ॥

विद्ययोऽपूर्वनियम परिस्ङ्ख्याः पृथक् पृथक् ।

प्रयोगविनियोगोत्पत्त्याभ्याभिर्नव ते द्विधा ॥ १६३ ॥

गुणप्रधानभेदादित्यष्टादशविधिः स्मृतः ।

नागरद्राविडाङ्ग्राधाः स्वतन्त्रा पियो लुवि ॥ १६४ ॥

अष्टादश तदंशोत्था अवान्तरभिदा अपि ।

दशभेदेन भववस्तुज्ञाने त्वं विद्यक्षाणः ॥ १६५ ॥

अष्टादशलपिव्यष्टिसमष्टिज्ञानकोविदः ।

अेकविंशः पुमानात्मेत्यामनन्त्यैतरेयिणः ॥ १६६ ॥

(Footnote)

(१) अष्टादशप्रभेदाढ्यपुराणोपपुराणयोः ।

कर्ता गणेश पूर्वाणां अष्टादश पुराणकृत् ॥

सङ्ख्यशुद्धाञ्चलेनैकविंशत्यङ्गुलिपल्लवः ।

दश उस्त्या अङ्गुलयः पञ्चा अङ्गुलयो दश ॥ १६७ ॥

तत्त्वानि जिनसङ्ख्यानि तदूर्ध्वः पुरुषो भवान् ।

यतुर्विंशतितत्त्वात्मा पञ्चविंशाभ्यपूरुषः ॥ १६८ ॥

नक्षत्राणां च योगानां दशः कर्ता क्रमाद्भवान् ।

सप्तविंशतिताम्रेशः सप्तविंशतियोगकृत् ॥ १६९ ॥

द्वात्रिंशद्भैरवाधीशश्चतुस्त्रिंशन्महाबुधः ।

षट्त्रिंशत्तत्त्वसम्भूतिरष्टत्रिंशत्कलातनुः ॥ १७० ॥

નમદેકોનપગ્યાશન્મરુદ્ધર્ગનિર્ગલઃ ।
 પગ્યાશદક્ષરશ્રેણી પગ્યાશદ્વિગ્રહઃ ॥ ૧૬૧ ॥
 પગ્યાશદ્વિષ્ણુશક્તીશઃ પગ્યાશન્માતૃકાલયઃ ।
 દ્વિપગ્યાશદ્વપુઃશ્રેણી ત્રિષષ્ટ્યક્ષરસંશ્રયઃ ॥ ૧૬૨ ॥
 ચતુઃષષ્ટ્યર્ણનિર્ણૈતા ચતુઃષષ્ટિકલાનિધિઃ ।
 ચતુઃષષ્ટિમહાસિદ્ધયોગિનીવૃન્દવન્દિતઃ ॥ ૧૬૩ ॥
 દ્વાત્રિંશદ્ભૈરવાધીશશ્ચત્વારો ભૈરવાષ્ટકાઃ ।
 અસિતાડ્ગાદયો યે યે તેષાં તેષામધીશ્ચરઃ ॥ ૧૬૪ ॥
 પુષ્કરાદ્યા દેવખાતાઃ સન્તિ પુણ્યા મહાહ્રદાઃ ।
 તદાત્મકત્વેન ભવાંશ્ચતુસ્ત્રિંશન્મહાહ્રદઃ ॥ ૧૬૫ ॥
 ષટ્ત્રિંશત્તત્ત્વસમ્ભૂતિઃ શૈવતન્ત્રોક્તયા દિશા ।
 શિવાદિક્ષિતિપર્યન્તષટ્ત્રિંશત્તત્ત્વકારણમ્ ॥ ૧૬૬ ॥
 વહેઃ સૂર્યસ્ય ચન્દ્રસ્ય દશ દ્વાદશ ષોડશ ।
 કલાઃ સન્તિ તદાત્મત્વાદષ્ટત્રિંશત્કલાતનુઃ ॥ ૧૬૭ ॥
 મરુદ્ધર્ગનતશ્ચાસૌ નિષ્પ્રત્યુદ્ગતિશ્ચ સઃ ।
 નમદેકોનપગ્યાશન્મરુદ્ધર્ગનિર્ગલઃ ॥ ૧૬૮ ॥
 પગ્યાશદક્ષરશ્રેણીત્યુચ્યતે માતૃકાત્મના ।
 શ્રીકણ્ઠાદિશિવાત્મત્વાત્ પગ્યાશદ્વિગ્રહઃ ॥ ૧૬૯ ॥
 કેશવાદ્યાય કીર્ત્યાદ્યા વિષ્ણવસ્તસ્ય શક્તયઃ ।
 પગ્યાશદ્વિષ્ણુ શક્તીશસ્તદીશત્વેન કથ્યસે ॥ ૧૭૦ ॥
 એકપગ્યાશતોડર્ણાનામાલયો લય એવ વા ।
 નાદ એવ તદાત્મત્વાત્પગ્યાશન્માતૃકાલયઃ ॥ ૧૭૧ ॥
 લૈડ્ગવર્ણિતપાશાનામ વિદ્યાપગ્યપર્વણમ્ ।
 અષ્ટાષ્ટદિગ્વસુધૃતિભિન્નાનાં દેહદાયિનામ્ ॥ ૧૭૨ ॥
 ત્વદ્રૂપત્વાદ્વિપગ્યાશદ્વપુઃશ્રેણીતિ ગીયસે ।
 ત્રિષષ્ટિશ્ચતુઃષષ્ટિર્વા વર્ણાઃ શમ્ભુમતે મતાઃ ॥ ૧૭૩ ॥
 કલા અપિ ચતુઃષષ્ટિઃ પ્રસિદ્ધાસ્તત્સમાશ્રયઃ ।
 તન્નિર્ણૈતા તત્ત્વનિસ્ત્વં ત્રિષ્ટ્યક્ષરસંશ્રયઃ ॥ ૧૭૪ ॥

यतुःषष्ट्यर्णनिर्णीता यतुःषष्टिकलानिधिः(१) ।

अक्षोभ्यादियतुःषष्टिमिथुनैर्वन्दितो भवान् ॥ ५७७ ॥

यतुःषष्टिमङ्गासिद्धयोगिनीभृन्वन्दितः ।

अष्टषष्टिमङ्गातीर्थक्षेत्र भैरवभावः ।

यतुर्णवतिमन्त्रात्मा षण्णवत्यधिकप्रभुः ॥ १६४ ॥

शतानन्दः शतधृतिः शतपत्रायतेक्षः ।

शतानीकः शतमणः शतधारवरायुधः ॥ १६५ ॥

सङ्ग्रहपत्रनिलयः सङ्ग्रहकृष्णभूषणः ।

सङ्ग्रहशीर्षा पुरुषः सङ्ग्रहाक्षः सङ्ग्रहात् ॥ १६६ ॥

तन्त्र्यष्टषष्टिः श्रीकाशीभाण्डपात्रयोः ॥ ५७८ ॥

शैवतीर्थान्यष्टषष्टिः श्रीकाशीभाण्डपात्रयोः ॥

उक्तानि तेषु क्षेत्रेषु भावयन् भैरवं शिवम् ।

अष्टषष्टिमङ्गातीर्थक्षेत्रभैरवभावः ॥ ५७९ ॥

अष्टत्रिंशत्कला मन्त्राः पञ्चाशन्मातृकाः कलाः ।

दंशः शुचिप्रतद्विष्णुर्विष्णुर्योनि त्रिभुजम् ॥ ५८० ॥

तद्विष्णोर्भूलविद्येति यतुर्णवतिसंज्ञकाः ।

द्रव्यशुद्ध्यै कल्पसूत्रे जामदग्नयेन वर्णिताः ॥ ५८१ ॥

यतुर्णवतिमन्त्रात्मा तावन्मन्त्रात्मको भवान् ।

तन्त्रराजे षण्णवतिः प्रोक्ताः श्रीयङ्गदेवताः ॥ ५८२ ॥

(Footnote)

(१) केषां मते तु यतुष्षष्टिर्णवतिस्तु तदाश्रयः ।

यतुष्षष्ट्यर्णनिर्णीता तावन्मन्त्र निरूपितः ॥

विद्यागणेशयोर्योगाज्जायन्तेऽधिकदेवताः ।

तासामीशः समस्तानां षण्णवत्यधिक प्रभुः(१) ॥ ५८३ ॥

शतानन्दः शतगुणा आनन्दा मानुषादयः ।

ब्रह्मानन्दादिमा ये ये ते सर्वेऽपि त्वदात्मकाः ॥ ५८४ ॥

બ્રહ્માણ્ડનામનન્તાનાં ધર્તા શતધૃતિર્ભવાન્ ।
 પદ્મપત્રાયતાક્ષસ્ત્વં શતપત્રાયતેક્ષણઃ ॥ ૫૮૫ ॥
 શતાનીકો ભૂરિસૈન્યઃ શઙ્કઃ શતમખો ભવાન્ ।
 અથવા બહુસંઙ્ખ્યાનિ પૂજનાદીનિ યસ્ય સઃ ॥ ૫૮૬ ॥
 શતં ધારા અરાસ્તીક્ષણા યદાયુધવરસ્ય સઃ ।
 વજ્રોદ્દૃષ્ટાયુધો વાડપિ શતધારવરાયુધઃ ॥ ૫૮૭ ॥
 સહસ્રપત્રનિલયો બ્રહ્મરન્ધ્રસ્થપદ્મગઃ ।
 ફણાસહસ્રવદ્ભૂષ્યઃ સહસ્રફણભૂષણઃ ॥ ૫૮૮ ॥
 સહસ્રશીર્ષા પુરુષ ઇત્યેકં નામ તે સ્ફુટમ્ ।
 (સહસ્રશીર્ષા પુરુષો વિરાટપુરુષરૂપવાન્ ।)
 અનન્તનેત્રચરણઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ ॥ ૫૮૯ ॥
 સહસ્રનામસંસ્તુત્યઃ સહસ્રાક્ષબલાપહઃ ।
 દશસાહસ્રફણભૃત્ફણિરાજકૃતાસનઃ ॥ ૧૬૭ ॥
 અષ્ટાશીતિસહસ્રાધમહર્ષિસ્તોત્રચન્નિતઃ ।
 લક્ષાધીશપ્રિયાધારો લક્ષાધારમનોમયઃ ॥ ૧૬૮ ॥
 ચતુર્લક્ષજપપ્રીતશ્ચતુર્લક્ષપ્રકાશિતઃ ।
 ચતુરશીતિલક્ષાણાં જીવાનાં દેહસંસ્થિતઃ ॥ ૧૬૯ ॥
 કોટિસૂર્યપ્રતીકાશઃ કોટિચન્દ્રાંશુનિર્મલઃ ।
 શિવાભવાધ્યુષ્ટકોટિવિનાયકધુંરધરઃ ॥ ૧૭૦ ॥
 સહસ્રનામસંસ્તુત્યઃ સ્તુત્યર્હોડસંઙ્ખ્યાનામભિઃ ।
 યમાવિશન્તિ નામાનિ સર્વાણીતિ કિલ શ્રુતેઃ ॥ ૫૯૦ ॥
 ઇન્દ્રસ્ય દર્પહરણાત્ સહસ્રાક્ષબલાપહઃ ।

(Footnote)

(૧) અષ્ટાયત્વારિંશદેવાઃ સ્વાનન્દે બ્રહ્મણસ્પતેઃ ।
 વિદ્ધસિદ્ધિબુદ્ધિયોગાત્ જાયન્તેઽધિકદેવતાઃ ॥
 તાસામીશઃ સમસ્તાનાં ષણ્ણવત્યધિકપ્રભુઃ ।
 દશસાહસ્રફણભૃત્ફણિરાજકૃતાસનઃ(૧) ॥ ૫૯૧ ॥
 ઇચ્છયા સૃષ્ટિનિર્માતુઃ કિમસાધ્યં તવ પ્રભો ।

सर्वविधाङलाराशिरक्षणैकप्रयोजनाः ॥ ५ॢ२ ॥

विषगुना डिमवत्पृष्ठे स्थापिता गूढमेधिनः ।

पुराणै वैषणवे प्रोक्तास्तैः स्तुत्योऽसि नियन्त्रितः(२) ॥ ५ॢ३ ॥

अष्टाशीतिसलस्राधमलर्षिस्तोत्रयन्त्रितः ।

लक्षाधीशप्रियाधारो लक्षाधीशा धनेश्वराः ॥ ५ॢ४ ॥

तेषां प्रियः सन्नाधारो धनवृद्ध्यर्थमाश्रितः ।

लक्षाणि चित्तस्थैर्यार्थं प्रसिद्धानि तदाश्रितम् ॥ ५ॢ५ ॥

मनो यस्य तदात्मा त्वं लक्षाधारमनोमयः ।

यतुर्लक्षजप्रीतः पुरश्चर्यादिसाधनैः ॥ ५ॢ६ ॥

पुराणाष्टादशग्रन्थसङ्ख्या लक्षयतुष्टयम् ।

तैः प्रकाशितरूपस्त्वं यतुर्लक्षप्रकाशितः ॥ ५ॢ७ ॥

सर्वजुवात्मतेयत्तानवच्छेदश्च रोशिषः ।

कलङ्कतापासम्पर्कः कथ्यते नाममिस्त्रिभिः ॥ ५ॢॢ ॥

यतुरशीतिलक्षाणां जुवानां देलसंस्थितः ।

कोटिसूर्यप्रतीकाशः कोटियन्द्वांशुनिर्मलः ॥ ५ॢॢ ॥

गूढा विनायकाभिष्याः सार्धकोटित्रयात्मकाः ।

भवस्य य शिवायाश्च प्रत्येकं सन्ति तत्पतिः ॥ ६०० ॥

शिवाभवामध्युष्टकोटिविनायकधुरन्धरः ।

सप्तकोटिमलामन्त्रमन्त्रितावयवधुतिः ।

त्रयस्त्रिंशत्कोटिसुरश्रेणीप्रणतपादुङ्कः ॥ ५७५ ॥

अनन्तनामानन्तश्रीरनन्तानन्तसौष्यदः ।

विश्वरूपस्य तेऽङ्गानि सर्वमन्त्राधिदेवताः ॥ ६०५ ॥

अतः सञ्जलमन्त्रैस्तैर्धातसेऽवयवैरपि ।

सप्तकोटिमलामन्त्रमन्त्रितावयवधुतिः ॥ ६०२ ॥

षट्शान्नाधिकस्त्वत्तः कोऽपि देवस्ततो भवान् ।

त्रयस्त्रिंशत्कोटिसुरश्रेणीप्रणतपादुङ्कः ॥ ६०३ ॥

(Footnotes)

(૧) આસનં યસ્ય શેષસ્તુ તેનૈવ કથ્યસે ભવાન્ ।

(૨) વેદાદિવિદ્યાદ્રષ્ટારો ગોત્ર વૃદ્ધિકરા અપિ ।

અષ્ટાશીતિસહસ્રૌઘાસ્તૈઃ કૃતસ્તોત્રતોષિતઃ ॥

અનન્તનામા સર્વેડપિ શબ્દાસ્ત્વન્નામતાં ગતાઃ ।

યાવત્પ્રતિષ્ઠિતં બ્રહ્મ તાવતી વાગિતિ શ્રુતેઃ ॥ ૬૦૪ ॥

અનન્તશ્રીરસઙ્ખ્યાસ્તે વિદ્યાસમ્પત્તિકીર્તયઃ ।

પ્રાતિસ્વિકમનન્તાનામાનન્ત્યે ગણના તુ યા ॥ ૬૦૫ ॥

તાવન્તં દદદાનન્દમનન્તાનન્તસૌખ્યદઃ ।

અનન્તાનન્દદાનં તુ સ્વાદ્વૈતે પર્યવસ્યતિ ॥ ૬૦૬ ॥

(ઉત્તરાઙ્ગન્યાસઃ ગાં હૃદયાય નમઃ ।

ગીં શિરસે સ્વાહા ।

ગૂં શિખાયૈ વષટ્ ।

ગૈં કવચાય હું ।

ગૌં નેત્રત્રયાય વૌષટ્ ।

ગઃ અસ્ત્રાય કૃટ્ ।

ભૂર્ભુવઃ સુવરોમિતિ દિગ્વિમોઃ ॥

પગ્ચવક્રો દશભુજો લલાટેન્દુઃ શશિપ્રભઃ ।

મુણ્ડમાલઃ સર્પભૂષો મુકુટાઙ્ગદભૂષણઃ ॥

અગ્ન્યર્કશશિનો ભાભિઃ તિરસ્કુર્વન્ દશાયુધઃ ।

સર્વવિઘ્નહરો દેવઃ તં ધ્યાયામિ દિવાનિશમ્ ॥

લં પૃથિવ્યાત્મને મહાગણપતયે ગન્ધં સમર્પયામિ ।

હં આકાશાત્મને મહાગણપતયે પુષ્પાણિ સમર્પયામિ ।

યં વાઘ્વાત્મને મહાગણપતયે ધૂપમાદ્ધાપયામિ ।

રં અગ્ન્યાત્મને મહાગણપતયે દીપં દર્શયામિ ।

વં અમૃતાત્મને મહાગણપતયે અમૃતોપહારં નિવેદયામિ ।

ગુહ્યાતિગુહ્યગોપા ત્વં ગૃહાણાત્મકૃતં જપમ્ ।

સિદ્ધિર્ભવતુ દેવેશ ત્યત્રસાદાન્મયિ સ્થિરા ॥)

ઇતિ વૈનાયકં નામ્નાં સહસ્રમિદમીરિતમ્ ॥ ૧૭૨ ॥

ઇદં બ્રાહ્મણે મુહૂર્તે યઃ પઠતિ પ્રત્યહં નરઃ ।

करस्थं तस्य सकलमैडिकामुष्मिकं सुभम् ॥ १७३ ॥

आयुरारोग्यमैश्वर्यं धैर्यं शौर्यं बलं यशः ।

मेधा प्रज्ञा धृतिः कान्तिः सौभाग्यमतिरूपता ॥ १७४ ॥

सत्यं दया क्षमा शान्तिर्दाक्षिण्यं धर्मशीलता ।

जगत्संयमनं विश्वसंवादो वादपाटवम् ॥ १७५ ॥

सभापाण्डित्यमौदार्यं गाम्भीर्यं ब्रह्मवर्चसम् ।

औन्नत्यं य कुलं शीलं प्रतापो वीर्यमार्यता ॥ १७६ ॥

ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं स्थैर्यं विश्वातिशायिता ।

धनधान्याभिवृद्धिश्च सकृदस्य जपाद्भवेत् ॥ १७७ ॥

वश्यं यतुर्विधं नृणां जपादस्य प्रजायते ।

राज्ञो राजकलत्रस्य राजपुत्रस्य मन्त्रिणः ॥ १७८ ॥

जप्यते यस्य वश्वार्थं स दासस्तस्य जायते ।

धर्मार्थकाममोक्षाणामनायासेन साधनम् ॥ १७९ ॥

शाकिनीडाकिनीरक्षोयक्षोरगभयापडम् ।

साम्राज्यसुभटं यैव समस्तस्त्रिपुमर्दनम् ॥ १८० ॥

समस्तकलङ्घ्वंसि दग्धबीजप्ररोडणम् ।

दुःस्वप्नप्रणाशनं कुब्जस्वामिचित्तप्रसादनम् ॥ १८१ ॥

षट्कर्माष्टमडासिद्धिनिडालज्ञानसाधनम् ।

परकृत्याप्रशमनं परयङ्कविमर्दनम् ॥ १८२ ॥

सङ्ग्रामरङ्गे सर्वेषामिदमेकं जयावडम् ।

सर्ववन्ध्यात्वदोषघ्नं गर्भरक्षैककारणम् ॥ १८३ ॥

पठ्यते प्रत्यङ् यत्र स्तोत्रं गणपतेरिदम् ।

देशे तत्र न दुर्भिक्षाभीतयो दुरितानि य ॥ १८४ ॥

न तत्पुङ्गवज्जलाति श्रीर्यत्रायं पठ्यते स्तवः ।

क्षयकुष्ठप्रमेडाशौभगन्धरविषूचिकाः ॥ १८५ ॥

गुल्मं प्लीहानमश्मानं अतिसारं मलोदरम् ।

कासं श्वासमुदावर्तं शूलशोफादिसम्भवम् ॥ १८६ ॥

શિરોરોગં વર્મિં હિક્કા ગણ્ડમાલામરોચકમ્ ।
 વાતપિત્તકફઘ્નઙ્ગ ત્રિદોષજનિતજ્વરમ્ ॥ ૧૮૭ ॥
 આગન્તું વિષમં શીતમુષ્ણં ચૈકાલિકાદિકમ્ ।
 ઇત્યાદ્યુક્તમનુક્તં વા રોગં દોષાદિસમ્ભવમ્ ॥ ૧૮૮ ॥
 સર્વં પ્રશમયત્યાશુ સ્તોત્રસ્યાસ્ય સકૃજજપઃ ।
 સકૃત્પાઠેન સંસિદ્ધઃ સ્ત્રીશૂદ્રપતિતૈરપિ ॥ ૧૮૯ ॥
 સહસ્રનામમન્ત્રોડયં જપિતવ્યઃ શુભામયે ।
 મહાગણપતેઃ સ્તોત્રં સકામઃ પ્રજપન્નિદમ્ ॥ ૧૯૦ ॥
 ઇચ્છિતાન્સકલાન્ ભોગાનુપભુજ્યેહ પાર્થિવાન્ ।
 મનોરથકૃલૈર્દિવ્યૈર્વામયાનૈર્મનોરમૈઃ ॥ ૧૯૧ ॥
 ચન્દ્રેન્દ્રભાસ્કરોપેન્દ્રબ્રહ્મશર્વાદિસન્નસુ ।
 કામરૂપઃ કામગતિઃ કામતો વિચરન્નિહ ॥ ૧૯૨ ॥
 ભુક્ત્વા યથેચ્છિતાન્ ભોગાનભીષ્ટાન્ સહ બન્ધુભિઃ ।
 ગણેશાનુચારો ભૂત્વા મહાગણપતેઃ પ્રિયઃ ॥ ૧૯૩ ॥
 નન્દીશ્વરાદિસાનન્દી નન્દિતઃ સહલૈર્ગણૈઃ ।
 શિવાભ્યાં કૃપયા પુત્રનિર્વિશેષં ચ લાલિતઃ ॥ ૧૯૪ ॥
 શિવભક્તઃ પૂર્ણકામો ગણેશ્ચરવરાત્પુનઃ ।
 જાતિસ્મરો ધર્મપરઃ સાર્વભૌમોડભિજાયતે ॥ ૧૯૫ ॥
 નિષ્કામસ્તુ જપન્નિત્યં ભક્ત્યા વિઘ્નેશતત્પરઃ ।
 યોગસિદ્ધિં પરાં પ્રાપ્ય જ્ઞાનવૈરાગ્યસંસ્થિતઃ ॥ ૧૯૬ ॥
 નિરન્તરોદિતાનન્દે પરમાનન્દસંવિદિ ।
 વિશ્વોત્તીર્ણો પરે પારે પુનરાવૃત્તિવર્જિતે ॥ ૧૯૭ ॥
 લીનો વૈનાયકે ધામ્નિ રમતે નિત્યનિર્વૃતઃ ।
 યો નામભિર્બુદ્ધેતૈરર્થયેત્પૂજ્યેત્રરઃ ॥ ૧૯૮ ॥
 રાજાનો વશ્યતાં યાન્તિ શિપવો યાન્તિ દાસતામ્ ।
 મન્ત્રાઃ સિદ્ધ્યન્તિ સર્વેડપિ સુલભાસ્તસ્ય સિદ્ધયઃ ॥ ૧૯૯ ॥
 મૂલમન્ત્રાદપિ સ્તોત્રમિદં પ્રિયતરં મમ ।
 નભસ્યે માસિ શુકલાયાં ચતુર્થ્યાં મમ જન્મનિ ॥ ૨૦૦ ॥

दूर्वाभिर्नाभिः पूजं तर्पणं विधिवच्छरेत् ।
 अष्टद्रव्यैर्विशेषेण जुहुयाद्भक्तिसंयुतः ॥ २०१ ॥
 तस्येप्सितानि सर्वाणि सिद्ध्यन्त्यत्र न संशयः ।
 छंदं प्रजप्तं पठितं पाठितं श्रावितं श्रुतम् ॥ २०२ ॥
 व्याकृतं यथितं ध्यातं विमृष्टमभिनन्दितम् ।
 छंडामुत्र य सर्वेषां विश्वैश्वर्यप्रदायकम् ॥ २०३ ॥
 स्वच्छन्द्यारिणाद्येष येनायं धार्यते स्तवः ।
 स रक्षते शिवोद्भूतैर्गाणैरध्युष्टकोटिभिः ॥ २०४ ॥
 पुस्तके लिपितं यत्र गृहे स्तोत्रं पूजयेत् ।
 तत्र सर्वोत्तमा लक्ष्मीः सन्निधत्ते निरन्तरम् ॥ २०५ ॥
 दानैरशेषैरभिलैर्ब्रतैश्च तीर्थैरशेषैरभिलैर्मणैश्च ।
 न तद्दुलं विन्दति यत्गाणेशसङ्ग्रहनाम्नां स्मरणेन सद्यः ॥ २०६ ॥
 अतन्नाम्नां सङ्ग्रहं पठति दिनमणौ प्रत्यहं प्रोज्जिह्वाने
 सायं मध्यन्दिने वा त्रिषवणमथवा सन्ततं वा जनो यः ।
 सस्यादैश्वर्यधुर्यः प्रभवति य सतां कीर्तिमुख्यैस्तनोति
 प्रत्यहं उन्ति विश्वं ब्रह्मयति सुखिरं वर्धते पुत्रपौत्रैः ॥ २०७ ॥
 अङ्गिष्ठोऽपि मत्प्राप्तिश्चिन्तको नियताशनः ।
 जपेत्तु यतुरो मासान् गाणेशार्चनतत्परः ॥ २०८ ॥
 दरिद्रतां समुन्मूल्य सप्तजन्मानुगामपि ।
 लभते भङ्गती लक्ष्मीमित्याज्ञा पारमेश्वरी ॥ २०९ ॥
 आयुष्यं वीतरोगं कुलमतिविमलं सम्पदश्चार्तदानाः
 कीर्तिर्नित्यवदाता भणितिरभिनवा कान्तिरव्याधिभव्या ।
 पुत्राः सन्तः कलत्रं गुणवदभिमतं यद्येतेतथ्य सत्यं
 नित्यं यः स्तोत्रमेतत्पठति गाणपतेस्तस्य हस्ते समस्तम् ॥ २१० ॥
 लघुसङ्ग्रहनामस्तोत्रम् ।
 गाणेश्यो गाणपतिर्द्वैरम्भो धरणीधरः ।
 मङ्गागणपतिर्लक्षप्रदः क्षिप्रप्रसादनः ॥ २११ ॥

અમોઘસિદ્ધિરમિ(મ)તો મન્ત્રશિન્તામણિર્નિધિઃ ।
સુમડ્ગલો બીજમાશાપૂરકો વરદઃ શિવઃ ॥ ૨૧૨ ॥

કાશ્યપો નન્દનો વાચાસિદ્ધો દુણ્ડિવિનાયકઃ ।
મૌદકૈરેભિરત્રૈકવિંશત્યા નામભિઃ પુમાન્ ॥ ૨૧૩ ॥

યઃ સ્તૌતિ મદ્રતમના મદારાધનતત્પરઃ ।
સ્તુતો નામ્નાં સહસ્રેણ તેનાહં નાત્ર સંશયઃ ॥ ૨૧૪ ॥

નમો નમઃ સુરવરપૂજિતાડ્ઘ્યે
નમો નમો નિરુપમડ્ગલાત્મને ।
નમો નમો વિપુલપદૈકસિદ્ધયે
નમો નમઃ કરિકલભાનનાય તે ॥ ૨૧૫ ॥

અસ્ય સ્તોત્રસ્ય જપ ઐહિકકામસ્યામુષ્મિકકામસ્ય નિષ્કામસ્ય ચેતિ ત્રિવિધઃ । તત્ર પ્રથમમાહ આયુરિત્યાદિભિઃ । પ્રજ્ઞા ગ્રાહિણી બુદ્ધિઃ, મેધા ધારણાવતી બુદ્ધિઃ, ક્ષમા પરાપકારપ્રતીકારક્રિયાભાવઃ ક્ષાન્તિઃ પરકૃતાપકારપ્રયુક્ત ક્રોધસ્યાપ્યભાવઃ, જ્ઞાનં મોક્ષજનકચરમવૃત્તિઃ, વિજ્ઞાનં શાસ્ત્રશિલ્પવિષયકં શાસ્ત્રં ૧૭૨-૧૭૬ ॥ દગ્ધસ્ય રોગાગ્નિપ્લુહસ્ય બીજસ્ય રેતસઃ પ્રરોહણં પ્રજોત્પાદનસામર્થ્યપ્રદમ્ ॥ ષટ્કર્માણિ-મોહનમાકર્ષણં સ્તમ્ભનં વિદ્વેષણમુચ્ચાટનં મારણં ચેતિ ભેદાત્ । શાન્તિવશ્યયોસ્તન્ત્રેષુ ષટ્કર્મમધ્યે પરિગણનેડપિ પ્રકૃતે તયોઃ પાર્થક્યેન નિર્દેશામ્હનાકર્ષણે મેલિતે । પરકૃત્યા શત્રુભિઃ સ્વમારણોદ્દેશેન નિર્મિતા રાક્ષસી ॥ ૧૭૭-૧૮૨ ॥ નન્દીશ્વરાદિસાનન્દી નન્દિકેશ્વરાદિસમાનનન્દશાલી, શિવાભ્યાં ગૌરીહરાભ્યાં પુત્રનિર્વિશેષં પુત્રતુલ્યં યથા તથા ॥ શિવભક્તઃ ઈશ્વરભક્તઃ । જીવ શિવશ્ચેતિ ચિદ્વિભાગાન્તર્ગતોડત્ર શિવો વિવક્ષિતઃ, ન તુ કૈલાસવાસિત્વાદિ-ગુણવિશેષવિશિષ્ટો ગાણપત ઇતિ યાવત્ જાતિસ્મરઃ પૂર્વજન્મસ્મરણવાન્ ॥ ૧૮૩-૧૮૪ ॥ લીનઃ જીવોપાધિલયાત્ । નભસ્યે ભાદ્રપદે, નામભિઃ પૂજાયાં ચતુર્થીનમોન્તૈઃ તર્પણે દ્વિતીયા, તર્પયામ્યન્તૈઃ હોમે ચતુર્થીસ્વાહાન્તૈરિત્યર્થઃ । પ્રજમં ઉપાંશુચ્ચરિતં પઠિતં ઉચૈર્યક્તમુચ્ચરિતમ્, વ્યાકૃતં વ્યાખ્યાતં, ચરિતં ઉહાપોહવિષયીકૃતં, ધ્યાતં મનસા વિચારિતં, વિમૃષ્ટં શોધિતં, લેખકદોષનિરાસેનેતિ યાવત્ અભિનન્દિતમનુમતમ્ । શિવોદ્ભૂતૈઃ શિવેન શિવયા ચ જનિતૈઃ અધ્યષ્ટકોટિભિઃ પ્રત્યેકં સાર્ધકોટિત્રયસડ્ઘ્યાકૈઃ । આર્તેભ્યો દાનં યાસાં તા આર્તદાનાઃ, નિત્યાવદાતાઃ ચિરસ્થાથિત્વે સતિ શુદ્ધા અભિનવાઃ પરૈરકલ્પિતાઃ । એતેષ્વષ્ટાદશનામાનિ પૂર્વ વ્યાખ્યાતાન્યેવ; તત્ર ગણપતિરિતિ ગણેશ્વર ગણાધિપાદિનામસમાનાર્થકં, અમિત ઇત્યત્રામૃત ઇતિ વા પાઠઃ, ઉભયથાપિ વ્યાખ્યાતમેવ ॥ ૧૮૫-૨૧૧ ॥ સુમડ્ગલસુમડ્ગલ ઇતિ નામ્ના સુમડ્ગલનામ ચરિતાર્થમ્, વરપ્રદ ઇત્યનેન બરદનામ, ચિન્તામણિઃ શિવો બીજમિતિ નામત્રયં ત્વિહાપૂર્વ તત્ર ક્ષેત્રવિશેષાધિષ્ઠાતૃગણપતેશ્ચિન્તામણિરિતિ સંજ્ઞા ચિન્તિતાર્થપ્રદત્વાત્સ્વચ્ચિન્તામણિવત્, તદૈવત્યમન્ત્રવિશેષસ્યાયેષા સંજ્ઞા તદ્રૂપત્વાદ્દેવોડપિ ચિન્તામણિઃ । શિવસ્ય તુ વશ કાન્તૌ શિવઃ સ્મૃત્યા ઇતિ જગદુત્પાદનેચ્છાશક્તિમત્વાદયો બહવોડર્થાઃ । બીજ-સર્વજગત્કારણં, કાશ્યપઃ કશ્યપપુત્રઃ ઇયં ચ કથા ગણેશપુરાણે ઉત્તરખણ્ડે પ્રસિદ્ધા, ધરણીધર આશાપૂરક ઇત્યાદિનામભૂલભૂતાઃ

કથા અપિ તત્રૈવાનુસન્ધેયાઃ, ગ્રન્થાન્તે મઙ્ગલમાચરતિ નમો નમ ઇતિ । વિપુલપદં પરં ધામ તસ્ય મુખ્યા
સિદ્ધિર્યસ્માત્સઃ, (૨૧૨-૨૧૫)

ઇતિ શ્રીગણેશોપપુરાણે ઉપાસનાખણ્ડે મહાગણપતિ પ્રોક્તં
સહસ્રનામસ્તોત્રં નામ ષટ્ચત્વાર્દશોઽધ્યાયઃ ।

ઇતિ શ્રીમહાગણપતિસહસ્રનામસ્તોત્રં સભાષ્યં સમ્પૂર્ણમ્ ।

॥ શ્રીગણેશાર્પણમસ્તુ ॥

॥ શ્રીરસ્તુ ॥

Proofread by Narendran Madathil

——
Shri Mahaganapati Sahasranama Stotram Sabhashyam

pdf was typeset on August 16, 2026

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

